วารสารที่ดิน

ปีที่ ๖๕ ฉบับที่ ๖ เดือน พฤศจิกายน – ธันวาคม ๒๕๖๒

คณะผู้จัดทำวารสารที่ดิน
เจ้าของ กองแผนงาน กรมที่ดิน

คณะกรรมการอำนวยการ

อธิบดี	ประธานกรรมการ
ที่ปรึกษาด้านประสิทธิภาพ	กรรมการ
ที่ปรึกษาด้านวิศวกรรมสำรวจ	กรรมการ
รองอธิบดี	กรรมการ
ผู้อำนวยการสำนัก	กรรมการ
ผู้อำนวยการกอง	กรรมการ
เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร	กรรมการ
เลขานุการกรม	กรรมการ
ผู้อำนวยการกองแผนงาน	กรรมการและเลขานุการ

กองบรรณาธิการ

บรรณาธิการ : นายวรวุฒิ หลายพูนสวัสดิ์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ : นางสาวอัจฉรา สันติปรีชาจิตต์
นางอภิวรรณ สวัสดี
นางโสมนัส ทรัพย์สินเสริม

กองบรรณาธิการ : นายณัฐพล ทิพยมนตรี
นายวัชระ มาลัยมาตร
นางตวงรัตน์ จันทรประดิษฐ์
นายณัฏฐ์ฑิพัฒณ์ กุลเพิ่มทวีรัชต์
นายสงวน มณีรัตนาศักดิ์
นางสาวอนงค์นาถ กาญจนเพ็ญ
นายทวีศักดิ์ ทรงอยู่
นางอนุช กาญจนาลัย
นางแม้นเขียน เชาว์ศิลป์
นางสมหมาย บุญธรรมธนะรุ่ง
นางสาวญาณารินธร แข็งแรง
นายรพีพัทธ์ เหล่าประวัติกุล

ฝ่ายศิลป์ : นางสาวพัทยา มีสมมนต์
นางสาวกมลพร ทักษิณาสถาพร นางสาวธนารัตน์ จ้างประเสริฐ

ฝ่ายจัดการ

นางสาวอัจฉรา อุ่นใจ	นางสาวพรทิพย์ รัตนพันธ์
นางสาวชญาธร ปการโรจน์	นางภคนันท์ ภูคงน้ำ
นางสาวปิยะนุช เฟื่องแก้ว	นางสาวประภาพร พิมพ์บึง
นางสาวพนิดา เต็งทับทิม	นายนนท์ โต๊ะบุรินทร์

สถานที่ติดต่อ

กองแผนงาน กรมที่ดิน ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ
อาคารรัฐประศาสนภักดี ถนนแจ้งวัฒนะ กทม. ๑๐๒๑๐

“บทความหรือข้อคิดเห็นใดๆ ที่ปรากฏในวารสารที่ดิน เป็นวรรณกรรมของผู้เขียนโดยเฉพาะ กรมที่ดินและบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย”

บทบรรณาธิการ

วารสารที่ดิน ปีที่ ๖๕ ฉบับที่ ๖ ประจำเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม ๒๕๖๒ ฉบับนี้ ตรงกับพระราชพิธีที่สำคัญยิ่ง คือ การเสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนคร โดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารค เนื่องในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นครั้งแรกในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ มหิศรภูมิพลราชวรางกูร กิติสิริ สมบูรณอดุลยเดช สยามินทราธิเบศรราชวโรดม บรมนาถบพิตร พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และเป็นพระราชพิธีที่ปฏิบัติสืบทอดมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาจวบจนถึงปัจจุบัน ในครั้งนี้ประชาชนชาวไทย มีโอกาสร่วมเฝ้ารับเสด็จได้ชื่นชมพระบารมี และความงดงามของริ้วขบวนเรือพระราชพิธีด้วย

วารสารฉบับนี้ยังมีคอลัมน์ที่น่าสนใจอีกหลายคอลัมน์ เช่น “ใช้หรือไม่ใช้ที่ดินอย่างไรถึงกลายเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์” โดยนำแนวคำวินิจฉัยที่ศาลปกครองสูงสุดได้วางหลักกฎหมายเกี่ยวกับที่สาธารณประโยชน์ว่าสามารถเกิดได้กี่ลักษณะ และเมื่อเปลี่ยนสภาพเป็นที่สาธารณประโยชน์แล้วผลทางกฎหมายจะเป็นอย่างไรบ้าง

“การลา การได้รับเงินเดือนระหว่างลา และการเลื่อนเงินเดือนระหว่างลา” การลาของข้าราชการ ถือเป็นสวัสดิการอย่างหนึ่งที่ทางราชการกำหนดไว้นอกเหนือจากเงินเดือน ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์การลาตามบทบัญญัติของกฎหมาย ในการลาของข้าราชการจึงมีความเกี่ยวข้องกับการได้รับเงินเดือนระหว่างลา รวมถึงการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนในแต่ละครั้ง แต่การลาในแต่ละประเภทจะต้องอยู่ในกรอบระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

“เรียนรู้กฎหมายที่ดินเพิ่มเติมจากคำพิพากษาศาลปกครอง” โดยนำคำพิพากษาเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่กรมที่ดินผู้ปฏิบัติงานละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร เป็นการกระทำละเมิดก่อให้เกิดความเสียหาย กรมที่ดินในฐานะหน่วยงานของรัฐ ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงต้องรับผิดต่อผู้ได้รับความเสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่

นอกจากนี้ ยังมีสาระดีๆ อีกมากมายที่ได้คัดสรรนำเสนอในวารสารฉบับนี้ โดยกองบรรณาธิการวารสารที่ดินหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นแหล่งรวบรวมและเผยแพร่ความรู้ที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ ให้พี่น้องชาวดินไว้ใช้ประกอบการทำงาน รวมถึงสมาชิกไว้ใช้ประโยชน์ต่อไป

(นายวรวุฒิ หลายพูนสวัสดิ์)
ผู้อำนวยการกองแผนงาน
บรรณาธิการ

CONTENT สารบัญ

ปีที่ ๖๕ ฉบับที่ ๖ เดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่องน่ารู้...

๖ ขบวนเรือพระราชพิธี ๒๕๖๒

๑๙ ใช้หรือไม่ใช้ที่ดินอย่างไรถึงกลายเป็นที่สาธารณประโยชน์

๒๙ การลา การได้รับเงินเดือนระหว่างลาและการเลื่อนเงินเดือนระหว่างลา

๓๖ คำพิพากษาที่เกี่ยวกับกฎหมายจัดสรรที่ดินและกฎหมายอาคารชุด

๓๘ สาระสำคัญพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒

ข้อคิด...

๔๐ แก้วที่คว่ำอยู่กลางสายฝน

หลักกฎหมายจากคดีปกครอง...

๔๑ เรียนรู้กฎหมายที่ดินเพิ่มเติมจากคำพิพากษาศาลปกครอง

คำคม...

๔๘ ความสุขอยู่ที่ใจ

หนังสือเวียน ระเบียบ คำสั่งที่เกี่ยวข้อง...

๔๙ หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๑๓.๒/ว ๒๔๙๗๔ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ เรื่อง การส่งข้อมูลตามมาตรา ๑๐ พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.๒๕๖๒ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของสำนักงานที่ดินที่ใช้โปรแกรม Land ๒๐๑๒ ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม

๕๔ หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๒๗.๓/ว ๒๕๖๕๘ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ เรื่อง แนวทางการดำเนินการเรื่องทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาในความรับผิดชอบของสำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา/ส่วนแยก

๖๐ หนังสือกรมที่ดิน ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๗.๒/ว ๒๙๒๔๙ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒ เรื่อง การขออนุญาตทำการจัดสรรที่ดินโครงการจัดสรรที่ดินขนาดเล็ก (พิเศษ)

ลานกวี...

๖๓ สงขลา

เปิดโลกทัศน์ไร้พรมแดน...

๖๔ เขาล้อมหมวก

ความรู้คู่สุขภาพ...

๖๖ โรคที่พบบ่อยในประเทศไทยช่วงฤดูหนาว

๖๙ อาหารช่วยต้านโรคในหน้าหนาว

ใต้ร่มธรรมะ...

๗๐ มองผ่านกระจก

ภาพเล่าเรื่อง...

๗๑ ภาพผู้บริหาร ประจำเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม ๒๕๖๒

นายชัยยศ เหลืองภัทรเชวง
รองอธิบดีกรมที่ดิน

● ประวัติการศึกษา

- นิติศาสตรบัณฑิต (น.บ.) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- เนติบัณฑิต (น.บ.ท.) สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
- ประกาศนียบัตรบัณฑิตทางกฎหมายมหาชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

● ประวัติการรับราชการ

พ.ศ. ๒๕๔๖ นักวิชาการที่ดิน ๘ว ศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพกรมที่ดิน
พ.ศ. ๒๕๔๘ นักวิชาการที่ดิน ๘ว สำนักมาตรฐานการทะเบียนที่ดิน
พ.ศ. ๒๕๕๑ บุคลากร ๘ว กองการเจ้าหน้าที่ (หัวหน้าฝ่ายบรรจุและแต่งตั้ง)
พ.ศ. ๒๕๕๑ นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ (หัวหน้าฝ่ายบรรจุและแต่งตั้ง)
พ.ศ. ๒๕๕๕ เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาจตุจักร (อำนวยการ ระดับต้น)
พ.ศ. ๒๕๕๕ ผู้อำนวยการกองฝึกอบรม (อำนวยการ ระดับต้น)
พ.ศ. ๒๕๕๘ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหนองคาย (อำนวยการ ระดับสูง)
พ.ศ. ๒๕๕๘ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดอุทัยธานี (อำนวยการ ระดับสูง)
พ.ศ. ๒๕๕๙ ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่ (อำนวยการ ระดับสูง)
พ.ศ. ๒๕๖๓ รองอธิบดีกรมที่ดิน

● รางวัลเชิดชูเกียรติ

- ข้าราชการพลเรือนดีเด่น (รางวัลครุฑทองคำ) ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๐

● การอบรมและดูงาน

- หลักสูตรนักปกครองระดับสูง (นปส.) กระทรวงมหาดไทย รุ่นที่ ๖๗
- หลักสูตรนักบริหารงานที่ดินระดับสูง (นทส.) กรมที่ดิน รุ่นที่ ๑๖
- หลักสูตรนักบริหารกิจการยุติธรรม : การยุติธรรมทางแพ่งและพาณิชย์
- หลักสูตรวิทยากรฝึกอบรม รุ่นที่ ๒๔
- หลักสูตรการสร้างข้อสอบเพื่อการคัดเลือกบุคคลของกรมที่ดิน รุ่นที่ ๑
- หลักสูตรการดำเนินการทางวินัย รุ่นที่ ๓๑
- หลักสูตรบทบาทของผู้บังคับบัญชาในการเสริมสร้างวินัยข้าราชการ
- หลักสูตรกฎหมายปกครองสำหรับบุคลากรของกรมที่ดิน

● ประสบการณ์และความชำนาญพิเศษ

– เป็นวิทยากรของกรมที่ดิน โครงการฝึกอบรมหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะและขีดความสามารถในการปฏิบัติราชการสำหรับข้าราชการบรรจุใหม่

● การร่วมเป็นคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการฯ

๑. อนุกรรมการ อ.ก.พ. กรมที่ดิน
๒. กรรมการจริยธรรมประจำกรมที่ดิน
๓. กรรมการดำเนินการ สหกรณ์ออมทรัพย์กรมที่ดิน จำกัด

● ประวัติการรับราชการ ตั้งแต่ระดับชำนาญการพิเศษ หรือเทียบเท่า

ชื่อตำแหน่ง/สังกัด	ตำแหน่งประเภท	ระดับ	ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง
๑. นักวิชาการที่ดิน ๘ว ศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพ กรมที่ดิน	–	๘	๘ ต.ค. ๒๕๔๖ ถึง ๒๔ ต.ค. ๒๕๔๘
๒. นักวิชาการที่ดิน ๘ว สำนักมาตรฐานการทะเบียนที่ดิน	–	๘	๒๕ ต.ค ๒๕๔๘ ถึง ๒๘ ก.ย. ๒๕๕๑
๓. บุคลากร ๘ว กองการเจ้าหน้าที่	–	๘	๒๙ ก.ย. ๒๕๕๑ ถึง ๑๐ ธ.ค. ๒๕๕๑
๔. นักทรัพยากรบุคคล กองการเจ้าหน้าที่	วิชาการ	ชำนาญการพิเศษ	๑๑ ธ.ค. ๒๕๕๑ ถึง ๑๕ มี.ค. ๒๕๕๕
๕. เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาจตุจักร	อำนวยการ	ต้น	๑๖ มี.ค. ๒๕๕๕ ถึง ๓๐ เม.ย. ๒๕๕๕
๖. ผู้อำนวยการกอง (ผู้อำนวยการ) กองฝึกอบรม	อำนวยการ	ต้น	๑ พ.ค. ๒๕๕๕ ถึง ๒๙ ก.ย. ๒๕๕๘
๗. เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด (ผู้อำนวยการ) สำนักงานที่ดินจังหวัดหนองคาย และสำนักงานที่ดินจังหวัดอุทัยธานี	อำนวยการ	สูง	๓๐ ก.ย. ๒๕๕๘ ถึง ๒๗ พ.ย. ๒๕๕๙
๘. ผู้อำนวยการกอง (ผู้อำนวยการ) กองการเจ้าหน้าที่	อำนวยการ	สูง	๒๘ พ.ย. ๒๕๕๙ ถึง ๒ ม.ค. ๒๕๖๓
๙. รองอธิบดีกรมที่ดิน	บริหาร	ต้น	ปัจจุบัน

●○●○●○●

“ประวัติการเสด็จพระราชดำเนินทางน้ำ”[๑]

การเสด็จพระราชดำเนินของพระมหากษัตริย์ไทยนับแต่โบราณกาลมา นอกจากการเสด็จพระราชดำเนินทางบก ที่เรียกว่า “พยุหยาตราทางสถลมารค” แล้ว การเสด็จพระราชดำเนินทางน้ำ คือ พยุหยาตราทางชลมารค” ก็เป็นเส้นทางการคมนาคมที่สำคัญยิ่งเช่นกัน ตั้งแต่ครั้งสมัยสุโขทัยเป็นราชธานีของไทยเรา ปรากฏว่าพระร่วงทรงเรือออกไปลอยกระทงหรือพิธีจองเปรียง ณ กลางสระกลางน้ำ พร้อมทั้งเผาเทียนเล่นไฟในยามเพ็ญเดือนสิบสอง ต่อมาสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีซึ่งเป็นเมืองเกาะล้อมรอบไปด้วยแม่น้ำลำคลองมากมายหลายสาย ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวกรุงเก่าจึงต้องอาศัยเรือ ในการสัญจรไปมา รวมทั้งในเวลารบทัพจับศึกก็จะใช้กระบวนทัพเรือเป็นสำคัญ จึงปรากฏว่ามีการสร้างเรือรบมากมายในสมัยกรุงศรีอยุธยา

ในเวลาบ้านเมืองปราศจากศึกสงครามได้ใช้เรือรบฝึกซ้อมกระบวนยุทธ์กันเป็นนิจ เพราะฉะนั้นเมื่อถึงฤดูน้ำหลากอันเป็นเวลาที่ราษฎรว่างจากการทำนา จึงเรียกระดมพลมาฝึกซ้อมกระบวนทัพเรือโดยอาศัยฤดูกาลประจวบกับเป็นช่วงของประเพณีการทอดกฐิน พระเจ้าแผ่นดินจึงเสด็จพระราชดำเนินไปถวายผ้าพระกฐินโดยกระบวนเรือรบแห่แหน เพื่อให้ไพรพลได้รื่นเริงในการกุศล จึงจัดเป็นประเพณีที่แห่เสด็จกฐิน

---

[๑] *กองทัพเรือ, ขบวนเรือพระราชพิธี ๒๕๖๒, ค้นเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๒*
เข้าถึงได้จาก : https://www.navy.mi.th/index.php/today/detail/content_id/๑๗๘๗๒

นอกจากนั้นกระบวนพยุหยาตราทางชลมารคในอดีต ยังได้จัดในคราวที่พระมหากษัตริย์เสด็จพระราชดำเนินไปในการต่างๆ ทั้งส่วนพระองค์และที่เป็นพระราชพิธีตลอดจนโอกาสสำคัญ เช่น พระราชพิธีบรมราชาภิเษก การเสด็จพระราชดำเนินไปนมัสการรอยพระพุทธบาท การอัญเชิญพระพุทธรูปที่สำคัญจากหัวเมืองเข้าประดิษฐานในเมืองหลวง การต้อนรับทูตต่างประเทศ เป็นต้น

ตามที่มีประกาศสำนักพระราชวัง เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๒ เรื่องทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ตั้งการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ให้มีการเสด็จเสียบพระนครโดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารค ในช่วงการพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐิน ปลายปี พ.ศ. ๒๕๖๒ นั้น ถือเป็นพระราชพิธีบรมราชาภิเษกเบื้องปลาย และการจัดขบวนพยุหยาตราทางชลมารคในครั้งนี้ นับเป็นครั้งแรกในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

ดังนั้น รัฐบาลได้มอบภารกิจในการจัดขบวนพยุหยาตราทางชลมารคในครั้งนี้ ให้กองทัพเรือเป็นหน่วยงานหลักในการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ โดยแต่งตั้งคณะอนุกรรมการฝ่ายจัดขบวนพยุหยาตราทางชลมารค มีผู้บัญชาการทหารเรือ เป็น ประธานอนุกรรมการ และมีหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมเป็นอนุกรรมการ เช่น กรมศิลปากร กรมเจ้าท่า กรุงเทพมหานคร เป็นตอน นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานราชการในพระองค์เป็นที่ปรึกษาและอนุกรรมการ คอยให้คำปรึกษาและข้อแนะนำการปฏิบัติต่างๆ ให้แก่คณะอนุกรรมการเพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สง่างาม และสมพระเกียรติ

การจัดขบวนพยุหยาตราทางชลมารค ได้จัดเตรียมเรือพระราชพิธี รวมทั้งสิ้น จำนวน ๕๒ ลำ โดยมีเรือที่สำคัญเป็นเรือพระที่นั่ง ได้แก่ เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ เป็นเรือพระที่นั่งทรง เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช เป็นเรือทรงผ้าไตร เรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณรัชกาลที่ ๙ และเรือพระที่นั่งอเนกชาติภุชงค์ เป็นเรือพระที่นั่งรองนอกจากนี้ ยังมีเรือพระราชพิธีอื่นด้วยเช่น เรือรูปสัตว์ เรือดั้ง เรือแซง เป็นต้น สำหรับกำลังพลประจำเรือพระราชพิธี ได้คัดเลือกกำลังพลจากหน่วยต่างๆ ของกองทัพเรือ จำนวน ๒,๒๐๐ นาย เป็นกำลังพลประจำเรือพระราชพิธี ทั้งนี้ การจัดรูปขบวนจัดตามรูปแบบโบราณราชประเพณีทุกประการโดยจัดรูปขบวนเรือแบ่งออกเป็น ๕ ริ้ว ๓ สาย

ริ้วสายกลาง ซึ่งเป็นเรือสายสำคัญ ประกอบด้วย เรือพระที่นั่ง ๔ ลำ มีเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช เรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณ รัชกาลที่ ๙ และเรือพระที่นั่งอเนกชาติภุชงค์ นอกจากนี้มีเรืออีเหลือง เป็นเรือกลองนอก เรือแตงโม ซึ่งเป็นเรือของผู้บัญชาการขบวนเรือ เป็นเรือกลองในพร้อมด้วยเรือตำรวจนอก และเรือตำรวจใน

ริ้วสายใน ขนาบข้างสายเรือพระที่นั่ง มีเรือทองขวานฟ้าและเรือทองบ้าบิ่น เป็นเรือประตูหน้า เรือเสือทยานชล และเรือเสือคำรณสินธุ์ เป็นเรือพิฆาต เรือรูปสัตว์ ๘ ลำ และปิดท้ายสายในด้วยเรือเอกไชยเหินหาว และเรือเอกไชยหลาวทอง ซึ่งเป็นเรือคู่ชัก

ริ้วสายนอก ประกอบด้วยเรือดั้ง และเรือแซง สายละ ๑๔ ลำ รวมทั้งสิ้น ๕๒ ลำ เรือพระราชพิธีจำนวน ๕๒ ลำ ซึ่งเรือทุกลำทำจากไม้ มีอายุในการสร้างมาก โดยเฉพาะเรือพระที่นั่ง ทั้ง ๓ ลำ มีอายุมาก กล่าวคือ เรือพระที่นั่งอเนกชาติภุชงค์ สร้างในรัชกาลที่ ๕ มีอายุกว่า ๑๐๒ ปี เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ สร้างในรัชกาลที่ ๕ แล้วเสร็จสิ้นในรัชกาลที่ ๖ มีอายุ ๑๐๘ ปี เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช สร้างในรัชกาลที่ ๖ มีอายุ ๙๕ ปี ส่วนเรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณ รัชกาลที่ ๙ ซึ่งสร้างเสร็จเมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๙ มีอายุ ๒๓ ปี ส่วนเรืออื่นๆ ในขบวน โดยเฉพาะเรือรูปสัตว์แต่ละลำ มีอายุการสร้างนับร้อยปี

ในการนี้กองทัพเรือจึงได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตในการซ่อมทำบูรณะเรือพระราชพิธี โดยแบ่งงานออกเป็น ๒ ส่วนคือ ส่วนการซ่อมตัวเรืออยู่ในความรับผิดชอบของกองทัพเรือ โดย กรมอู่ทหารเรือ และส่วนการตกแต่งตัวเรืออยู่ในความรับผิดชอบของกรมศิลปากร โดยสำนักช่างสิบหมู่ กรมศิลปากร ปัจจุบันได้ดำเนินการซ่อมบูรณะเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว เรือพระราชพิธีทั้ง ๕๒ ลำ อยู่ในสภาพพร้อมที่เข้าร่วมพระราชพิธีฯ ในครั้งนี้

ด้านกำลังพลประจำเรือพระราชพิธี ได้คัดเลือกกำลังพลจากหน่วยต่างๆ ของกองทัพเรือ จำนวน ๒,๒๐๐ นาย เป็นกำลังพลประจำเรือพระราชพิธี ซึ่งเป็นกำลังพลของกองทัพเรือทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นกำลังพลที่ไม่เคยเป็นกำลังพลประจำเรือพระราชพิธีมาก่อน และได้มีการฝึกซ้อมมาอย่างต่อเนื่องเช่นกัน โดยปัจจุบันได้รับการฝึกความคุ้นเคยกับเรือภายในหน่วยเสร็จสิ้นแล้ว ต่อไปจะเป็นการฝึกซ้อมในแม่น้ำเจ้าพระยา ตั้งแต่วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๒ เป็นต้นไป โดยเป็นการฝึกซ้อมการเข้ารูปขบวน และการเดินทางเป็นรูปขบวนเดินทางตามลำดับ เพื่อให้เกิดความพร้อมเพรียงของเรือในขบวนเรือพระราชพิธี มีกำหนดการซักซ้อมในแม่น้ำเจ้าพระยา ตามแผนการซ้อม จำนวน ๑๐ ครั้ง แบ่งเป็นการซ้อมย่อย จำนวน ๘ ครั้ง และซ้อมใหญ่ จำนวน ๒ ครั้ง เป็นการซ้อมเสมือนวันพระราชพิธีฯ เพื่อให้มีความพร้อมที่ปฏิบัติงานในวันพระราชพิธีฯ กำหนดเป็นวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๒ ทั้งนี้ เส้นทางเสด็จพระราชดำเนิน ที่ได้เตรียมไว้เป็นเส้นทางเดียวกับที่เคยใช้มาตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร คือ เส้นทางจากท่าวาสุกรี ถึง วัดอรุณราชวราราม

เรือพระราชพิธี[๒]

● เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์

เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ลำปัจจุบัน สร้างขึ้นใหม่ในสมัยรัชกาลที่ ๖ เมื่อพุทธศักราช ๒๔๕๔ โดยตั้งชื่อตามเรือพระที่นั่งโบราณของสมเด็จพระมหาจักรพรรดิแห่งกรุงศรีอยุธยา คือ เรือศรีสุพรรณหงส์ หรือเรือพระที่นั่งชัยสุพรรณหงส์ สร้างขึ้นเมื่อพุทธศักราช ๒๐๙๑ ในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลายมีชื่อเรือพระที่นั่งสุวรรณหงส์ สมัยรัชกาลที่ ๑ (พุทธศักราช ๒๓๒๕–๒๓๕๒) ปรากฏชื่อในเรือพระที่นั่งสุวรรณหงส์ และรัชกาลที่ ๓ (พุธศักราช ๒๓๖๗–๒๓๙๔) ปรากฏชื่อเรือพระที่นั่งศรีสุพรรณหงส์

หัวเรือพระที่นั่งนี้มีโขนเรือรูปหัวของหงส์ ลำตัวเรือทอดยาว คือ ส่วนตัวหงส์ จำหลักไม้ลงรักปิดทอง ประดับกระจกมีพู่ห้อย ปลายพู่เป็นแก้วผลึก ภายนอกทาสีดำ ท้องเรือทาสีแดง ตอนกลางลำเรือมีที่ประทับเรียกราชบัลลังก์กัญญา สำหรับพระเจ้าอยู่หัว หรือพระราชวงศ์ชั้นสูง เรือมีความยาว ๔๖.๑๕ เมตร กว้าง ๓.๑๗ เมตร ลึกจนถึงท้องเรือ ๙๔ เซนติเมตร กินน้ำลึก ๔๑ เซนติเมตร น้ำหนัก ๑๕ ตัน ใช้กำลังพลประกอบด้วยฝีพาย ๕๐ คน นายเรือ ๒ คน นายท้าย ๒ คน คนถือธงท้าย ๑ คน พลสัญญาณ ๑ คน คนถือฉัตร ๗ คน คนขานยาว ๑ คน คนขานยาวทำหน้าที่ในการร้องขานเพลงเรือ โดยฝีพายจะร้องเห่เรือพร้อมกันไปตามจังหวะร่วมกับเรือลำอื่นๆ

เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ ได้รับรางวัลยกย่องให้เป็นเรือมรดกโลก จากองค์กรที่เรียกว่า World Ship Trust เมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๕

---

[๒] *พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ, เรือพระราชพิธี, ค้นเมื่อ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๒ เข้าถึงได้จาก : http://www.virtualmuseum.finearts.go.th/index.php/th/*

● เรือพระที่นั่งอเนกชาติภุชงค์

ชื่อเรือพระที่นั่งอเนกชาติภุชงค์มาจากคำภาษาสันสกฤตว่า อเนกะชาตะภุชงฺคะ แปลว่า งูหลากหลายชนิด ซึ่งสอดคล้องกับรูปโขนเรือที่ลงรักปิดทองมีลายรูปงูตัวเล็กๆ จำนวนมาก คำภาษาสันสกฤต คือ ภุชงฺคะ มีความหมายเดียวกันกับ นาคะ นาคะหรือไทยเรียกว่า นาค เป็นเทพในฮินดูปกรณัมปรัมปรา บางครั้งก็ปรากฏในพระพุทธศาสนาด้วย นาคที่เป็นเทพหรือทิพยนาคเป็นตัวแทนแห่งพลังอำนาจ ความรอบรู้ และความอุดมสมบูรณ์ เทพเจ้าหลายองค์ของศาสนาฮินดูโยงใยกับนาคหรือที่ปรากฏในรูปร่างของงู หรือ งูเทพ (งูทิพย์) เช่น พระวิษณุบรรทมบนพญานาคอนันตะหรือเศษะนาคทอดตัวอยู่เหนือแผ่นน้ำ รูปแบบของงู หรือนาคตัวเล็กๆ จำนวนมากที่หัวเรือเช่นนี้ น่าจะหมายถึงนาคที่มีจำนวนนับพันซึ่งเป็นเหล่าบรรดานาค ที่กำเนิดจากมหาฤษีกัศยปะและนางกัทรุ นาคเหล่านี้อาศัยอยู่ในโลกบาดาล เรียกว่า นาคโลก แปลว่า โลกของนาคทั้งหลาย ตามปรากฏในคัมภีร์ปุราณะ

เรือพระที่นั่งอเนกชาติภุชงค์ สร้างขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราช รัชกาลที่ ๕ (พุทธศักราช ๒๔๑๑ – ๒๔๕๓) ลำเรือภายนอกทาสีชมพู ท้องเรือภายในทาสีแดง หัวเรือลงรักปิดทองลายรดน้ำเป็นรูปนาคตัวเล็กๆ จำนวนมาก ตอนกลางลำเรือมีราชบัลลังก์กัญญา ซึ่งเป็นที่ประทับเปลื้องเครื่อง หรือเปลื้องพระชฎามหากฐินของพระเจ้าอยู่หัวก่อนเสด็จขึ้นหรือลงเรือพระที่นั่งอีกลำ เรือมีความยาว ๔๕.๖๗ เมตร กว้าง ๒.๙๑ เมตร ลึกถึงท้องเรือ ๙๑ เซนติเมตร กินน้ำลึก ๔๖ เซนติเมตร น้ำหนัก ๗.๗ ตัน กำลังพลประกอบด้วย ฝีพาย ๖๑ คน นายเรือ ๒ คน นายท้าย ๒ คน คนถือธงท้าย ๑ คน พลสัญญาณ ๑ คน คนถือฉัตร ๗ คน คนขานยาว ๑ คน คนขานยาวทำหน้าที่ในการร้องขานเพลงเรือ โดยฝีพายจะร้องเห่เรือพร้อมกันไปตามจังหวะร่วมกับเรือลำอื่นๆ

● เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช

ชื่อเรือพระที่นั่งอนันตนาคราช มาจากคำภาษาบาลีสันสกฤตว่า อนนฺตนาคราชะ มาจากคำ ๓ คำ คือ อนนฺตะ (แปลว่า ไม่สิ้นสุด นิรันดร) นาคะ (แปลว่า นาค หรือ งู) ราชะ (แปลว่า เจ้านาย หรือพระราชา) ดังนั้น คำนี้จึงแปลได้ว่าอนันตะ ราชาแห่งนาค หรือ งู ทั้งหลาย ในฮินดูปกรณัมปรัมปรา อนันตะหมายถึงงูเทพ หรืองูทิพย์ ผู้มีพลังยิ่งใหญ่ รู้จักกันในชื่อ เศษะ หรืออาทิเศษะ เป็นผู้มีเศียรหนึ่งพัน และ (ประดับด้วย) อัญมณีหนึ่งพันที่ส่องประกายสว่างจ้าไปทุกหนแห่ง คัมภีร์ปุราณะของอินเดีย กล่าวว่า อนันตะอาศัยอยู่ลึกลงไปกว่าโลกบาดาลทั้ง ๗ ชั้น และแบกโลกทั้งหมดไว้บนเศียร คราวใดที่อนันตะหาว โลกก็สั่นไหว บางคัมภีร์อธิบายว่า อนันตะมีชื่อเรียกอีกอย่างว่า วาสุกิ (ไทยเรียกวาสุกรี)ซึ่งมีเจ็ดเศียรและอยู่ในโลกบาดาลชั้นที่ ๗ อนันตะปกครองนาคทั้งหลาย เรื่องราวจากคัมภีร์ข้างต้นให้อิทธิพลต่อความเชื่อของคนไทยที่เล่าสืบต่อกันมาว่า ใต้โลกของเรามีปลาอานนท์ ซึ่งแบกโลกไว้ คราใดปลาอานนท์ขยับตัวโลกจะสั่นคลอน เกิดแผ่นดินไหว และยังมีความเชื่ออีกว่า พญานาคเจ็ดเศียรบันดาลให้เกิดฝน ความเชื่อที่ว่าพระเจ้าแผ่นดินของไทยเป็นอวตารของพระวิษณุลงมาเกิดบนโลกมนุษย์ ดังนั้น พระองค์จึงควรมีเรือพระที่นั่งเป็นพญาอนันตนาคราชซึ่งสอดคล้องกับเรื่องราวที่ว่า พระวิษณุประทับบรรทมบนอนันตนาคราชในช่วงกาลดับสลายและเริ่มต้นการสร้างโลกจักรวาลขึ้นใหม่

เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช ลำแรกสร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๓ (พุทธศักราช ๒๓๖๗ – ๒๓๙๔) แต่เริ่มใช้ในกระบวนพยุหยาตราชลมารคในสมัยรัชกาลที่ ๔ (พุทธศักราช ๒๓๙๔ – ๒๔๑๑) ปรากฏชื่อว่า เรือพระที่นั่งบัลลังก์อนันตนาคราช เรือพระที่นั่งอนันตนาคราชลำปัจจุบันสร้างขึ้นใหม่ในสมัยรัชกาลที่ ๖ (พุทธศักราช ๒๔๕๓ – ๒๔๖๘) และเริ่มใช้ครั้งแรก เมื่อวันที่ ๑๔ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๕๗

หัวเรือประจำหลักรูปพญานาคเจ็ดเศียร ลงรักปิดทองประดับกระจก ท้องเรือภายในทาสีแดง ภายนอกทาสีเขียว กลางลำเรือเป็นบุษบกประดิษฐานพระพุทธรูป หรือผ้าพระกฐิน เรือมีความยาว ๔๔.๘๕ เมตร ลึกถึงท้องเรือ ๘๗ เซนติเมตร กินน้ำลึก ๓๑ เซนติเมตร ใช้กำลังพลประกอบด้วย ฝีพาย ๕๔ คน นายเรือ ๒ คน นายท้าย ๒ คน คนถือธงท้าย ๑ คน พลสัญญาณ ๑ คน คนถือฉัตร ๗ คน คนถือบังสูรย์ – พัดโบก – พระกลด ๓ คน และคนเห่เรือ ๑ คน

● เรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณ รัชกาลที่ ๙

นารายณ์ทรงสุบรรณ มีความหมายเดียวกันกับ พระวิษณุทรงครุฑ เนื่องจาก นารายณะ (ไทยเรียก นารายณ์) เป็นพระนามหนึ่งของพระวิษณุ ส่วนสุบรรณ ก็เป็นชื่อเรียก ครุฑ หรือ พญาครุฑ พาหนะของพระวิษณุ ส่วนที่เติมสร้อยว่า รัชกาลที่ ๙ เพื่อสื่อให้ประจักษ์ว่าเรือลำนี้สร้างขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ เนื่องจากชื่อเรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณมีมาแล้วแต่ครั้งสมัยรัชกาลที่ ๓ (พุทธศักราช ๒๓๖๗ – ๒๓๙๔)

หัวเรือพระที่นั่งจำหลักรูปพระวิษณุประทับยืนบนครุฑ บ่งบอกอิทธิพลศาสนาฮินดูตามคัมภีร์ปุราณะ จากอินเดียที่มีต่อประเพณีนิยมและศิลปกรรมไทย พระวิษณุเป็นหนึ่งในเทพเจ้าสำคัญที่สุด ๓ องค์ อีก ๒ องค์ คือพระพรหมและพระศิวะ พระวิษณุเป็นเทพเจ้าแห่งการพิทักษ์รักษา พระองค์ถือกำเนิดบนโลกมนุษย์ในรูปร่างต่างๆ เรียกว่า อวตาร เชื่อกันว่าทรงแบ่งภาคลงมากำเนิดเป็นพระราชาได้ในทุกสถานที่และทุกกาลเวลา ในพุทธศตวรรษ ที่ ๑๙ ราชสำนักไทยได้รับเอาแนวคิดเช่นนี้มาสร้างให้เกิดความเชื่อในหมู่ประชาชนซึ่งเกื้อหนุนสถานภาพของพระมหากษัตริย์ให้สูงส่งประหนึ่งเทพ อย่างไรก็ดี โขนเรือพระที่นั่งลำนี้มิได้แสดงรูปพระรามซึ่งเป็นอวตารของพระวิษณุ ซึ่งพระมหากษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรีทุกพระองค์มีสมมติพระนามโดยเรียกตามนามของพระราม แต่ได้แสดงรูปพระวิษณุและลักษณะอันโดดเด่นของพระองค์ เช่น พระวรกายคล้ำ ในพระกรทั้ง ๔ ทรงถือจักร สังข์ คทา และตรีศูล ประทับบนครุฑยุดนาค หรือครุฑที่จับนาค ๒ ตัวชูขึ้น ตามคัมภีร์ปุราณะ ครุฑกับนาคเป็นศัตรูกัน แต่ทั้งสองก็รับใช้พระวิษณุ ครุฑเจ้าแห่งนกทั้งหลายเป็นสัญลักษณ์แห่งพลังของท้องฟ้า นาคเป็นสัญลักษณ์แห่งพลังของน้ำ เมื่อพระวิษณุอยู่เหนือครุฑและนาคย่อมแสดงว่าพระองค์ทรงมีพลังในการพิทักษ์ปกป้องโลกทั้งมวล

เรือนารายณ์ทรงสุบรรณสร้างน้อมเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในพระราชพิธีกาญจนาภิเษก เมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๙ ดำเนินการโดยกองทัพเรือร่วมกับกรมศิลปากร

โขนเรือและตัวเรือจำหลักลงรักปิดทองประดับกระจก ที่หัวเรือเบื้องใต้ครุฑเป็นช่องสำหรับปืนใหญ่ กลางลำเรือทอดบัลลังก์กัญญาและมีแท่นประทับ เรือมีความยาว ๔๔.๓๐ เมตร กว้าง ๓.๒๐ เมตร ลึกถึงท้องเรือ ๑.๑๐ เมตร กินน้ำลึก ๔๐ เซนติเมตร น้ำหนัก ๒๐ ตัน ใช้กำลังพลประกอบด้วย ฝีพาย ๕๐ คน นายเรือ ๒ คน นายท้าย ๒ คน คนถือธงท้าย ๑ คน พลสัญญาณ ๑ คน คนถือฉัตร ๗ คน และคนเห่เรือ ๑ คน

● เรือเอกชัยเหินหาว และ เรือเอกชัยหลาวทอง

เอกชัยเหินหาว และเอกชัยหลาวทอง เป็นชื่อเรือ ๒ ลำคู่กัน ลักษณะใกล้เคียงกันคือ หัวเรือเป็นรูปดั้งเชิดสูงงอนขึ้นไป ลงรักปิดทองเขียนลายรดน้ำรูปเหรา (อ่าน เห–รา) ซึ่งเป็นสัตว์ในตำนาน ลักษณะคล้ายมังกรแต่มีหัวเป็นงูหรือนาค อย่างไรก็ตามเรือ ๒ ลำนี้มีรูปลักษณ์ของหัวเรือที่ต่างกันอยู่บ้าง เป็นที่สังเกตได้ เอกชัยเหินหาว แปลว่า “ชัยชนะสูงสุดทะยานสู่ท้องฟ้า” เอกชัยหลาวทอง แปลว่า “เรือทอง ที่บรรจงสร้าง (โดยการหลาวหรือเหลา) เพื่อชัยชนะ” หรือแปลว่า “หลาว (อาวุธ) ทองคำที่นำชัยชนะ” ชื่อเรือ ๒ ลำนี้ปรากฏอยู่ในสมุดภาพเรือในกระบวนพยุหยาตราชลมารคสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (พุทธศักราช ๒๑๙๙ – ๒๒๓๑) แห่งกรุงศรีอยุธยา

เรือเอกชัยเหินหาว และเอกชัยหลาวทองตามรูปลักษณ์ปัจจุบัน สร้างขึ้นครั้งแรกในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ ๑ (พุทธศักราช ๒๓๒๕ – ๒๓๕๒) เมื่อครั้ง สงครามโลกครั้งที่ ๒ ระเบิดจากอากาศยานที่ถล่มกรุงเทพมหานครสร้างความเสียหายให้กับเรือพระราชพิธี ทั้งสองลำนี้มาก ดังนั้นในพุทธศักราช ๒๕๐๘ กองทัพเรือและกรมศิลปากรร่วมกันบูรณะเรือสองลำนี้ใหม่ โดยใช้หัวเรือเดิมมาประกอบ

เรือ ๒ ลำถือว่าเป็นเรือคู่ชัก หมายความว่าใช้เป็นเรือชักลากเรือพระที่นั่ง เช่น ชักลาก เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์เมื่อน้ำเชี่ยวหรือต้องการให้แล่นเร็วขึ้น และเป็นเรือคู่นำหน้าเรือพระที่นั่ง ต่อมา ใช้เป็นเรือสำหรับให้ข้าราชการชั้นสูงนั่ง เรือแต่ละลำมีความยาว ๒๗.๕๐ เมตร กว้าง ๑.๙๗ เมตร ลึกถึง ท้องเรือ ๖๐ เซนติเมตร กินน้ำลึก ๗๒ เซนติเมตร น้ำหนัก ๗.๗ ตัน แต่ละลำมีกำลังพลประกอบด้วย ฝีพาย ๓๘ คน นายเรือ ๒ คน นายท้าย ๒ คน คนถือธงท้าย ๑ คน พลสัญญาณ ๑ คน

● เรือครุฑเหินเห็จ และเรือครุฑเตร็จไตรจักร

ชื่อเรือ ๒ ลำนี้สะท้อนถึงอิทธิพลคัมภีร์ปุราณะของอินเดียที่มีต่อคตินิยมและศิลปกรรมไทย ตามคัมภีร์ปุราณะครุฑเป็นเจ้าแห่งนกทั้งหลาย หรือเทพปักษิน ซึ่งผูกพันกับพระวิษณุ เพราะพระวิษณุทรงท่องไปในสวรรค์ โดยมีครุฑเป็นพาหนะ กล่าวกันว่า ครุฑสามารถเปลี่ยนแปลงตนให้เป็นรูปร่างต่างๆ นานา และสามารถไปได้ในทุกหนแห่งตามปรารถนา ครุฑเป็นศัตรูกับนาคหรือบรรดางูทั้งหลาย เนื่องมาจากมารดาของทั้งสองฝ่ายวิวาทกัน ดังนั้น ในศิลปกรรมของศาสนาฮินดูและพระพุทธศาสนา ครุฑจึงมักปรากฏในท่าที่ฉวยจับนาคไว้ ไม่ว่าจะเป็นนาคเพียงตัวเดียวหรือหลายตัว ไทยเราเรียกว่า ครุฑยุดนาค

โขนเรือทั้งสองลำเป็นไม้จำหลักรูปครุฑจับนาค ๒ ตัวชูขึ้น ลงรักปิดทองประดับกระจก เรือครุฑเหินเห็จ ครุฑกายสีแดง ส่วน เรือครุฑเตร็จไตรจักร ครุฑกายสีชมพู

เรือ ๒ ลำนี้สร้างครั้งแรกในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (พุทธศักราช ๒๓๒๕ – ๒๓๕๒) แต่ชื่อเรือครุฑเหินเห็จ ใช้ชื่อว่า เรือครุฑเหิรระเห็จ เมื่อครั้งสงครามโลกครั้งที่ ๒ ระเบิดจากอากาศยานที่ถล่มกรุงเทพมหานครสร้างความเสียหายให้กับเรือพระราชพิธีทั้ง ๒ ลำนี้มาก ดังนั้น ในพุทธศักราช ๒๕๐๘ กองทัพเรือและกรมศิลปากรจึงร่วมกันบูรณะเรือสองลำนี้ใหม่โดยใช้หัวเรือเดิมมาประกอบ

เรือแต่ละลำมีความยาว ๒๘.๕๘ เมตร กว้าง ๒.๑๐ เมตร ลึกถึงท้องเรือ ๕๖ เซนติเมตร มีกำลังพลประกอบด้วยฝีพาย ๓๔ คน นายเรือ ๑ คน นายท้าย ๒ คน คนถือธงท้าย ๑ คน พลสัญญาณ ๑ คน คนกระทุ้งเส้า (ให้จังหวะ) ๒ คน

● เรืออสุรวายุภักษ์ และ เรืออสุรปักษี

ชื่อเรือสองลำนี้มาจากคำภาษาสันสกฤต มีความหมายดังนี้ อสุรวายุภักษ์ แปลว่า “อสูรผู้มีลมเป็นอาหาร” อสุรปักษี แปลว่า “อสูรผู้เป็นนก” หัวเรือของเรือทั้งสองลำมีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือ มีร่างกายเป็นนก มีหัวหรือหน้าเป็นยักษ์ (ไทยเรามักเรียก อสูร ว่า ยักษ์) ลงรักปิดทองประดับกระจก รูปอสุรวายุภักษ์ ใส่เสื้อสีม่วง มือและเท้าเป็นสีคราม ส่วนรูปอสุรปักษี ใส่เสื้อด้านหน้าสีม่วง ด้านหลังสีเขียว มือและเท้าเป็นสีเขียว

เรือทั้งสองลำนี้สร้างขึ้นครั้งแรกในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (พุทธศักราช ๒๓๒๕ – ๒๓๕๒) ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ (พุทธศักราช ๒๓๙๔ – ๒๔๑๑) เรืออสุรปักษี ใช้ชื่อว่า อสุรปักษีสมุทร หรือ อสุรปักษา บูรณะในพุทธศักราช ๒๕๐๘ ดำเนินการโดยความร่วมมือกันระหว่างกองทัพเรือกับกรมศิลปากร

เรือแต่ละลำมีความยาว ๓๑ เมตร กว้าง ๒.๐๓ เมตร ลึกถึงท้องเรือ ๖๒ เซนติเมตร มีกำลังพลประกอบด้วยฝีพาย ๔๐ คน นายเรือ ๑ คน นายท้าย ๒ คน คนถือธงท้าย ๑ คน พลสัญญาณ ๑ คน คนกระทุ้งเส้า (ให้จังหวะ) ๒ คน และคนตีกลองชนะ ๑๐ คน

● เรือเสือทะยานชล และเรือเสือคำรณสินธุ์

เรือเสือทะยานชล และเรือเสือคำรณสินธุ์ เป็นเรือ ๒ ลำที่ดัดแปลงมาจากเรือรบ (เรือที่ใช้ในการรบหรือการสงคราม) เป็นเรือนำกระบวนเรือพยุหยาตราชลมารค ในสมัยโบราณ เรียกเรือลักษณะนี้ว่า เรือพิฆาต เรือแต่ละลำวาดลงสีรูปเสือไว้ที่หัวเรือซึ่งมีช่องที่มีปืนใหญ่ยื่นออกมา ถือเป็นเรือพิทักษ์กระบวนเรือพยุหยาตราชลมารคด้วย จึงต้องให้อำมาตย์ผู้ใหญ่ฝ่ายทหารเป็นผู้นั่งประจำในคฤห์ (เก๋ง) ของเรือทั้งสองลำนี้ ในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (พุทธศักราช ๒๑๙๙ – ๒๒๓๑) เรือนำหน้ากระบวนพยุหยาตราชลมารค ประกอบด้วย เรือพิฆาต ๓ ลำ และเรือแซ ๕ ลำ ทหารมีฝีมือประจำบนเรือพิฆาต อำมาตย์ผู้ใหญ่ฝ่ายทหารประจำบนเรือแซ

ชื่อเรือเสือทะยานชล และเรือเสือคำรณสินธุ์ ปรากฏชื่อในสิลิตกระบวนแห่พระกฐินพยุหยาตราทั้งทางสถลมารคแลทางชลมารคในพุทธศักราช ๒๓๘๗ แต่ไม่ทราบว่าสร้างขึ้นครั้งแรกเมื่อใด เรือทั้งสองลำนี้ซ่อมแซมขึ้นใหม่ในพุทธศักราช ๒๕๓๔

เรือทั้ง ๒ ลำ ภายในท้องเรือทาสีแดง มีความยาว ๒๒.๒๓ เมตร กว้าง ๑.๗๕ เมตร ลึกถึงท้องเรือ ๗๐ เซนติเมตร กินน้ำลึก ๒.๔๕ เมตร มีกำลังพลประกอบด้วย คนนั่งประจำคฤห์ ๓ คน ฝีพาย ๒๖ คน นายเรือ ๑ คน นายท้าย ๒ คน คนถือธงท้าย ๑ คน พลสัญญาณ ๑ คน

● เรือทองขวานฟ้า และเรือทองบ้าบิ่น

ชื่อ ทองขวานฟ้า แปลว่า ขวาน (ทำด้วย) ทอง ตกมาจากท้องฟ้า คนไทยโบราณมักเรียกขวานหินขัดสมัยก่อนประวัติศาสตร์ที่พบอยู่ในแหล่งต่างๆ ว่า ขวานฟ้า เพราะเชื่อว่าเป็นสิ่งที่ไม่ได้ทำขึ้นเอง แต่ตกลงมาจากท้องฟ้า อันที่จริง ชื่อทองขวานฟ้า น่าจะเพี้ยนมาจาก ทองแขวนฟ้าแปลว่า ทองที่ห้อยย้อยลงมาจากท้องฟ้า เรือทองแขวนฟ้าเป็นชื่อเรือคู่หนึ่งที่ปรากฏในกระบวนเรือฯ ในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (พุทธศักราช ๒๑๙๙ – ๒๒๓๑) และในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (พุทธศักราช ๒๓๒๕ – ๒๓๕๒) เป็นไปได้ว่า ในสมัยต่อมาเรือชื่อทองแขวนฟ้าลำหนึ่งเปลี่ยนไปเป็นทองขวานฟ้า และอีกลำหนึ่งเปลี่ยนไปเป็นทองบ้าบิ่น

● โขนเรือ

โขนเรือ : โขนเรือพระราชพิธีส่วนหนึ่ง ได้รับความเสียหายจากระเบิดเมื่อครั้งสงครามโลกครั้งที่ ๒ ที่เห็นนี้เป็นส่วนหนึ่งของโขนเรือที่ได้นำมาเก็บรักษา และจัดแสดงให้ผู้สนใจได้เห็นถึงวิถีและความประณีตของคนไทยที่มีต่อเรือทั้งที่ใช้ประกอบในพระราชพิธี และที่ใช้เพื่อการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยจัดแสดงไว้ในโรงเก็บเรือพระราชพิธี ภายในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี

●○●○●○●

ข้อมูล : *กองทัพเรือ, ขบวนเรือพระราชพิธี ๒๕๖๒,* ***เข้าถึงได้จาก :*** *https://www.navy.mi.th/index.php/today/detail/content_id/๑๓๘๓๒*

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี ***เข้าถึงได้จาก :*** *http://www.virtualmuseum.finearts.go.th/index.php/th/*

"ใช้หรือไม่ใช้ที่ดินอย่างไร" ถึงกลายเป็นที่สาธารณประโยชน์

โดย นายทวีศักดิ์ ทรงอยู่
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพะเยา สาขาแม่ใจ
รักษาราชการแทนผู้อำนวยการกองฝึกอบรม

๑. ประเด็นแห่งความสงสัย

"ใช้หรือไม่ใช้ที่ดินอย่างไร" ถึงกลายเป็นที่สาธารณประโยชน์ ??? ท่านเคยมีข้อสงสัยในประเด็นคำถามดังกล่าวนี้หรือไม่ หากบางท่านยังไม่มีข้อสงสัย ลองพิจารณาประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นดังต่อไปนี้

ประเด็นแรก เราและ/หรือบุคคลทั่วๆ ไป เข้าไปใช้ประโยชน์ในที่ดินของบุคคลอื่น โดยมิได้มีเจตนายึดถือเพื่อตน จะส่งผลให้ที่ดินกลายเป็นที่สาธารณประโยชน์หรือไม่

ประเด็นที่สอง เรามีที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของเราเอง แต่เราปล่อยปละละเลยให้บุคคลอื่นเข้าไปใช้ประโยชน์ หรือยินยอมให้บุคคลทั่วๆ ไป เข้าใช้ประโยชน์เป็นทางเดิน หรือใช้ประโยชน์อย่างอื่น ที่มิได้มีเจตนายึดถือเพื่อตน จะส่งผลให้ที่ดินของเรากลายเป็นที่สาธารณประโยชน์หรือไม่

กรณีปัญหาทั้งสองประเด็นดังกล่าว เป็นเรื่องของการ "ใช้ประโยชน์ในที่ดินของบุคคลอื่น" และ/หรือ "ไม่ใช้ประโยชน์ในที่ดินของตนเอง" ซึ่งลักษณะของการ "ใช้หรือไม่ใช้ที่ดิน" จะถึงขั้นส่งผลให้ที่ดินกลายเป็นที่สาธารณประโยชน์ หรือไม่ อย่างไร ลองค้นหาคำตอบจากหลักกฎหมายสำหรับไขข้อข้องใจและอุทาหรณ์จากคดีปกครอง ดังต่อไปนี้ครับ

๒. หลักกฎหมายสำหรับไขข้อข้องใจ

หลักกฎหมายสำหรับไขข้อข้องใจในประเด็นแห่งความสงสัยนั้น คงต้องมุ่งเน้นไปที่ **"หลักการเกิดขึ้นของที่สาธารณประโยชน์"** ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ ได้บัญญัติเกี่ยวกับ "ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน" ไว้ว่ามี ๓ ประเภท ดังนี้

"สาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น รวมทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดิน ซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน เช่น

(๑) **ที่ดินรกร้างว่างเปล่า** และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่น ตามกฎหมายที่ดิน

(๒) **ทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน** เป็นต้นว่า ที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ

(๓) **ทรัพย์สินใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ** เป็นต้นว่า ป้อมและโรงทหาร สำนักราชการบ้านเมือง เรือรบ อาวุธยุทธภัณฑ์"

"ที่สาธารณประโยชน์" มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ จึงมีการเรียกชื่อแตกต่างกันออกไป เช่น ป่าช้าสาธารณประโยชน์ ทุ่งเลี้ยงสัตว์สาธารณประโยชน์ ทางสาธารณประโยชน์ แม่น้ำ ลำคลอง ห้วย หนอง บึง ลำน้ำ ลำเหมือง ลำรางสาธารณประโยชน์ ฯลฯ ลักษณะสำคัญของที่สาธารณประโยชน์ คือ เป็นทรัพย์สินของแผ่นดินที่สงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน จึงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภท

"ทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน" ตามนัยมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มิได้มีบัญญัติใดกำหนดไว้ว่า ทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันหรือที่สาธารณประโยชน์ จะเกิดขึ้นและสิ้นไปได้อย่างไร จึงต้องพิจารณาจากบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องและคำพิพากษาของศาลที่ได้วางหลักกฎหมายไว้

ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยและวางหลักกฎหมายเกี่ยวกับที่สาธารณประโยชน์ไว้ว่า สามารถเกิดขึ้นได้ ๔ กรณี คือ ๑) เกิดขึ้นโดยสภาพตามธรรมชาติ ๒) เกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์ร่วมกันของประชาชน ๓) เกิดขึ้นโดยผลของนิติกรรม และ ๔) เกิดขึ้นโดยผลของกฎหมาย *(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๒๒๙/๒๕๕๑)* ซึ่งผู้เขียนได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมพบว่ามีข้อมูลทางวิชาการและมีคำพิพากษาศาลฎีกาสอดคล้องรองรับหลักการเกิดของที่สาธารณประโยชน์ดังกล่าว ดังนี้

๑) การเกิดขึ้นโดยสภาพตามธรรมชาติ หมายความว่า ธรรมชาติได้สร้างสรรค์ให้เกิดตัวทรัพย์ที่มีลักษณะเฉพาะขึ้น และโดยสภาพของตัวทรัพย์ที่เกิดขึ้นนั้นมีไว้สำหรับให้พลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน ทรัพย์สินดังกล่าวจึงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันโดยสภาพตามธรรมชาติ เช่น ที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ ตามที่ระบุไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๒) ที่ดินประเภทนี้ทางราชการไม่จำต้องออกกฎหมาย ขึ้นทะเบียน หรือประกาศการสงวนหวงห้ามไว้แต่อย่างใด ซึ่งศาลฎีกาได้วินิจฉัยไว้ในทำนองดังกล่าว "ที่สาธารณประโยชน์ ไม่จำเป็นที่ทางราชการต้องสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกันก็เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินโดยสภาพได้" *(คำพิพากษาศาลฎีกา ที่ ๑๐๓๕/๒๕๐๔)* "หนองสาธารณะจะเป็นสมบัติของแผ่นดินหรือไม่ กฎหมายมิได้บังคับว่าต้องขึ้นทะเบียนไว้ การที่จะเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือไม่ ย่อมเป็นไปตามสภาพของที่ดินนั่นเอง ว่าเป็นทรัพย์สินใช้เพื่อประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกันหรือไม่ ที่พิพาทเป็นหนองน้ำที่ราษฎรใช้เป็นที่เลี้ยงสัตว์จับปลาใช้น้ำร่วมกัน จึงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินผู้ใดจะถือสิทธิในที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินหาได้ไม่" *(คำพิพากษาศาลฎีกา ที่ ๙๕๒/๒๕๐๘)*

๒) การเกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์ร่วมกันของประชาชน เช่น ที่ดินรกร้างว่างเปล่า หรือที่ดินซึ่งบุคคลมิได้มีสิทธิครอบครอง หากประชาชนได้เข้าใช้ประโยชน์ร่วมกันโดยการนำสัตว์ไปปล่อยเลี้ยงร่วมกัน ใช้เป็นที่ฝังหรือเผาศพ ใช้ประกอบพิธีกรรมทางความเชื่อ ใช้เป็นลานกีฬา ฯลฯ จนกลายเป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันในเวลาต่อมา หรือจนเข้าใจกันทั่วไปว่าเป็นที่สาธารณประโยชน์ ทั้งนี้ จะต้องได้ข้อเท็จจริงว่ามีการใช้จริงๆ และเป็นการใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือเพื่อประโยชน์ร่วมกันของประชาชน มิใช่ใช้เพื่อประโยชน์ของเอกชนคนใดคนหนึ่ง

ที่ดินที่จะกลายเป็นที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันโดยการใช้ประโยชน์ร่วมกันของประชาชน เป็นได้ทั้งที่ดินที่เป็นของรัฐ และที่ดินที่เป็นของเอกชน ที่ดินของรัฐได้แก่ ที่ดินที่มิได้มีบุคคลใดมีสิทธิครอบครอง หรือ ที่ดินรกร้างว่างเปล่า ที่ดินที่มีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้ง หรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดิน (ม.๑๓๐๔ (๑)) ส่วนที่ดินที่สงวนไว้ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ (ม.๑๓๐๔ (๓)) นั้น แม้ราษฎรมีสิทธิเดินผ่านอย่างไรก็หาทำให้กลายเป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันไม่ เพราะที่ดินดังกล่าวได้สงวนหวงห้ามไว้เพื่อใช้ประโยชน์ของทางราชการ สำหรับที่ดินของเอกชน จะต้องมีการอุทิศ หรือแสดงเจตนาสละการครอบครองก่อน "ทางซึ่งราษฎรใช้เดินร่วมกันมา ๔๐ – ๕๐ ปี ไม่มีใครหวงห้ามจนเข้าใจกันทั่วไปว่าเป็นทางสาธารณะนั้น เป็นทางหลวง" *(คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๓/๔/๒๔๙๘)* "ที่ดินซึ่งประชาชนในหมู่บ้านใช้ร่วมกันสำหรับเลี้ยงสัตว์พาหนะ โค กระบือ และเป็นที่ป่าช้ามานาน ๘๐ ปีเศษแล้ว เป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันที่เกิดขึ้นและเป็นอยู่ตามสภาพของที่ดินและการใช้ร่วมกันของประชาชน โดยไม่ต้องมีประกาศพระราชกฤษฎีกาสงวนไว้หรือขึ้นทะเบียน หรือมีเอกสารของทางราชการกำหนดไว้ให้เป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน" *(คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๐/๒๕๑๕)*

๓) การเกิดขึ้นโดยผลของนิติกรรม อาจเกิดจากการซื้อขาย การแลกเปลี่ยน หรือมีผู้ยกให้ ซึ่งสองกรณีแรกจะต้องนำหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินไปยื่นคำขอจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา ๗๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน จึงจะถูกต้องและสมบูรณ์ตามกฎหมาย แต่กรณีที่เป็นการยกให้ หรืออุทิศให้เป็นที่สาธารณประโยชน์จะมีข้อยกเว้น แม้ไม่ได้จดทะเบียนก็มีผลให้ที่ดินดังกล่าวตกเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เมื่อได้มีการแสดงเจตนาสละการครอบครองโดยชัดแจ้งหรือโดยปริยาย

(๑) การเกิดขึ้นหรือการได้มาโดยการซื้อที่ดินจากเอกชน เพื่อให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ เป็นไปตามหลักนิติกรรมสัญญาประเภท ซื้อขายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ดินนั้นจะมีสถานะเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินเมื่อได้มีการจดทะเบียน

(๒) การเกิดขึ้นหรือการได้มาโดยการแลกเปลี่ยนที่ดินของรัฐกับเอกชน เพื่อให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ นอกจากจะเป็นไปตามหลักนิติกรรมสัญญาประเภทแลกเปลี่ยนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว ยังมีกฎหมายบัญญัติไว้ เป็นการเฉพาะตามนัยมาตรา ๘ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และมาตรา ๑๓๐๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ดินที่แลกเปลี่ยนนั้นจะมีสถานะเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินเมื่อได้มีการจดทะเบียน

(๓) การเกิดขึ้นหรือการได้มาโดยมีผู้ยกให้ หรืออุทิศให้นั้น หมายถึง กรณีที่เอกชนเจ้าของที่ดินได้แสดงเจตนาสละการครอบครองที่ดินของตนให้กับรัฐเพื่อให้เป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน หรือใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ เช่น ยกให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ หรือลำรางสาธารณประโยชน์ ยกให้เป็นที่สร้างโรงเรียนหรือสถานที่ราชการ เป็นต้น การอุทิศที่ดิน เกิดขึ้นได้ ๒ กรณี คือ การอุทิศให้โดยตรง และการอุทิศให้โดยปริยาย

การอุทิศให้โดยตรง คือ การที่เอกชนเจ้าของที่ดินแสดงเจตนาที่จะอุทิศที่ดินของตนให้แก่รัฐเพื่อให้รัฐนำไปใช้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันโดยแจ้งชัด เช่น นำโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓, น.ส. ๓ ก.) ไปยื่นคำขอจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่โอนเป็นที่สาธารณประโยชน์ นอกจากนี้การแสดงเจตนาโดยแจ้งชัดอาจกระทำโดยส่งมอบโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓, น.ส. ๓ ก.) ให้แก่ทางราชการโดยทางราชการไปดำเนินการเอง หรือแสดงเจตนาโดยทำเป็นหนังสือยกให้ หรือให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ไว้ก็ได้

การอุทิศที่ดินให้โดยปริยาย คือ การที่เจ้าของที่ดินไม่ได้แสดงเจตนาออกมาให้ชัดแจ้งว่าจะยกที่ดินของตนให้เป็นที่สาธารณประโยชน์ แต่ได้ปล่อยให้ประชาชนทั่วไปสัญจรไปมาบนที่ดินของตนโดยไม่สงวนสิทธิมาเป็นเวลานาน เช่น ที่ดินของเอกชนคนหนึ่ง ต่อมามีราษฎรจำนวนมากอาศัยเดินผ่านไปมาออกสู่ทางสาธารณะ เจ้าของที่ดินก็มิได้ว่ากล่าวหรือปิดกั้นอย่างใดเป็นเวลาช้านานพอสมควร เป็นต้น ดังนี้ถือได้ว่าเป็นการอุทิศที่ดินให้เป็นสาธารณประโยชน์โดยปริยายแล้ว

การอุทิศที่ดินให้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินนี้เป็นกรณีที่รัฐได้มาซึ่งที่ดินโดยเสน่หาที่เกิดจากความสมัครใจของเจ้าของที่ดินผู้ให้เองและมีวัตถุประสงค์เฉพาะเจาะจงว่าต้องการให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ กรณีจึงแตกต่างกับการที่เอกชนเวนคืนที่ดินให้แก่รัฐบาลตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๕ เพราะการเวนคืนดังกล่าวเป็นเรื่องที่เอกชนแสดงเจตนาสละการครอบครองที่ดินของตนให้แก่รัฐโดยความสมัครใจ โดยมิได้มีวัตถุประสงค์เฉพาะ หรือมีเจตนาที่จะให้รัฐนำที่ดินไปใช้ประโยชน์ในกิจการใด

๔) การเกิดขึ้นโดยผลของกฎหมาย การเกิดขึ้นของสาธารณสมบัติของแผ่นดินโดยผลของกฎหมาย หมายถึง การที่ฝ่ายปกครอง ได้แก่ หน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่รัฐ ได้ประกาศกำหนดเขตหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าไว้เพื่อใช้ประโยชน์ต่างๆ ของทางราชการ หรือเพื่อให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน เช่น

สงวนหวงห้ามไว้สำหรับใช้ในราชการทหาร กระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ หรือสงวนไว้เป็นทุ่งหญ้าสำหรับเลี้ยงสัตว์ การสงวนหวงห้ามจะมีได้ ๒ กรณี คือ (๑) กรณีที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยตรงแต่ฝ่ายปกครองใช้อำนาจหน้าที่ทั่วไปในการปฏิบัติราชการสงวนหวงห้าม และ (๒) กรณีที่มีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจหน้าที่แก่ฝ่ายปกครองในการสงวนหวงห้ามไว้โดยตรง ดังนี้

(๑) กรณีที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยตรงแต่ฝ่ายปกครองใช้อำนาจหน้าที่ทั่วไปในการปฏิบัติราชการสงวนหวงห้าม กรณีนี้จะเกิดขึ้นก่อนวันที่ ๘ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๙ ซึ่งแต่เดิมก่อนที่ยังไม่มีพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๗๘ ใช้บังคับ ไม่มีกฎหมายบัญญัติว่าการสงวนหวงห้ามที่ดินของรัฐไว้ใช้ประโยชน์ เช่น สงวนหวงห้ามไว้เป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ หรือป่าช้าสาธารณะ จะกระทำการโดยวิธีใดได้บ้าง ฝ่ายปกครองจึงได้ใช้อำนาจหน้าที่ทั่วไปในการประกาศสงวนหวงห้าม ซึ่งศาลฎีกาได้วินิจฉัยว่าสามารถกระทำได้ "ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น ตามธรรมดารัฐย่อมจัดไว้เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกันได้ วิธีการที่จะหวงห้ามนั้นย่อมแตกต่างกันไปตามกาลสมัย พระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าฯ พ.ศ. ๒๔๗๘ กำหนดให้หวงห้าม โดยออกเป็นพระราชกฤษฎีกาและประกาศในราชกิจจานุเบกษา ก่อนหน้านั้นหาได้มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างใดไม่ สมุหเทศาภิบาล ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าราชการมณฑล จึงออกประกาศหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่ามิให้ผู้ใดเข้าไปก่นสร้างเหยียบย่ำจับจอง หรือถือกรรมสิทธิ์โดยพลการได้" *(คำพิพากษาของศาลฎีกา ที่ ๗๗๐/๒๕๑๖)* ตามคำพิพากษาฎีกานี้ทำให้ทราบได้ว่า สมุหเทศาภิบาล ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าราชการมณฑล มีอำนาจที่จะสงวนหวงห้ามที่ดินของรัฐได้โดยชอบด้วยกฎหมายได้

นอกจากนี้ ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗ ยังให้อำนาจกรมการอำเภอ (นายอำเภอ) มีหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินสาธารณประโยชน์ แต่มิได้ให้อำนาจที่ประกาศให้ที่ดินแปลงหนึ่งแปลงใดเป็นที่สาธารณประโยชน์ แต่เป็นที่เข้าใจได้ว่าเมื่อนายอำเภอมีหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินสาธารณประโยชน์ นายอำเภอจึงมีหน้าที่ออกประกาศสงวนหวงห้ามที่ดินของรัฐให้เป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันได้ เพื่อสงวนหวงห้ามไว้เป็นที่ดินของหน่วยราชการอื่นใดก็ได้ "ที่ดินรกร้างว่างเปล่าซึ่งนายอำเภอประกาศสงวน เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๔๗๘ สำหรับให้ดำเนินการเป็นทัณฑสถานนิคมของกรมราชทัณฑ์นั้น ต่อมาเมื่อมีพระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่า พ.ศ. ๒๔๗๘ ขึ้นใช้บังคับ (วันที่ ๘ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๙) นั้น ถือว่ามีผลทำให้ที่ดินแปลงนั้นเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน" *(คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๕/๒๕๑๒)* จากคำพิพากษาฎีกาฉบับนี้แสดงให้เห็นว่า ก่อนวันที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าฯ พ.ศ. ๒๔๗๘ ใช้บังคับ นายอำเภอมีอำนาจออกประกาศสงวนหวงห้ามที่ดินของรัฐไว้ใช้ประโยชน์ในกิจการของรัฐได้ ส่วนประกาศที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ประกาศหวงห้ามจะมีผลเป็นการสงวนหวงห้ามหรือไม่นั้น กำนันผู้ใหญ่บ้านก็เป็นพนักงานฝ่ายปกครอง ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ด้วยย่อมมีอำนาจที่จะประกาศสงวนหวงห้ามที่ดินของรัฐไว้สำหรับให้พลเมืองใช้ร่วมกันได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘/๒๕๑๔ "การสงวนหรือหวงห้ามที่ดินพิพาท เป็นการสงวนหรือหวงห้ามไว้ก่อนมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๗๘ จึงไม่ตกอยู่ในบังคับแห่งกฎหมายนี้ การที่ทางราชการได้ประกาศขึ้นทะเบียนเป็นที่สาธารณประโยชน์หรือไม่ ไม่ใช่สาระสำคัญ"

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๓๑๑/๒๕๓๖ "ที่ดินซึ่งเป็นที่สำหรับพลเมืองใช้เป็นทุ่งเลี้ยงสัตว์ร่วมกันมาก่อน ย่อมมีสภาพเป็นที่ดินอันเป็นสาธารณประโยชน์ของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๓๐๔ (๒) โดยไม่จำต้องออกเป็นพระราชกฤษฎีกาประกาศเขตที่ดินเพื่อสงวนไว้เป็นที่ดินสาธารณะ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๗๘ มาตรา ๔ และมาตรา ๕ อีก"

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๑๔/๒๕๔๗ "พระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่า อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๗๘ นั้น มีการประกาศใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๘ เมษายน ๒๔๗๘ และถูกยกเลิกไปในวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๔๙๗ ตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ มาตรา ๔ ดังนั้น หากรัฐประสงค์จะหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าให้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินเพื่อประโยชน์ใดๆ แก่ทางราชการในช่วงระยะเวลาที่พระราชบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับ ก็จะต้องดำเนินการออกเป็นพระราชกฤษฎีกาและประกาศในราชกิจจานุเบกษา ตามที่มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวบัญญัติไว้ โดยจะต้องระบุความประสงค์ที่หวงห้าม เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการหวงห้ามและที่ดินซึ่งกำหนดว่าต้องหวงห้าม แต่ก่อนหน้า พระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๗๘ ใช้บังคับ หาได้มีกฎหมายบังคับให้ต้องดำเนินการตามบทบัญญัติดังกล่าวแต่อย่างใดไม่ ขณะที่บิดาโจทก์เข้าจับจองครอบครองที่ดินตาม ส.ค. ๑ ซึ่งมีที่ดินพิพาทรวมอยู่ด้วยนั้น ที่ดินพิพาทเป็นที่ดินรกร้างว่างเปล่าที่ทางราชการได้ประกาศสงวนไว้ใช้ในราชการอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินแล้ว บิดาโจทก์จะอ้างการครอบครองที่ดินพิพาทขึ้นใช้ยันต่อแผ่นดินไม่ได้ ดังนั้น โจทก์ซึ่งเป็นทายาทผู้รับมรดกที่ดินจากบิดาจึงอ้างการครอบครองที่ดินพิพาทขึ้นใช้ยันต่อแผ่นดินมิได้ด้วยเช่นกัน"

ฉะนั้น การสงวนหวงห้ามที่ดินของรัฐไว้เป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันที่เกิดขึ้นก่อนมีพระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าฯ พ.ศ. ๒๔๗๘ ใช้บังคับ กล่าวคือ การสงวนหวงห้ามที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ ๘ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๙ จะกระทำวิธีใดไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้ จึงเป็นอำนาจหน้าที่ทั่วไปของฝ่ายปกครอง โดยมีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้เป็นบรรทัดฐานว่า ประกาศสงวนหวงห้ามของพนักงานฝ่ายปกครองท้องที่ เช่น ประกาศของผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ถือว่ามีผลตามกฎหมาย ทำให้ที่ดินที่ถูกสงวนหวงห้ามกลายเป็นที่สงวนไว้สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันได้

อย่างไรก็ตาม ในสมัยนั้นการหวงห้ามที่ออกเป็นกฎหมายโดยตรงก็มี เช่น ประกาศกระทรวงเกษตราธิการห้ามมิให้จับจองที่ดินท้องทุ่งฝั่งตะวันตกแห่งแม่น้ำเจ้าพระยา ลงวันที่ ๕ ธันวาคม ร.ศ. ๑๒๓ หรือพระบรมราชโองการประกาศเขตพระราชนิเวศน์มฤคทายวัน และห้ามไม่ให้ทำอันตรายสัตว์ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๔๖๗ หรือประกาศพระบรมราชโองการให้ที่ตำบลโคโพหักเป็นที่สำหรับเลี้ยงและผสมโค ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ร.ศ. ๑๒๓

(๒) กรณีที่มีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจหน้าที่แก่ฝ่ายปกครองในการสงวนหวงห้ามไว้โดยตรง แบ่งออกเป็น ๓ ยุค คือ

ยุคที่ ๑ การสงวนหวงห้ามตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๗๘ เกิดขึ้นระหว่างวันที่ ๘ เมษายน ๒๔๗๙ ถึงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๔๗๙ อันเป็นช่วงที่บังคับใช้พระราชบัญญัติดังกล่าว โดยการสงวนหวงห้ามจะต้องออกเป็นพระราชกฤษฎีกา สืบเนื่องจากการหวงห้ามในอดีตมีหลากหลายวิธีและยังไม่มีแนวทางที่แน่นอน รัฐบาลสมัยนั้นจึงเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวโดยมีเหตุผลหลายประการคือ การหวงห้ามโดยฝ่ายปกครองไม่มีหลัก ไม่มีเกณฑ์ และหวงห้ามเอาตามชอบใจ ไม่น่าจะเหมาะสมสำหรับการปกครองในระบบปัจจุบันซึ่งมีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่แน่นอน จึงเสนอให้การหวงห้ามต้องทำเป็นพระราชกฤษฎีกากำหนดผู้มีอำนาจหน้าที่ วัตถุประสงค์ และวิธีถอนการหวงห้าม ซึ่งแต่เดิมไม่มีบัญญัติไว้ ดังนั้น เมื่อมีพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าฯ พ.ศ. ๒๔๗๘ (ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๔๗๙) การหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าเพื่อให้พลเมืองใช้ร่วมกันตั้งแต่วันที่ ๘ เมษายน ๒๔๗๙ จนถึงก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ใช้บังคับ (วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๗) จึงต้องกระทำในรูปของพระราชกฤษฎีกา และมีรูปแผนที่ท้ายประกาศด้วย หากมิได้กระทำตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ก็ถือไม่ได้ว่าเป็นที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

ที่ประชาชนใช้ร่วมกัน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๒) "การที่ทางราชการจะให้อำเภอหรือจังหวัดจัดทำที่ดินสงวนไว้เป็นที่สาธารณะประจำหมู่บ้านหรือตำบลนั้น จะต้องออกเป็นพระราชกฤษฎีกาประกาศเขตที่ดินซึ่งสงวนไว้เป็นสาธารณะ ทั้งที่ดินนั้นก็ต้องเป็นที่ดินรกร้างว่างเปล่า ไม่มีเอกชนเป็นเจ้าของอยู่และต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๗๘ มาตรา ๔ และมาตรา ๕ การที่ผู้ใหญ่บ้านได้เขียนป้ายนำไปปิดประกาศไว้ว่าเป็นที่สาธารณะนั้น ไม่ทำให้ที่ดินนั้นกลายสภาพเป็นที่สาธารณะหวงห้ามไปได้ เพราะทางการยังไม่ได้ดำเนินการออกเป็นพระราชกฤษฎีกาหวงห้ามไว้" *(คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๘๔/๒๕๐๙)*

ยุคที่ ๒ การสงวนหวงห้ามตามประมวลกฎหมายที่ดิน ที่เกิดขึ้นระหว่างวันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๗ ถึงวันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ เมื่อได้มีพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ใช้บังคับ บทบัญญัติมาตรา ๔ (๖) ได้ยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๗๘ แต่ที่ดินที่ได้สงวนหวงห้ามไว้ตามพระราชบัญญัติหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่านั้น ถ้ายังไม่มีการถอนการหวงห้ามก็ยังคงมีผลใช้บังคับอยู่ ตามนัยมาตรา ๑๐ ซึ่งบัญญัติว่า "ที่ดินที่ได้หวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๗๘ หรือตามกฎหมายอื่นอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับให้คงเป็นที่หวงห้ามต่อไป" เมื่อประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ กฎหมายเรียกการหวงห้ามที่ดินว่าเป็นการสงวนที่ดิน ส่วนกฎหมายเก่าๆ มักใช้คำว่า การสงวนกับการหวงห้ามปนเปกันไป กฎหมายบางฉบับใช้คำว่าสงวนหวงห้ามเป็นคำเดียวกันก็มี สำหรับการสงวนหวงห้ามที่ดินในระหว่างวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๔๙๗ ถึง ๓ มีนาคม ๒๕๑๕ เป็นไปตามมาตรา ๒๐ (๔) ดังนี้ มาตรา ๒๐ "ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (๔) พิจารณาสงวนที่ดินตามความต้องการของทบวงการเมือง"

การสงวนที่ดินตามมาตรา ๒๐ (๔) เป็นอำนาจของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ที่จะเป็นผู้พิจารณาสงวนที่ดินตามที่ทบวงการเมืองขอมา ที่ดินที่จะสงวนได้จะต้องเป็นที่ดินของรัฐ ซึ่งเป็นที่ดินรกร้างว่างเปล่าที่ดินที่ถูกเวนคืนหรือทอดทิ้ง หรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดิน การสงวนที่ดินตามนัยมาตรา ๒๐ (๔) นี้ มีความหมายกว้าง นอกจากจะเป็นการสงวนที่ดินไว้เพื่อให้พลเมืองใช้ร่วมกันแล้วทบวงการเมืองยังอาจขอสงวนที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ในราชการของทบวงการเมืองนั้นก็ได้ ทั้งที่ในขณะนั้นการสงวนที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ในทางราชการก็มีกฎหมายให้อำนาจไว้แล้ว คือ มาตรา ๘ วรรคสาม ซึ่งบัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจนำที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือทรัพย์สินของแผ่นดินธรรมดาขึ้นทะเบียนเป็นของทบวงการเมืองเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในราชการของทบวงการเมืองนั้นได้อยู่แล้ว เมื่ออำนาจซ้ำซ้อนกันต่อมาจึงได้มีประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๕ แก้ไขประมวลกฎหมายที่ดินมาตรา ๒๐ ใหม่ โดยให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติที่จะสงวนที่ดินไว้ให้ประชาชนหรือพลเมืองใช้ร่วมกันได้ไว้เป็นการเฉพาะ

ยุคที่ ๓ การสงวนหวงห้ามตามประมวลกฎหมายที่ดิน ที่เกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ จนถึงปัจจุบัน โดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๕ มีผลเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๒๐ การสงวนหวงห้ามที่ดินตามความต้องการของทบวงการเมืองจึงไม่มีอีกต่อไป ซึ่งมาตรา ๒๐ ที่มีการแก้ไขใหม่ได้บัญญัติว่า "ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (๔) สงวนหรือหวงห้ามที่ดินของรัฐ ซึ่งมิได้มีบุคคลใดมีสิทธิครอบครองเพื่อให้ประชาชนใช้ร่วมกัน"

ที่ดินที่ขอสงวนหรือหวงห้ามไว้เป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับให้พลเมืองใช้ร่วมกันได้จะต้องเป็นที่ดินที่มิได้มีบุคคลใดมีสิทธิครอบครอง ซึ่งได้แก่ที่ดินของรัฐประเภทที่รกร้างว่างเปล่าหรือที่ดินที่มีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดิน โดยอำนาจ

หน้าที่ในการสงวนที่ดินดังกล่าวเป็นของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ฉะนั้น หากทบวงการเมืองเห็นสมควรที่จะขอสงวนที่ดินบริเวณใดให้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๒) ก็จะต้องประสานงานไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดท้องที่ซึ่งที่ดินที่จะขอสงวนตั้งอยู่ โดยมีขั้นตอนการสงวนที่ดินตามที่ระเบียบของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๑๙) ว่าด้วยการสงวนหรือหวงห้ามที่ดินของรัฐ เพื่อให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันกำหนดไว้ และต้องประกาศการสงวนหวงห้ามในราชกิจจานุเบกษา

๓. อุทาหรณ์จากคดีปกครอง

อุทาหรณ์จากคดีปกครองเรื่องแรก เกี่ยวกับ **"การไม่ใช้ที่ดินของผู้เป็นเจ้าของ"** และ **"การใช้ที่ดินของประชาชนทั่วไป"** *(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๑๒/๒๕๖๐)*

ข้อเท็จจริงเกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๐ เจ้าอาวาสวัดได้ขอให้เจ้าของที่ดินบริเวณวัดบริจาคที่ดินให้เป็นถนนสาธารณะเพื่อทำถนนเข้าวัดและโรงเรียน โดยมีผู้บริจาค ๑๑ ราย รวมทั้งนาย พ. บิดาของผู้ฟ้องคดี *(มีที่ดินเป็นโฉนดที่ดิน)* **แต่ไม่มีการทำหนังสืออุทิศที่ดินเป็นลายลักษณ์อักษร** ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๐๓ นาย พ. ได้จดทะเบียนแบ่งแยกที่ดิน (รวมที่ดินพิพาทที่บริจาคให้วัดด้วย) และในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ผู้ฟ้องคดีได้จดทะเบียนโอนมรดกที่ดินดังกล่าวเป็นของตนเอง ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขต ว่าผู้ฟ้องคดีไม่ใช่ผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินแปลงดังกล่าวจึงไม่ต้องชำระภาษีบำรุงท้องที่ ผู้ฟ้องคดีจึงขอให้สำนักงานเขตตรวจสอบสภาพที่ดิน ซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงว่า ที่ดินพิพาทมีความกว้างประมาณ ๑๐ เมตร ยาวประมาณ ๒๙๗ เมตร ปัจจุบันคือ ซอยพหลโยธิน ๕๒ ได้มีการก่อสร้างปรับปรุงผิวทางแอสฟัลต์พร้อมรางวี และวางท่อระบายน้ำโดยสำนักงานเขตบางเขน (พื้นที่เขตบางเขนเดิม) เมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๓๑ และได้มีการบันทึกถ้อยคำของประชาชนผู้ใช้เส้นทางดังกล่าวจำนวน ๗ ราย ปรากฏว่า ได้ใช้เป็นเส้นทางผ่านเข้า – ออก มาเป็นเวลาประมาณ ๑๙ ปี **โดยไม่มีผู้ใดสงวนสิทธิ หรือปิดกั้นเก็บค่าผ่านทางหรือแสดงตนเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดิน** มีการเปิดให้ใช้สอยตลอดเวลาทั้งกลางวันและกลางคืน และสำนักงานเขตสายไหมได้เข้าปรับปรุงสาธารณูปโภคตลอดมา ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้องกรุงเทพมหานครต่อศาลปกครองว่า ก่อสร้างถนนและวางท่อระบายน้ำในที่ดินของตนเอง โดยไม่ได้รับอนุญาต ขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้กรุงเทพมหานครปรับพื้นที่ในที่ดินพิพาทให้กลับคืนสู่สภาพเดิมหรือให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า แม้การบริจาคที่ดินบางส่วนของเจ้าของที่ดินเดิมจะไม่ได้ทำเป็นหนังสืออุทิศหรือจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อยกที่ดินให้เป็นถนนสาธารณะก็ตาม **แต่การอุทิศที่ดินดังกล่าวให้เป็นถนนสาธารณะ ไม่จำต้องทำเป็นหนังสืออุทิศหรือจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่** เพื่อยกที่ดินให้เป็นทางสาธารณะแต่อย่างใด **ประกอบกับประชาชนที่อาศัยบริเวณดังกล่าวใช้ถนนในที่ดินพิพาทเป็นทางเข้า – ออกมา เป็นเวลาประมาณ ๑๙ ปี โดยไม่มีผู้ใดสงวนสิทธิปิดกั้นเก็บค่าผ่านทางหรือแสดงความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินบริเวณถนนในที่ดินพิพาท** จึงฟังได้ว่าที่ดินพิพาทที่บริจาคให้เป็นถนนสาธารณะได้ตกเป็นทางสาธารณะตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๐ และทางสาธารณะดังกล่าวย่อมมีสภาพเป็นทางสาธารณประโยชน์ที่ประชาชนใช้ร่วมกัน ตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แม้ต่อมาเจ้าของที่ดินเดิมจะได้จดทะเบียนแบ่งแยกที่ดิน และผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้จัดการมรดกจะได้จดทะเบียนโอนมรดกในที่ดินพิพาทมาเป็นของผู้ฟ้องคดี ก็หาทำให้ที่ดินพิพาทซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์ไปแล้ว เปลี่ยนสภาพกลับมาเป็นกรรมสิทธิ์ของ นาย พ. และผู้ฟ้องคดีตามลำดับแต่อย่างใด เมื่อที่ดินพิพาทได้ตกเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภททรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันแล้ว ก่อนที่ นาย พ. เจ้าของที่ดินเดิมจะได้จดทะเบียนแบ่งแยกที่ดิน ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้รับโอนที่ดินพิพาทจึงไม่มีสิทธิดีกว่ารัฐในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาท การดำเนินการก่อสร้างถนนของผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี

ศาลปกครองสูงสุดได้วางหลักการที่สำคัญเกี่ยวกับการบริจาคหรือการอุทิศที่ดินให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผนดินประเภททรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่า การแสดงเจตนาอุทิศที่ดินที่เอกชนมีกรรมสิทธิ์ให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ไม่จำต้องทำเป็นหนังสืออุทิศหรือจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่แต่อย่างใด นอกจากนั้นศาลยังได้นำพฤติกรรมในการเข้าใช้ประโยชน์ร่วมกันของประชาชน ซึ่งได้ใช้ถนนในที่ดินพิพาทเป็นทางเข้า – ออกมา เป็นเวลาประมาณ ๑๙ ปี โดยไม่มีผู้ใดสงวนสิทธิปิดกั้น เก็บค่าผ่านทาง หรือแสดงความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินบริเวณถนนในที่ดินพิพาท มาใช้เป็นเหตุผลประกอบคำวินิจฉัยสนับสนุนการแสดงเจตนาอุทิศ และปิดปากทายาทผู้อุทิศมิให้โต้แย้งในข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น กรณีดังกล่าวนี้ยังแสดงให้เห็นถึงหลักการใช้ประโยชน์ร่วมกันของประชาชนในที่ดินของบุคคลอื่น ที่มิได้มีเจตนายึดถือเพื่อตนและผู้เป็นเจ้าของมิได้สงวนสิทธิปิดกั้น หรือแสดงความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดิน การใช้ประโยชน์ในลักษณะดังกล่าวย่อมส่งผลให้ที่ดินที่ถูกใช้นั้นกลายเป็นที่สาธารณประโยชน์ได้

อุทาหรณ์จากคดีปกครองเรื่องที่สอง เกี่ยวกับ **“การไม่ใช้ที่ดินของผู้เป็นเจ้าของ”** *(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๑๐/๒๕๖๒)*

ข้อเท็จจริงในคดีนี้ ปรากฏว่า นาย ป. ซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินได้**ทำหนังสืออนุญาตหรือยินยอมให้เทศบาลก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก**ในที่ดินของตนเอง เพื่อให้ประชาชนใช้ประโยชน์เป็นเส้นทางลัดในการดับเพลิงหรือนำคนป่วยส่งโรงพยาบาล ซึ่งเทศบาลได้ก่อสร้างถนนใช้งบประมาณของราชการ ขนาดถนนกว้าง ๓ เมตร ยาว ๑๙๗ เมตร โดยเว้นช่องว่างระหว่างถนนกับที่ดินบริเวณข้างเคียงทั้งฝั่งซ้ายและขวาของถนน มีระยะห่างประมาณ ๓๐ เซนติเมตร ต่อมานาย ป. ได้สร้างรั้วเหล็กในที่ดินส่วนที่เป็นช่องว่างระหว่างถนนกับที่ดินของนาย บ. โดยอ้างว่าสร้างในที่ดินของตนเอง ซึ่งรั้วเหล็กได้ปิดกั้นทางเข้าถนนบริเวณหน้าที่ดินของนาย บ. จึงได้ร้องเรียนต่อนายกเทศมนตรีแต่ไม่ได้มีการดำเนินการใดๆ เพราะเห็นว่า นาย ป. ได้สร้างรั้วในที่ดินของตนเอง นาย บ. ยื่นฟ้องนายกเทศมนตรี ต่อศาลปกครองเพื่อขอให้รื้อถอนรั้วเหล็กออกจากที่ดินบริเวณดังกล่าว

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงรับฟังยุติว่าถนนคอนกรีตเสริมเหล็กได้ก่อสร้างในที่ดินที่นาย ป. เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์**และได้อนุญาตให้นายกเทศมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดี) ก่อสร้างถนน โดยใช้งบประมาณของราชการ เพื่อประโยชน์ใช้เป็นเส้นทางลัดดับเพลิง** และเมื่อมีคนเจ็บป่วยจะได้พาคนป่วยส่งโรงพยาบาลได้ทันท่วงที จึงเป็นที่ดินที่เจ้าของ**แสดงเจตนาอุทิศที่ดินเพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ส่วนรวม** ที่ดินดังกล่าวจึง**เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินอันเป็นทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน**ตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ **โดยที่ไม่ต้องจดทะเบียนการโอนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่** ประกอบกับเมื่อพิจารณาบันทึกแสดงเจตนาอุทิศที่ดินของนาย ป. มีข้อความยินยอมให้เทศบาลก่อสร้างถนนผ่านที่ดินของตนเพื่อประโยชน์ใช้เป็นเส้นทางดับเพลิงและเมื่อมีคนเจ็บป่วย จะได้นำคนป่วยส่งโรงพยาบาลได้ทันท่วงที ย่อมแสดงให้เห็นว่ามีเจตนาอุทิศที่ดินให้นายกเทศมนตรีทำการสร้างถนน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่การจราจรที่ต้องอพยพประชาชน เมื่อมีภัยพิบัติฉุกเฉินและนำอุปกรณ์กู้ภัยหรือ ระงับภัยพิบัติเข้าออกได้สะดวก อันเป็นการแสดงเจตนาเพื่อให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์จากถนนเป็นทางเข้าออกได้ ถนนดังกล่าวจึงต้องเปิดหรือยินยอมให้ประชาชนทั่วไปรวมทั้งผู้ที่อยู่อาศัยในบริเวณพื้นที่ที่ติดกับถนนทั้งสองฝั่งเข้าไปใช้หรือเป็นทางสัญจรได้ โดยหากนาย ป. ไม่มีเจตนาจะอุทิศให้บุคคลทั่วไปเข้าใช้ประโยชน์แล้ว นายกเทศมนตรีย่อมไม่สามารถนำงบประมาณของทางราชการมาสร้างถนนเพียงเพื่อประโยชน์ของบุคคลหนึ่งบุคคลใดได้ และเชื่อว่ากรณีที่นายกเทศมนตรีได้เว้นช่องว่างระหว่างถนนกับที่ดินของผู้ฟ้องคดีก็เพื่อมิให้มีปัญหาเกิดการรุกล้ำที่ดินข้างเคียงในระหว่างการก่อสร้างมิใช่

มีเจตนาให้ที่ดินในระหว่างช่องว่างดังกล่าวเป็นกรรมสิทธิ์ของนาย ป. นอกจากนี้ รั้วเหล็กดังกล่าวได้ตั้งอยู่บนที่ดินฝั่งตรงข้ามถนนติดกับที่ดินของผู้ฟ้องคดี มิได้กั้นแสดงอาณาเขตที่ดินหรือเพื่อป้องกันภัยอันเป็นไปตามทางปฏิบัติของเจ้าของที่ดินทั่วไป จึงต้องรับฟังว่าที่ดินบริเวณรอยต่อระหว่างขอบถนนถึงที่ดินของนางศรีประมาณ ๓๐ เซนติเมตร มีการอุทิศให้เป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสาหรับประชาชนใช้ร่วมกัน **ที่ดินส่วนที่พิพาทจึงตกเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน** นาย ป. จึงไม่มีสิทธิยึดถือและก่อสร้างรั้วเหล็กกั้นหรือกระทำการใดอันเป็นการจำกัดสิทธิในการใช้ทางสาธารณะที่ประชาชนทั่วไปสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ เมื่อนายกเทศมนตรีซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการดูแลรักษาที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบได้รับเรื่องร้องเรียนดังกล่าว แต่ไม่ดำเนินการใดๆ เพื่อให้นาย ป. รื้อถอนรั้วเหล็กจึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

คดีนี้แม้จะเป็นคดีที่มีการฟ้องฐานละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ แต่ก็เป็นอีกคดีหนึ่งที่ศาลปกครองสูงสุดได้ยืนยันหลักการสำคัญเกี่ยวกับการเกิดขึ้นของที่สาธารณประโยชน์ คือ **กรณีเจ้าของที่ดินซึ่งได้ยินยอมหรืออนุญาตให้ทางราชการทำถนนเพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน ย่อมถือได้ว่าเป็นการอุทิศที่ดินให้เป็นทางสาธารณประโยชน์** หรือสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ตามนัยมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ **โดยไม่จำต้องมีการจดทะเบียนต่อเจ้าหน้าที่**

๔. บทสรุป

"การเข้าไปใช้ประโยชน์ในที่ดินของบุคคลอื่น" และ/หรือ **"การไม่ใช้ประโยชน์ในที่ดินของตนเอง" กรณีใดจะถึงขั้นส่งผลให้ที่ดินกลายเป็นที่สาธารณประโยชน์นั้น** จากการศึกษาหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องเห็นว่า **ทั้งสองกรณีมักจะเกิดควบคู่กันไป** ดังจะเห็นได้จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามอุทาหรณ์จากคดีปกครองดังกล่าวข้างต้น ซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้นำข้อเท็จจริงทั้งสองกรณีมาเป็นเหตุผลประกอบคำวินิจฉัยพิพากษาคดี โดยได้วางหลักการที่สำคัญเกี่ยวกับการบริจาค การยินยอม การอนุญาต หรือการอุทิศที่ดินให้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภททรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่า **การแสดงเจตนาอุทิศที่ดินไม่จำต้องทำเป็นหนังสืออุทิศ หรือจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่แต่อย่างใด** ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า การบริจาค การยินยอม การอนุญาต หรือการอุทิศที่ดินของผู้เป็นเจ้าของ เป็นการแสดงเจตนาที่มีผลเป็นการ **"ไม่ใช้ประโยชน์"** หรือจำหน่ายทรัพย์สินของตนไปโดยปริยายตามนัยมาตรา ๑๓๓๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และเมื่อบุคคลอื่นได้เข้าไป **"ใช้ประโยชน์"** โดยมิได้มีเจตนายึดถือเพื่อตน และผู้เป็นเจ้าของมิได้สงวนสิทธิปิดกั้น หรือแสดงความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดิน การใช้ประโยชน์ในลักษณะดังกล่าวย่อมส่งผลให้ที่ดินที่ถูกใช้นั้นกลายเป็นที่สาธารณประโยชน์ไปโดยสภาพของการใช้ร่วมกัน

หลักการที่ปรากฏตามคำวินิจฉัยพิพากษาคดีของศาลปกครองสูงสุดดังที่ได้กล่าวมานั้นสอดคล้องกับหลักการของศาลฎีกาที่วินิจฉัยในทำนองเดียวกันว่า การอุทิศที่ดินของตนให้แก่รัฐเพื่อให้เป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันจะทำเป็นหนังสือหรือจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือไม่ก็ได้ ถ้าทำเป็นหนังสือหรือจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก็จะปรากฏเป็นหลักฐานชัดแจ้ง แต่ถึงแม้การอุทิศที่ดินให้จะไม่ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก็หาทำให้การอุทิศที่ดินให้แก่รัฐดังกล่าวเสียไปแต่อย่างใดไม่ เหตุที่เป็นเช่นนี้เห็นว่า นอกจากจะไม่มีกฎหมายบัญญัติในเรื่องการอุทิศที่ดินให้ประชาชนใช้ร่วมกันว่า จะต้องทำเป็นหนังสือหรือจดทะเบียนหรือไม่แล้ว ประกอบกับเมื่อพิจารณาถึงเจตนาของผู้ที่ยกให้โดยมีเจตนาที่สำคัญก็คือ การให้ประชาชนใช้ร่วมกัน มิใช่เป็นการยกให้แก่ฝ่ายปกครอง หรือรัฐบาล หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใด ประโยชน์สาธารณะจึงต้องอยู่เหนือประโยชน์ส่วนบุคคล สัญญายกที่ดินให้แก่รัฐ

จึงมีผลทันทีโดยไม่จำเป็นต้องมีพิธีการแต่อย่างใด (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๔๓/๒๕๒๓, ๓๒๕๒/๒๕๓๐, ๓๐๔๘/๒๕๓๗, ๕๑๑๒/๒๕๓๘, ๑๑๒/๒๕๓๙, ๒๐๐๔/๒๕๔๔, ๔๓๗๗/๒๕๔๙)

การ "ใช้หรือไม่ใช้ที่ดิน" จนกลายเป็นที่สาธารณประโยชน์ เป็นข้อเท็จจริงที่ปรากฏอยู่ในคดีพิพาทต่างๆ หลายคดี ซึ่งแต่ละคดีจะมีรายละเอียดที่แตกต่างกัน บางคดีมีการเข้าไปใช้ประโยชน์โดยที่ผู้เป็นเจ้าของมิได้ยินยอม ผู้ใช้ก็อาจมีความผิดฐานบุกรุกได้ หรือหากผู้เป็นเจ้าของได้อนุญาตให้ใช้ชั่วครั้งชั่วคราวยินยอมเป็นบางกรณี เฉพาะเรื่องเฉพาะราย ที่ดินดังกล่าวอาจเป็นเพียงภารยทรัพย์ในภาระจำยอมเท่านั้น หาได้กลายเป็นที่สาธารณประโยชน์ไม่ ดังนั้น ผู้ที่จะเข้าไปใช้ประโยชน์ในที่ดินของบุคคลอื่น ควรที่จะได้รับความยินยอมจากผู้เป็นเจ้าของก่อน มิฉะนั้นแล้วท่านอาจตกเป็นจำเลยในคดีอาญาได้ เว้นแต่จะโชคดีที่ผู้เป็นเจ้าของไม่เอาความ หรือแสดงเจตนาอุทิศที่ดินให้เป็นที่สาธารณประโยชน์ไปโดยปริยาย...ขอให้โชคดีครับ...

●○●○●○●

การลา การได้รับเงินเดือนระหว่างลาและการเลื่อนเงินเดือนระหว่างลา

โดย นางเตือนจิตต์ วงษ์ศิลป์
นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ
กองการเจ้าหน้าที่

● หลักเกณฑ์และสิทธิการลา

การลาของข้าราชการถือเป็นสวัสดิการอย่างหนึ่งที่ทางราชการกำหนดไว้นอกเหนือจากเงินเดือนที่ได้รับเป็นค่าตอบแทนในการปฏิบัติงาน โดยหลักการและสาระสำคัญได้กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการลา พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งในหมวด ๒ ข้อ ๑๗ ของระเบียบฯ ดังกล่าว ได้แบ่งประเภทการลาเป็น ๑๑ ประเภท ดังนี้

(๑) การลาป่วย
(๒) การลาคลอดบุตร
(๓) การลาไปช่วยเหลือภริยาที่คลอดบุตร
(๔) การลากิจส่วนตัว
(๕) การลาพักผ่อน
(๖) การลาอุปสมบทหรือลาไปประกอบพิธีฮัจย์
(๗) การลาเข้ารับการตรวจเลือกหรือเข้ารับการเตรียมพล
(๘) การลาไปศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติการวิจัย หรือดูงาน
(๙) การลาไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ
(๑๐) การลาติดตามคู่สมรส
(๑๑) การลาไปฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ

● การได้รับเงินเดือนระหว่างลาและเลื่อนเงินเดือนระหว่างลา

นอกจากหลักเกณฑ์และสิทธิการลาที่กำหนดไว้ในระเบียบข้างต้นแล้ว การลาของข้าราชการยังมีความเกี่ยวข้องกับการได้รับเงินเดือนระหว่างลาและการได้รับการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนในแต่ละครั้งตามกฎหมาย กฎและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. การได้รับเงินเดือนระหว่างลา ตามพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จบำนาญและเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม คือจะต้องไม่มีวันลาเกินจำนวนวันที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาฯ เช่น ตามมาตรา ๒๘ ข้าราชการที่ได้รับอนุญาตให้ลาคลอดบุตร มีสิทธิได้รับเงินเดือนระหว่างลาไม่เกิน ๙๐ วัน

๒. การจะได้รับการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนตามกฎ ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนเงินเดือน พ.ศ. ๒๕๕๒ นอกจากจะมีผลการประเมินการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐ แล้วจะต้องปรากฏว่า ไม่มีวันลาเกินที่กำหนด ตามข้อ ๘ (๙) ที่กำหนดว่า ข้าราชการจะได้รับการเลื่อนเงินเดือนในแต่ละครั้ง (ครั้งที่หนึ่งในวันที่ ๑ เมษายนของปีที่ได้เลื่อน และครั้งที่สองในวันที่ ๑ ตุลาคมของปีถัดไป) จะต้องมีวันลาไม่เกิน ๒๓ วัน (นับเฉพาะวันทำการ)

● ปัญหาและข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น

ในการดำเนินการเกี่ยวกับการขออนุญาตลาของสำนักงานที่ดินจังหวัดบางแห่ง ในทางปฏิบัติยังพบปัญหาข้อขัดข้องและผิดพลาดในการเสนอใบลาและการอนุญาตการลาอยู่บ่อยครั้ง เช่น

๑. การเสนอหรือจัดส่ง (ยื่น) ใบลาต่อผู้บังคับบัญชา

ในบางกรณีต้องเสนอต่อผู้บังคับบัญชาที่ข้าราชการนั้นสังกัดอยู่ แต่ในบางกรณีต้องเสนอต่อผู้บังคับบัญชาที่ไปช่วยราชการ เช่น นาย ก. ตำแหน่งนายช่างรังวัดชำนาญงาน สำนักมาตรฐานการออกหนังสือสำคัญ ช่วยราชการทางสำนักงานที่ดินจังหวัด ข. มีความประสงค์ขอลาป่วย ๒ วัน สามารถยื่นใบลาป่วยต่อผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานที่ไปช่วยราชการ คือ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด ข. และเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด ข. เป็นผู้มีอำนาจอนุญาตการลาป่วย

แต่หากเป็นการลาอุปสมบท นาย ก. จะต้องเสนอใบลาต่อผู้บังคับบัญชาที่เป็นต้นสังกัด คือสำนักมาตรฐานการออกหนังสือสำคัญ โดยจังหวัด ข. จะต้องใบลาอุปสมบทให้กรมที่ดินเพื่อขออนุญาตการลาอุปสมบทต่อปลัดกระทรวงมหาดไทย (คำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ ๒๙๔/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๕ มอบอำนาจให้อธิบดีกรมที่ดิน (กรณีส่วนกลาง)/ผู้ว่าราชการจังหวัด (กรณีส่วนภูมิภาค) ปฏิบัติราชการแทนในการพิจารณาอนุญาตการลาอุปสมบท)

๒. กรณีผู้มีอำนาจในการอนุญาตการลาคือปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งมอบอำนาจให้อธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทน ตามคำสั่งมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๙๔/๒๕๕๕ ลงวันที่๒๗ เมษายน ๒๕๕๕ ข้างต้น เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดบางแห่ง ได้ลงนามอนุญาตการลาในฐานะปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งเป็นการไม่ถูกต้อง ทั้งนี้ให้ถือปฏิบัติตามหนังสือที่กรมที่ดินได้เวียนแจ้งให้จังหวัดทราบตามหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๐๑.๒/ว ๓๓๔๑๑ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ และหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๒๗.๑/ว ๑๔๖๔๒ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒

๓. กรณีข้าราชการในส่วนภูมิภาคได้รับอนุญาตให้ลาไปต่างประเทศ สำนักงานที่ดินจังหวัดไม่ต้องส่งเอกสารการได้รับอนุญาตให้กรมที่ดิน แต่ให้รายงานกระทรวงมหาดไทยทราบตามรายละเอียดแนบท้ายคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ ๒๙๔/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๕

๔. การขออนุญาตไปราชการต่างประเทศของข้าราชการและลูกจ้างทุกตำแหน่ง อำนาจในการพิจารณาอนุญาตเป็นของปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้มีความประสงค์ไปราชการต่างประเทศทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จึงต้องส่งเรื่องให้กรมที่ดินดำเนินการเพื่อนำเสนอปลัดกระทรวงมหาดไทยต่อไป

● แนวทางการแก้ไขปัญหา

กองการเจ้าหน้าที่ได้รวบรวมสรุปแนวทางการลา ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๕๕ ไว้เพียง ๙ ประเภท (ยกเว้น เรื่องการลาไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศและการลาติดตามคู่สมรส เนื่องจากไม่มีปัญหาในทางปฏิบัติ) และได้อธิบายเพิ่มเติมเรื่องการลาอีก ๓ ประเภท ได้แก่ การลากิจส่วนตัวเพื่อเลี้ยงดูบุตร (ต่อเนื่องจากการลาคลอดบุตร) แยกจากการลากิจเพื่อให้ชัดเจนยิ่งขึ้น การลาไปต่างประเทศและการไปราชการต่างประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ข้าราชการกรมที่ดิน ได้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการลา และป้องกันมิให้เกิดการเสียสิทธิประโยชน์ในการได้รับเงินเดือนระหว่างลา และการได้รับการเลื่อนเงินเดือนระหว่างการลา ตลอดจนเพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการลามีความเข้าใจและใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งยังช่วยแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานที่ผิดพลาดได้

●○●○●○●

สรุปหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขออนุญาตลา ผู้มีอำนาจพิจารณาอนุญาตการลาและการได้รับเงินเดือนระหว่างลาของข้าราชการกรมที่ดิน

ประเภทการลา	การเสนอใบลา	หลักฐานประกอบการอนุญาต	เสนอใบลาต่อผู้บังคับบัญชา	ผู้มีอำนาจอนุญาตการลา	ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๕ ตารางหมายเลข ๑ และคำสั่งมอบอำนาจ
๑. ลาป่วย	๑.ก่อน หรือในวันที่ลา ๒.กรณีจำเป็นจะเสนอหรือจัดส่งในวันแรกที่มาปฏิบัติราชการก็ได้	การลาป่วยตั้งแต่ ๓๐ วันขึ้นไปต้องมีใบรับรองแพทย์ การลาป่วยไม่ถึง ๓๐ วัน ผู้มีอำนาจจะสั่งให้มีใบรับรองแพทย์ก็ได้	ผู้บังคับบัญชาต้นสังกัด หรือผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานที่ไปช่วยราชการ	- ปลัดกระทรวงมหาดไทย (โดยมีคำสั่งมอบอำนาจให้อธิบดีกรมที่ดินหรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอนุญาตแทนในส่วนที่ลาป่วยเกิน ๑๒๐ วัน) - อธิบดีกรมที่ดิน/ผู้ว่าราชการจังหวัด (ครั้งหนึ่ง ไม่เกิน ๑๒๐ วัน) - ผู้อำนวยการสำนัก /กอง /เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด / เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด(สาขา) (ครั้งหนึ่งไม่เกิน ๖๐ วัน) - นายอำเภอ/ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำ กิ่งอำเภอ (ครั้งหนึ่งไม่เกิน ๖๐ วัน) - เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอ (ครั้งหนึ่งไม่เกิน ๓๐วัน)	- ข้อ ๙ และ ข้อ ๑๘ - คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๙๔ /๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๕
๒. ลาคลอดบุตร	ก่อน หรือในวันที่ลา (เว้นแต่ไม่สามารถลงชื่อในใบลาได้ เมื่อสามารถลงชื่อได้แล้วให้จัดส่งใบลาโดยเร็ว)	-	ผู้บังคับบัญชาต้นสังกัด หรือผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานที่ไปช่วยราชการ	- ผู้อำนวยการสำนัก /กอง/เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด/ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด(สาขา) - นายอำเภอ/ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ	ข้อ ๙ และ ข้อ ๑๙
๓. ลาไปช่วยเหลือภริยาที่คลอดบุตร	ก่อน หรือในวันที่ลา ภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่คลอดบุตร	ทะเบียนสมรส และสูติบัตรของบุตร	ผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นต้นสังกัด	อธิบดีกรมที่ดิน/ผู้ว่าราชการจังหวัด	ข้อ ๙ วรรคสอง และข้อ ๒๐

<u>หมายเหตุ</u> การได้รับเงินเดือนระหว่างลาตามพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญและเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๑. การลาป่วย ตามมาตรา ๒๗ ข้าราชการที่ลาป่วยได้รับเงินเดือนระหว่างลาได้ในปีหนึ่งไม่เกินหกสิบวันทำการ เว้นแต่อธิบดี/ผู้ว่าราชการจังหวัด เห็นสมควรจะจ่ายเงินเดือนให้อีกก็ได้ แต่ไม่เกินหกสิบวันทำการ

๒. การลาคลอดบุตร ตามมาตรา ๒๘ ข้าราชการที่ลาเนื่องจากคลอดบุตร ให้ได้รับเงินเดือนระหว่างลาไม่เกินเก้าสิบวันทำการ

๓. การลาไปช่วยเหลือภริยาที่คลอดบุตร ตามมาตรา ๒๘/๑ จะได้รับเงินเดือนระหว่างลาไม่เกินสิบห้าวันทำการ โดยต้องยื่นใบลาไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ภริยาคลอดบุตร

ประเภทการลา	การเสนอใบลา	หลักฐานประกอบการอนุญาต	เสนอใบลาต่อผู้บังคับบัญชา	ผู้มีอำนาจอนุญาตการลา	ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๕ ตารางหมายเลข ๑ และคำสั่งมอบอำนาจ
๔. ลากิจส่วนตัว	ก่อนวันที่ลา เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว จึงหยุดราชการได้ (เว้นแต่มีเหตุจำเป็นจะหยุดราชการไปก่อนก็ได้ แต่จะต้องชี้แจงเหตุผลให้ทราบโดยเร็ว หรือในกรณีมีเหตุพิเศษไม่อาจยื่นใบลาได้ก่อนให้จัดส่งใบลาในวันแรกที่มาปฏิบัติราชการ))	-	ผู้บังคับบัญชาต้นสังกัด หรือผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานที่ไปช่วยราชการ	- ปลัดกระทรวงมหาดไทย (โดยมีคำสั่งมอบอำนาจให้อธิบดีกรมที่ดินหรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอนุญาตแทนในส่วนที่ลากิจเกิน ๔๕ วัน) - อธิบดีกรมที่ดิน/ผู้ว่าราชการจังหวัด (ครั้งหนึ่งไม่เกิน ๔๕ วัน) - ผู้อำนวยการสำนัก /กอง /เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด / เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด(สาขา) (ครั้งหนึ่งไม่เกิน ๓๐ วัน) - นายอำเภอ/ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ (ครั้งหนึ่งไม่เกิน ๓๐ วัน) - เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอ (ครั้งหนึ่งไม่เกิน ๑๕ วัน)	- ข้อ ๙ และข้อ ๒๑ - คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๙๔ /๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๕
๕. ลาพักผ่อน	ก่อนวันที่ลา เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว จึงหยุดราชการได้	-	ผู้บังคับบัญชาต้นสังกัด หรือผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานที่ไปช่วยราชการ	- ปลัดกระทรวงมหาดไทย - อธิบดีกรมที่ดิน/ผู้ว่าราชการจังหวัด - ผู้อำนวยการสำนัก /กอง /เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด / เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด(สาขา) - นายอำเภอ/ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ	ข้อ ๙ ข้อ ๒๓ และข้อ ๒๖
๖. ลาไปอุปสมบทหรือลาไปประกอบพิธีฮัจย์	ก่อนวันอุปสมบท หรือก่อนวันเดินทางไปประกอบพิธีฮัจย์ไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน	หนังสือรับรองให้อุปสมบทหรือหนังสือรับรองให้ไปประกอบพิธีฮัจย์	ผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นต้นสังกัด	ปลัดกระทรวงมหาดไทย (โดยมีคำสั่งมอบอำนาจให้อธิบดีกรมที่ดินหรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอนุญาตแทน)	- ข้อ ๙ วรรคสอง ข้อ ๒๙ และข้อ ๓๐ - คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๙๔ /๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๕

<u>หมายเหตุ</u> การได้รับเงินเดือนระหว่างลาตามพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญและเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ.๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๔. การลากิจส่วนตัว ตามมาตรา ๒๙ และ ๒๙/๑ ข้าราชการที่ลากิจส่วนตัวได้รับเงินเดือนระหว่างลาได้ในปีหนึ่งไม่เกินสี่สิบห้าวันทำการ เว้นแต่ปีที่เริ่มรับราชการให้ได้รับเงินเดือนระหว่างลาได้ไม่เกินสิบห้าวันทำการ

๕. การลาพักผ่อน ตามมาตรา ๓๐ ข้าราชการที่ลาพักผ่อนประจำปี ให้ได้รับเงินเดือนระหว่างลาไม่เกินระยะเวลาที่กำหนดในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ.๒๕๕๕ เว้นแต่ ข้าราชการบรรจุใหม่ เมื่อบรรจุเข้ารับราชการครบ ๖ เดือนแล้วจึงมีสิทธิลาพักผ่อนได้ ไม่ว่าจะมีคำสั่งให้พ้นจากการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือไม่ก็ตาม

๖. การลาอุปสมบทหรือลาไปประกอบพิธีฮัจย์ ตามมาตรา ๓๑ ตั้งแต่เริ่มรับราชการข้าราชการผู้ใดยังไม่เคยอุปสมบทในพระพุทธศาสนาหรือลาไปประกอบพิธีฮัจย์ ณ เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดิอาระเบีย หากประสงค์จะใช้สิทธิแล้วแต่กรณี ให้ลาโดยได้รับเงินเดือนไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวัน ทั้งนี้ต้องรับราชการมาไม่น้อยกว่าสิบสองเดือน

ประเภทการลา	การเสนอใบลา	หลักฐานประกอบการอนุญาต	เสนอใบลาต่อผู้บังคับบัญชา	ผู้มีอำนาจอนุญาตการลา	ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๕ ตารางหมายเลข ๑ และคำสั่งมอบอำนาจ
๗. ลาเข้ารับการตรวจเลือกหรือเข้ารับการเตรียมพล	๑. รายงานลาก่อนวันเข้ารับการตรวจเลือกไม่น้อยกว่า ๔๘ ชั่วโมง ๒. รายงานลาภายใน ๔๘ ชั่วโมงนับแต่เวลารับหมายเรียก	หมายเรียก	ผู้บังคับบัญชาต้นสังกัด หรือผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานที่ไปช่วยราชการ	- ปลัดกระทรวงมหาดไทย - อธิบดีกรมที่ดิน/ผู้ว่าราชการจังหวัด	ข้อ ๙ ข้อ ๓๑ และข้อ ๓๒
๘. ลาไปศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติการวิจัย หรือดูงาน	ก่อนวันที่ลา	หนังสือรับรองของหน่วยงานที่จะเข้ารับการศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติการวิจัย หรือดูงาน ซึ่งระบุระยะเวลาแต่ละกรณีไว้	ผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นต้นสังกัด	- ปลัดกระทรวงมหาดไทย - อธิบดีกรมที่ดิน	ข้อ ๙ วรรคสอง และข้อ ๓๓
๙. ลาไปฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ	ก่อนวันที่ลา	๑.หลักสูตรที่ประสงค์จะศึกษา ๒.ใบรับรองแพทย์	ผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นต้นสังกัด	- ปลัดกระทรวงมหาดไทย (อนุญาตได้ ๑๒ เดือน) - อธิบดีกรมที่ดิน (อนุญาตได้ ๖ เดือน)	ข้อ ๙ วรรคสอง ข้อ ๓๙ และข้อ ๔๐

<u>หมายเหตุ</u> การได้รับเงินเดือนระหว่างลาตามพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญและเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๗. การลาเข้ารับการตรวจเลือกหรือเข้ารับการเตรียมพล ตามมาตรา ๓๒ ข้าราชการที่เข้ารับการตรวจเลือกหรือเข้ารับการเตรียมพลมีสิทธิได้รับเงินเดือนระหว่างลา แต่หากพ้นระยะเวลาเข้ารับการตรวจเลือกหรือเข้ารับการเตรียมพลแล้วไม่มารายงานตัวเข้าปฏิบัติราชการภายในเจ็ดวัน ให้งดจ่ายเงินเดือนหลังจากนั้นไว้จนถึงวันเข้ามาปฏิบัติราชการ ยกเว้น กรณีมีเหตุจำเป็น อธิบดีจะให้จ่ายเงินเดือนระหว่างนั้นต่อไปอีกก็ได้แต่ไม่เกินสิบห้าวัน

๘. การลาไปศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติการวิจัย หรือดูงาน ตามมาตรา ๓๓ ให้ได้รับเงินเดือนระหว่างลาไม่เกินสี่ปี นับแต่วันศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติการวิจัย หรือดูงานจนถึงวันก่อนวันมารายงานตัวเพื่อเข้าปฏิบัติราชการ ในกรณีที่อธิบดีอนุญาตให้ข้าราชการผู้ใดไปศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติการวิจัย หรือดูงานเกินสี่ปี ก็ให้ได้รับเงินเดือนระหว่างลาแต่รวมแล้วจะต้องไม่เกินหกปี

๙. การลาไปฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ ตามมาตรา ๓๕/๑ ข้าราชการที่ลาเพื่อเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับการไปฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือจำเป็นต่อการประกอบอาชีพให้ได้รับเงินเดือนระหว่างลาตามระยะเวลาที่กำหนดในหลักสูตร แต่ไม่เกินสิบสองเดือน

ประเภทการลา	การเสนอใบลา	หลักฐานประกอบการอนุญาต	เสนอใบลาต่อผู้บังคับบัญชา	ผู้มีอำนาจอนุญาตการลา	ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ.๒๕๕๕ ตารางหมายเลข ๑ และคำสั่งมอบอำนาจ
๑๐. ลากิจส่วนตัวเพื่อเลี้ยงดูบุตร	ก่อนวันที่ลาและต้องเป็นการลากิจต่อเนื่องจากการลาคลอดบุตรได้ไม่เกิน ๑๕๐ วันทำการ	แบบใบลาคลอดบุตรที่ได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจแล้ว	ผู้บังคับบัญชาต้นสังกัด หรือผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานที่ไปช่วยราชการ	- ปลัดกระทรวงมหาดไทย (โดยมีคำสั่งมอบอำนาจให้อธิบดีกรมที่ดินหรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอนุญาตแทนในส่วนที่เกิน ๔๕ วันทำการ) - อธิบดีกรมที่ดิน/ผู้ว่าราชการจังหวัด (อนุญาตได้ไม่เกิน ๔๕ วันทำการ) - ผู้อำนวยการสำนัก / กอง / เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด / เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด (สาขา) (ครั้งหนึ่งไม่เกิน ๓๐ วัน) - นายอำเภอ/ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ (ครั้งหนึ่งไม่เกิน ๓๐ วัน) - เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอ (ครั้งหนึ่งไม่เกิน ๑๕ วัน)	- ข้อ ๙ ข้อ ๒๙ และข้อ ๓๐ - คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๙๔ /๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๕
๑๑ .ลาไปต่างประเทศ (โดยใช้วันลาพักผ่อน หรือวันหยุดราชการ)	ก่อนวันเดินทางไม่น้อยกว่า ๗ วันทำการ เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงเดินทางไปต่างประเทศได้	-	ผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นต้นสังกัด	- ปลัดกระทรวงมหาดไทย - อธิบดีกรมที่ดิน/ผู้ว่าราชการจังหวัด	ข้อ ๙ วรรคสอง ข้อ ๑๓ และข้อ ๑๔
๑๒. ลาไปราชการต่างประเทศ	ก่อนวันเดินทางไม่น้อยกว่า ๑๐ วันทำการ เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงเดินทางไปต่างประเทศได้	โครงการหรือหนังสือของหน่วยงานที่ให้เดินทางไปราชการ	ผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นต้นสังกัด	ปลัดกระทรวงมหาดไทย	ข้อ ๕ ข้อ ๑๓ (๓) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการอนุมัติให้เดินทางไปราชการและการจัดประชุมของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๒๔

<u>หมายเหตุ</u> การลาไปต่างประเทศตามข้อ ๑๑ สำนักงานที่ดินจังหวัดไม่ต้องส่งเอกสารการได้รับอนุญาตไปต่างประเทศของข้าราชการในสังกัดให้กรมที่ดิน เนื่องจากสำนักงานจังหวัดต้องรายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบ ตามรายละเอียดแนบท้ายคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ ๒๙๔/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๕

สำหรับการขออนุญาตลาไปราชการต่างประเทศของข้าราชการและลูกจ้างทุกตำแหน่ง อำนาจในการพิจารณาอนุญาตเป็นของปลัดกระทรวงมหาดไทย หน่วยงานทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจึงต้องส่งเรื่องให้กรมที่ดินเพื่อนำเสนอกระทรวงมหาดไทยเพื่อดำเนินการก่อนเดินทางไปราชการต่างประเทศ

การลากับการได้รับการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนตามกฎ ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนเงินเดือน พ.ศ. ๒๕๕๒

หลักเกณฑ์ที่จะได้รับการเลื่อนเงินเดือน

กฎ ก.พ.ว่าด้วยการเลื่อนเงินเดือน พ.ศ.๒๕๕๒ ข้อ ๘ (๑) ข้าราชการที่จะได้รับการเลื่อนเงินเดือนในแต่ละครั้ง จะต้องปรากฏว่า ในครึ่งปีที่แล้วมามีผลการประเมินการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าระดับพอใช้ หรือร้อยละ ๖๐ ซึ่งโดยปกติจะเลื่อนปีละ ๒ ครั้ง คือ

ครั้งที่หนึ่ง ให้เลื่อนในวันที่ ๑ เมษายน ของปีที่ได้เลื่อน (ระยะเวลาสำหรับการปฏิบัติราชการ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม - ๓๑ มีนาคม)

ครั้งที่สอง ให้เลื่อนในวันที่ ๑ ตุลาคม ของปีถัดไป (ระยะเวลาสำหรับการปฏิบัติราชการ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน - ๓๐ กันยายน)

การกำหนดจำนวนวันลา

กฎ ก.พ.ว่าด้วยการเลื่อนเงินเดือน พ.ศ.๒๕๕๒ ข้อ ๘ (๙) ข้าราชการที่จะได้รับการเลื่อนเงินเดือนในแต่ละครั้ง นอกจากในครึ่งปีที่แล้วมาจะมีผลการประเมินการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าระดับพอใช้ หรือร้อยละ ๖๐ แล้ว จะต้องอยู่ในหลักเกณฑ์เรื่องจำนวนวันลา คือ มีวันลาไม่เกิน ๒๓ วัน (ลากิจ และ/หรือลาป่วยรวมกัน ซึ่งนับเฉพาะวันทำการ) ยกเว้นวันลา ดังต่อไปนี้

๑. ลาอุปสมบท หรือลาไปประกอบพิธีฮัจย์ ณ เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดิอาระเบีย เฉพาะวันลาที่มีสิทธิได้รับเงินเดือนระหว่างลาตามกฎหมายว่าด้วยการจ่ายเงินเดือน
๒. ลาคลอดบุตรไม่เกิน ๙๐ วัน
๓. ลาป่วยจำเป็นต้องรักษาตัวเป็นเวลานานไม่ว่าคราวเดียวหรือหลายคราวรวมกันไม่เกิน ๖๐ วันทำการ
๔. ลาป่วยเพราะประสบอันตรายในขณะปฏิบัติราชการตามหน้าที่หรือในขณะเดินทางไป หรือกลับจากการปฏิบัติราชการตามหน้าที่
๕. ลาพักผ่อน
๖. ลาเข้ารับการตรวจเลือกหรือเข้ารับการเตรียมพล
๗. ลาไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ

การกำหนดจำนวนครั้งของการลา

กฎ ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนเงินเดือน พ.ศ.๒๕๕๒ ข้อ ๘ (๘) ในครึ่งปีที่แล้วมาต้องไม่ลา หรือมาทำงานสายเกินจำนวนครั้งที่ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนเงินเดือนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายกำหนดไว้เป็นหนังสือไว้ก่อนแล้ว โดยให้คำนึงถึงลักษณะงานและสภาพท้องที่อันเป็นที่ตั้งของแต่ละส่วนราชการสำหรับข้าราชการสังกัดส่วนกลาง อธิบดีกรมที่ดินเป็นผู้กำหนดจำนวนครั้งของการลา โดยได้กำหนดจำนวนครั้งของการลาและการมาสายไว้ ตามประกาศกรมที่ดิน ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๒ คือ ในครึ่งปีที่แล้วมาต้องไม่มีการลาป่วยหรือลากิจเกิน ๑๐ ครั้ง หรือ มาทำงานสายเกิน ๕ ครั้ง เว้นแต่กรณีที่ผู้บังคับบัญชาได้รับรายงานและพิจารณาว่าเป็นเหตุสุดวิสัย

คำพิพากษาที่เกี่ยวกับกฎหมายจัดสรรที่ดิน และกฎหมายอาคารชุด

สำนักส่งเสริมธุรกิจอสังหาริมทรัพย์

■ สาธารณูปโภคต่างๆ ในโครงการจัดสรรที่ดิน เช่น ถนน สวน ที่ผู้จัดสรรที่ดินได้จัดให้มีขึ้นตามแผนผัง โครงการและวิธีการจัดสรรที่ดินที่ได้รับอนุญาต ตกเป็นภาระจำยอมโดยผลของกฎหมายจัดสรรที่ดิน อย่างไรก็ตาม แม้จะทำการจัดสรรที่ดินโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายจัดสรรที่ดิน แต่สาธารณูปโภคที่ได้จัดทำขึ้นก็ตกเป็นภาระจำยอมแก่ที่ดินแปลงย่อยที่จัดจำหน่ายด้วยเช่นกัน

◆ คำพิพากษาศาลฎีกา ที่ ๒๘๕/๒๕๔๗

การที่ ส. และร้อยตำรวจเอก อ. ได้ร่วมกันจัดจำหน่ายที่ดินติดต่อกันเป็นแปลงย่อยมีจำนวนตั้งแต่ ๑๐ แปลงขึ้นไป ไม่ว่าด้วยวิธีใด ถือได้ว่าเป็นการจัดสรรที่ดินตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๖ฯ อันเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น ซึ่งมีใจความสำคัญในข้อ ๑ ว่า "การจัดสรรที่ดิน" หมายความว่า การจัดจำหน่ายที่ดินติดต่อกันเป็นแปลงย่อย มีจำนวนตั้งแต่สิบแปลงขึ้นไปด้วยวิธีใด โดยได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมเป็นค่าตอบแทน มีการให้คำมั่นหรือการแสดงออกโดยปริยายว่าจะจัดให้มีสาธารณูปโภคหรือบริการสาธารณะหรือปรับปรุงที่ดินนั้นเป็นที่อยู่อาศัยที่ประกอบการพาณิชย์หรือที่ประกอบอุตสาหกรรม ไม่ว่าผู้จัดสรรที่ดินนั้นจะได้รับอนุญาตหรือไม่ก็ตาม และข้อ ๓๐ วรรคหนึ่งมีใจความสำคัญว่า สาธารณูปโภคซึ่งผู้จัดสรรที่ดินได้จัดให้มีขึ้นเพื่อการจัดสรรที่ดินตามแผนผังโครงการที่ได้รับอนุญาต เช่น ถนน ให้ถือว่าตกอยู่ในภาระจำยอมเพื่อประโยชน์แก่ที่ดินจัดสรร ดังนี้ การที่ผู้จัดสรรที่ดินทำถนนตรงกลางระหว่างทาวน์เฮาส์ และทำทางพิพาทที่อยู่ด้านในผ่านที่ดินที่อยู่ด้านนอกเชื่อมกับถนนสาธารณะย่อมแสดงให้เห็นเจตนาของผู้จัดสรรที่ดินว่าเพื่อต้องการให้เจ้าของที่ดินแปลงในมีทางออกสู่ถนนสาธารณะได้โดยสะดวก แม้ทางพิพาทจะเป็นกรรมสิทธิ์ของจำเลยก็ตาม แต่เมื่อผู้จัดสรรที่ดินได้ทำถนนเชื่อมกับถนนสาธารณะย่อมถือได้ว่า เป็นสาธารณูปโภคที่ผู้จัดสรรที่ดินได้จัดให้มีขึ้นเพื่อการจัดสรรที่ดิน ทางพิพาทจึงตกอยู่ในภาระจำยอมเพื่อประโยชน์แก่ที่ดินจัดสรรทุกแปลง เมื่อจำเลยก่อสร้างกำแพงคอนกรีตและทำประตูรั้วเหล็กรุกล้ำเข้ามาในทางพิพาทซึ่งเป็นภาระจำยอมแก่ที่ดินจัดสรร ย่อมเป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์และผู้อยู่อาศัยรายอื่น จำเลยจึงต้องรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างที่รุกล้ำดังกล่าวโดยไม่จำต้องคำนึงว่าทางพิพาทดังกล่าว จะมีผู้ใช้เดินมาแล้วเกิน ๑๐ ปี หรือไม่ เพราะถือได้ว่าทางพิพาทมีสภาพเป็นทางภาระจำยอมโดยผลของกฎหมาย

● ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๖ (พ.ศ. ๒๕๑๕)

ข้อ ๑ "การจัดสรรที่ดิน" หมายความว่า การจัดจำหน่ายที่ดินติดต่อกันเป็นแปลงย่อยมีจำนวนตั้งแต่สิบแปลงขึ้นไปด้วยวิธีใด โดยได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมเป็นค่าตอบแทน มีการให้คำมั่นหรือการแสดงออกโดยปริยายว่าจะจัดให้มีสาธารณูปโภคหรือบริการสาธารณะหรือปรับปรุงที่ดินนั้นเป็นที่อยู่อาศัยที่ประกอบการพาณิชย์หรือที่ประกอบอุตสาหกรรม

ข้อ ๓๐ "สาธารณูปโภคซึ่งผู้จัดสรรที่ดินได้จัดให้มีขึ้นเพื่อการจัดสรรที่ดินตามแผนผังและโครงการที่ได้รับอนุญาต เช่น ถนน สวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น ให้ถือว่าตกอยู่ในภาระจำยอมเพื่อประโยชน์แก่ที่ดินจัดสรร และให้เป็นหน้าที่ของผู้จัดสรรที่ดินหรือผู้รับโอนกรรมสิทธิ์คนต่อไปที่จะบำรุงรักษากิจการดังกล่าวให้คงสภาพดังเช่นที่ได้จัดทำขึ้นโดยตลอดไป และจะกระทำการใดๆ อันเป็นเหตุให้ประโยชน์แห่งภาระจำยอมลดไปหรือเสื่อมความสะดวกมิได้"

■ การประชุมใหญ่สามัญประจำปีของนิติบุคคลอาคารชุดตามพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติอาคารชุด (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๒/๑ กำหนดหน้าที่ให้คณะกรรมการของนิติบุคคลอาคารชุด ต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญปีละหนึ่งครั้งภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของนิติบุคคลอาคารชุด แต่ถ้ามีการจัดประชุมใหญ่สามัญประจำปีเกินกำหนดเวลาที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ผลจะเป็นอย่างไร และคณะกรรมการสามารถมอบอำนาจให้ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดออกหนังสือเชิญประชุมได้หรือไม่

◆ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๘๙๘/๒๕๕๙

การที่คณะกรรมการมอบอำนาจให้ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดดำเนินการจัดให้มีการประชุมในบางเรื่องย่อมกระทำได้ ดังนั้น การมอบอำนาจให้ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดเป็นผู้มีอำนาจออกหนังสือเชิญประชุมใหญ่ย่อมกระทำได้และไม่ถือว่าขัดต่อกฎหมาย ทั้งไม่ทำให้การเรียกประชุมใหญ่เสียไปแต่อย่างใด การจัดให้มีการประชุมใหญ่ แม้พ้นกำหนดเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีย่อมเป็นผลดีแก่ผู้เป็นเจ้าของร่วม หากมีการประชุมตามวาระและลงมติโดยถูกต้องแล้ว การประชุมใหญ่ดังกล่าวย่อมชอบด้วยกฎหมาย เมื่อข้อเท็จจริงไม่อาจรับฟังได้ว่างบดุลและรายงานประจำปี ๒๕๕๕ ไม่ถูกต้อง และที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๕ มีมติรับรองแล้ว จึงไม่มีเหตุที่จะเพิกถอนมติที่ประชุมใหญ่ ส่วนการประชุมวาระที่ ๖ และวาระที่ ๗ ที่ประชุมใหญ่มีมติให้ปรับขึ้นค่าใช้จ่ายส่วนกลางด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของคะแนนเสียงเจ้าของร่วมทั้งหมดตามพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔๘ (๕) จึงไม่มีเหตุให้เพิกถอนมติที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๕ ในวาระดังกล่าว

● พระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติอาคารชุด (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๔๒/๑ ให้คณะกรรมการจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญปีละหนึ่งครั้งภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของนิติบุคคลอาคารชุดเพื่อกิจการ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาอนุมติงบดุล

(๒) พิจารณารายงานประจำปี

(๓) แต่งตั้งผู้สอบบัญชี

(๔) พิจารณาเรื่องอื่นๆ

มาตรา ๔๘ มติเกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้ ต้องได้รับคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนคะแนนเสียงของเจ้าของร่วมทั้งหมด

(๑) การซื้ออสังหาริมทรัพย์หรือรับการให้อสังหาริมทรัพย์ที่มีค่าภาระติดพันเป็นทรัพย์ส่วนกลาง

(๒) การจำหน่ายทรัพย์ส่วนกลางที่เป็นอสังหาริมทรัพย์

(๓) การอนุญาตให้เจ้าของร่วมทำการก่อสร้าง ตกแต่ง ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหรือต่อเติมห้องชุดของตนเองที่มีผลกระทบต่อทรัพย์ส่วนกลางหรือลักษณะภายนอกของอาคารชุดโดยค่าใช้จ่ายของผู้นั้นเอง

(๔) การแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับเกี่ยวกับการใช้หรือการจัดการทรัพย์ส่วนกลาง

(๕) การแก้ไขเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนค่าใช้จ่ายร่วมกันในข้อบังคับตามมาตรา ๓๒ (๘)

(๖) การก่อสร้างอันเป็นการเปลี่ยนแปลง เพิ่มเติม หรือปรับปรุงทรัพย์ส่วนกลาง

(๗) การจัดหาผลประโยชน์ในทรัพย์ส่วนกลาง

ในกรณีที่เจ้าของร่วมเข้าประชุมมีคะแนนเสียงไม่ครบตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง ให้เรียกประชุมใหม่ภายในสิบห้าวันนับแต่วันเรียกประชุมครั้งก่อน และมติเกี่ยวกับเรื่องที่บัญญัติไว้ตามวรรคหนึ่งในการประชุมครั้งใหม่นี้ต้องได้รับคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนคะแนนเสียงของเจ้าของร่วมทั้งหมด

●○●○●○●

สาระสำคัญ
พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒

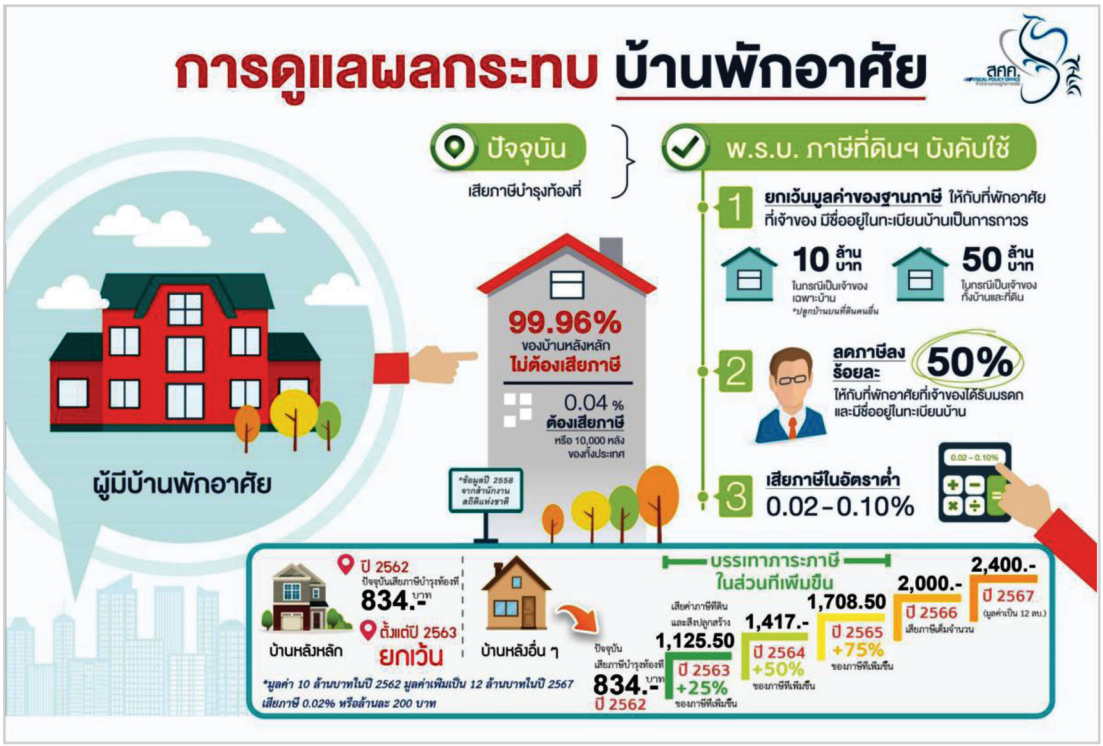

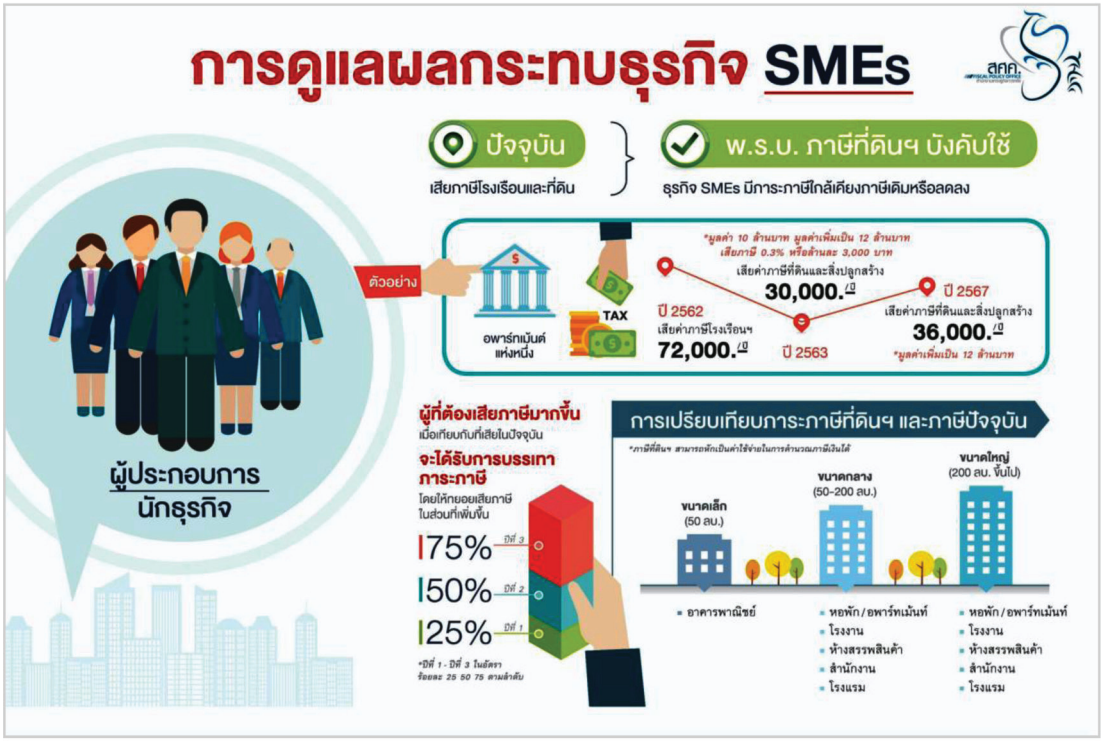

ข้อมูล : *สาระสำคัญ พ.ร.บ. ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒, สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง*
เข้าถึงได้จาก : *http://www.fpo.go.th/main/getattachment/General-information-public-service/*

แก้วที่คว่ำอยู่กลางสายฝน

" แก้วที่คว่ำอยู่กลางสายฝน
ต่อให้ฝนตกกระหน่ำทั้งคืน
ก็ไม่อาจเต็มไปด้วยน้ำ
คนที่ไม่ยอมเปิดใจเรียนรู้
ต่อให้คลุกคลีอยู่กับนักปราชญ์ทั้งวันทั้งคืน
ก็ยังโง่เท่าเดิม "

ว. วชิรเมธี

ข้อมูล : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
เข้าถึงได้จาก : http://www.onab.go.th/

เรียนรู้กฎหมายที่ดินเพิ่มเติมจากคำพิพากษาศาลปกครอง

นายขวัญชัย อนันทานนท์
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชัยภูมิ สาขาคอนสวรรค์

การละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ หากการละเลยต่อหน้าที่หรือการละเลยล่าช้าเกินสมควรดังกล่าวเป็นเหตุให้ผู้ใดได้รับความเสียหาย ผู้นั้นก็สามารถฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าเสียหายได้ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังเช่นคำพิพากษาในคดีนี้

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๒๘๓/๒๕๕๒

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๒
- **ผู้ฟ้องคดี** นาง ม
- **ผู้ถูกฟ้องคดี**

อธิบดีกรมที่ดิน	ที่ ๑
นาง อ	ที่ ๒
นาง จ	ที่ ๓
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา	ที่ ๔
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา สาขาหาดใหญ่	ที่ ๕
กรมที่ดิน	ที่ ๖

- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรและการกระทำละเมิด (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
  - พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕)
  - พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) (๓))
- **คำวินิจฉัยของศาล**

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ได้นำที่ดินพิพาทตามหลักฐานหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) เลขที่ ๑๐๒๖ ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เนื้อที่ ๓๒.๕ ตารางวา ของผู้ฟ้องคดีไปออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้อื่น ผู้ฟ้องคดี ได้รับทราบข้อเท็จจริงดังกล่าว ในขณะที่ผู้ฟ้องคดีนำที่ดินพิพาทไปยื่นคำขอออกโฉนดที่ดิน ต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๒๙ โดยได้แจ้งแก่ผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๓๐ ว่าที่ดินพิพาทที่ผู้ฟ้องคดีนำรังวัด เป็นที่ดินที่มีการออกโฉนดที่ดินอยู่ก่อนแล้ว คือ โฉนดที่ดินเลขที่ ๒๑๓๙๑ เลขที่ดิน ๔๑ ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๘๔๑๑ เลขที่ดิน ๔๕ ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จึงเป็นการขัดข้องที่จะดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีต่อไป ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นคำร้องขอความเป็นธรรมต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔)

เพื่อขอให้ดำเนินการเพิกถอนโฉนดที่ดินทั้งสองฉบับที่ออกทับที่ดินพิพาทของผู้ฟ้องคดี ตามหนังสือลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๓๑ อธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้ชี้แจงตามหนังสือ ลงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๓๙ ว่า จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงของจังหวัดสงขลาได้ข้อยุติว่าโฉนดที่ดินทั้งสองฉบับออกทับที่ดินพิพาทของผู้ฟ้องคดีจริง และเป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลาที่จะพิจารณาดำเนินการตามที่เห็นสมควรต่อไป ขณะที่ผู้ฟ้องคดีรอการเพิกถอนโฉนดที่ดิน อธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) แจ้งให้ ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลาทราบว่าการดำเนินการเพิกถอนโฉนดที่ดินจะต้องดำเนินการ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงตามมาตรา ๖๑ วรรคเก้า แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งกฎกระทรวงดังกล่าวขณะนี้อยู่ในระหว่างการพิจารณาดำเนินการยกร่างให้เป็นกฎหมาย ยังไม่มีผลใช้บังคับ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าอธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ไม่จริงใจต่อการแก้ไขปัญหางานราชการ ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของอธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ฟ้องคดี และเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อสังคม ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย คือ (๑) ค่าธรรมเนียม ค่าพาหนะ ค่าอาหาร ค่าที่พัก ค่าเดินทาง รวมทั้งสิ้น ๓๘,๕๐๐ บาท (๒) ค่าจ้างทนายความจำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท (๓) ค่าขาดรายได้ จำนวน ๖,๕๐๐ บาท (๔) ค่าเช่าบ้านจำนวน ๑๓๔,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๒๐๐,๐๐๐ บาท ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้อธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ดำเนินการเพิกถอนโฉนดที่ดินที่ออกทับที่ดินพิพาทของผู้ฟ้องคดี โดยออกโฉนดที่ดินในที่ดินพิพาทแก่ผู้ฟ้องคดี และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท

ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการเพิกถอนโฉนดที่ดิน เลขที่ ๒๑๓๙๑ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๘๔๑๑ ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่ออกทับที่ดิน น.ส. ๓ ของผู้ฟ้องคดีภายใน ๓๐ วัน ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ออกโฉนดที่ดิน ให้แก่ผู้ฟ้องคดีภายใน ๑๒๐ วันและให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีจำนวน ๑๔,๕๐๐ บาท และคืนค่าธรรมเนียมศาลจำนวน ๓๖๒.๕๐ บาท แก่ผู้ฟ้องคดี นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด คำขออื่นให้ยก โดยเห็นว่าการที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอออกโฉนดที่ดิน ตามหลักฐานหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) เลขที่ ๑๐๒๖ ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เนื้อที่ ๓๒.๕ ตารางวา แต่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) และเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา สาขาหาดใหญ่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) ได้มีการออกโฉนดที่ดินในที่พิพาทดังกล่าวให้แก่นาย อ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๑๓๙๑ เลขที่ ๔๑ และนาง จ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๘๔๑๑ เลขที่ ๔๕ เมื่อข้อเท็จจริงตามการสอบสวนรับฟังได้ว่าโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๑๓๙๑ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๘๔๑๑ ออกทับที่ดิน น.ส. ๓ ของผู้ฟ้องคดี ซึ่งอำนาจในการเพิกถอนโฉนดที่ดินที่ออกโดยคลาดเคลื่อน หรือไม่ชอบด้วยกฎหมายโดยผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลาตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แต่ขณะที่ยังไม่ได้ดำเนินการเพิกถอนโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๑๓๙๑ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๘๔๑๑ มาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งได้มีการแก้ไขโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า เมื่อความปรากฏว่า ได้ออกโฉนดที่ดิน ... ให้แก่ผู้ใดคลาดเคลื่อน หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้อธิบดีหรือรองอธิบดีผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจหน้าที่สั่งให้เพิกถอนหรือแก้ไขได้ วรรคเก้า บัญญัติว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน การสอบสวน การแจ้งให้ผู้มีส่วนได้เสียเพื่อให้โอกาสคัดค้าน และการพิจารณาเพิกถอนแก้ไขให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลามีความเห็นว่าต้องทำการเพิกถอนหรือแก้ไขโฉนดที่ดินและได้แจ้งให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบเพื่อให้โอกาสคัดค้านครบ ๖๐ วัน แล้ว เมื่อสำนวนการสอบสวนการออกโฉนดที่ดินทับที่ น.ส. ๓ ของผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการมาโดยชอบและครบถ้วนทุกขั้นตอนแล้ว แต่อธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มิได้ดำเนินการเพิกถอนโฉนดที่ดินที่ออกโดยคลาดเคลื่อน

ทับที่ดินของผู้ฟ้องคดี ทำให้ไม่สามารถออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีต่อไปได้ จึงถือว่าอธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ละเลยต่อหน้าที่ตามที่ประมวลกฎหมายที่ดินกำหนดให้ต้องปฏิบัติ การที่อธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา สาขาหาดใหญ่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) เป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัด ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีก่อให้เกิดความเสียหาย แก่ผู้ฟ้องคดี ถือว่าเป็นการกระทำละเมิดอันเกิดจากอธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ละเลยต่อหน้าที่ ตามที่ประมวลกฎหมายที่ดินกำหนดให้ต้องปฏิบัติ และเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) และเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา สาขาหาดใหญ่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ประมวลกฎหมายที่ดินกำหนดให้ปฏิบัติล่าช้าเกินสมควรและเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี

อธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖) อุทธรณ์ว่า การดำเนินการของอธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา สาขาหาดใหญ่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) และกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖) ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แม้จะได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งในการดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติหน้าที่ต้องมีความละเอียดรอบคอบ และต้องรวบรวมข้อเท็จจริงเพื่อหาข้อยุติจะได้ไม่เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นอาจต้องใช้เวลา ดังนั้น จึงมิใช่เป็นการละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายที่กำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร และเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด จึงไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีจำนวน ๑๔,๕๐๐ บาท

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาอุทธรณ์แล้วได้กำหนดประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยในชั้นอุทธรณ์ว่า การที่อธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) และเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา สาขาหาดใหญ่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) ไม่ดำเนินการออกโฉนดที่ดินตามหลักฐานหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) เลขที่ ๑๐๒๖ ของผู้ฟ้องคดี เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรหรือไม่และอธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) และ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา สาขาหาดใหญ่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) กระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีหรือไม่ และกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖) จะต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีหรือไม่ เพียงใด

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่าคดีนี้สาเหตุที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) และเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา สาขาหาดใหญ่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) ไม่สามารถดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีเพราะได้มีการออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๑๓๙๑ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๘๔๑๑ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งการออกโฉนดที่ดินดังกล่าวออกโดยคลาดเคลื่อนและไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะได้ออกโฉนดที่ดินรุกล้ำทับที่ดิน น.ส. ๓ ของผู้ฟ้องคดี ซึ่งเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา สาขาหาดใหญ่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) ได้รายงานให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ทราบแล้วตามหนังสือ ฉบับลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๓๗ แต่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ไม่ได้ดำเนินการอะไร แม้ว่าผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลาได้สั่งการให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) และเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา สาขาหาดใหญ่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) รายงานผลการดำเนินการตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต่อมา เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ได้มีหนังสือ ฉบับลงวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๗ รายงานข้อเท็จจริงให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา สาขาหาดใหญ่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) ได้มีหนังสือรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลาผ่านเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔)

ตามหนังสือฉบับลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๐ เห็นควรเพิกถอนโฉนดที่ดิน เลขที่ ๒๑๓๙๑ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๘๔๑๑ แต่ไม่ปรากฏว่า เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ได้เสนอความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลาให้ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามหนังสือที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา สาขาหาดใหญ่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) เสนอ จนกระทั่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา มีหนังสือเร่งรัดให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา สาขาหาดใหญ่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) และเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) รายงานผลการดำเนินการให้ทราบ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) จึงมีหนังสือลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ เสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา เพิกถอนโฉนดที่ดินฉบับดังกล่าว แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลายังไม่ได้ใช้อำนาจ ตามหน้าที่เพิกถอนโฉนดที่ดินดังกล่าว เนื่องจากได้มีการแก้ไขมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งได้มีการแก้ไขโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า เมื่อความปรากฏว่าได้ออกโฉนดที่ดิน ...ให้แก่ผู้ใดคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้อธิบดีหรือรองอธิบดีผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจหน้าที่สั่งให้เพิกถอนหรือแก้ไขได้ วรรคเก้า บัญญัติว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน การสอบสวน การแจ้งให้ผู้มีส่วนได้เสียเพื่อให้โอกาสคัดค้าน และการพิจารณาเพิกถอนแก้ไขให้เป็นไป ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงจากบทบัญญัติดังกล่าว สำนวนการสอบสวน เกี่ยวกับการออกโฉนดที่ดินที่ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่ต้องส่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ คือ สำนวนการสอบสวนที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีความเห็นว่าต้องทำการเพิกถอนหรือแก้ไขโฉนดที่ดินและได้แจ้งให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบเพื่อให้โอกาสคัดค้านครบ ๖๐ วัน แล้ว แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดยังไม่ได้ใช้อำนาจในการเพิกถอนหรือแก้ไข กรณีเช่นนี้ผู้ว่าราชการจังหวัด ต้องดำเนินการต่อไปให้เสร็จสิ้นตามอำนาจหน้าที่ ส่วนสำนวนการสอบสวน ที่ยังดำเนินการไม่เสร็จสิ้นในขั้นตอนดังกล่าว ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องส่งสำนวนการสอบสวน ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ตามมาตรา ๖๑ วรรคเก้า แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๓

ข้อเท็จจริงในคดีนี้ปรากฏว่า เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา สาขาหาดใหญ่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๓ แจ้งให้เจ้าของที่ดินโฉนดที่ดิน เลขที่ ๒๑๓๙๐ โฉนดที่ดินเลขที่ ๒๑๓๔๑ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๘๔๑๑ ทราบ เพื่อให้โอกาสคัดค้านภายใน ๖๐ วัน แล้ว แต่หนังสือที่แจ้งนาย อ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ ๒๑๓๙๑ หนังสือไม่ถึงผู้รับ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ได้แจ้งให้นาย อ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ทราบอีกครั้งหนึ่ง ตามหนังสือลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๓ การแจ้งครั้งนี้หนังสือแจ้งถึงผู้รับ และ นาย อ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้ยื่นคำขอคัดค้านการเพิกถอนโฉนดที่ดินเมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมาตรา ๖๑ วรรคสองแห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ที่ต้องการ แจ้งให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบเพื่อมีโอกาสโต้แย้งสิทธิ จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องแจ้งให้ นาย อ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เพื่อยื่นคำคัดค้านใหม่อีกแต่อย่างใด การที่อธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้รับสำนวนการสอบสวนจากผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา การสอบสวนการออกโฉนดที่ดินทับที่ดิน น.ส. ๓ ของผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการมาครบทุกขั้นตอนแล้ว แม้ยังไม่ได้มีกฎกระทรวงออกตามความในมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๓ ออกมาบังคับใช้ก็ตาม ก็สามารถนำพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หมวด ๔ การแจ้ง ตามมาตรา ๖๙ มาตรา ๗๐ และมาตรา ๗๑ มาบังคับใช้ได้ ดังนั้นข้ออ้างของอธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ที่อ้างว่ายังไม่มีการแจ้งให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบและต้องรอกฎกระทรวงซึ่งออกตามความ ในมาตรา ๖๑ วรรคเก้า แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ออกบังคับใช้ก่อน จึงไม่อาจรับฟังได้ การที่อธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ไม่ได้ดำเนินการเพิกถอนโฉนดที่ดินที่ออกโดยคลาดเคลื่อน

ดังกล่าว ทำให้ไม่สามารถออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีต่อไปได้ จึงถือว่าอธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ละเลยต่อหน้าที่ ตามที่ประมวลกฎหมายที่ดินกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

ส่วนที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) และเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา สาขาหาดใหญ่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) ประมวลกฎหมายที่ดินมิได้บัญญัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมีหน้าที่ปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ในขั้นตอนนี้ จึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมิได้ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ แต่ระยะเวลาจากการที่ผู้ฟ้องคดีได้มีคำขอออกโฉนดที่ดินต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา สาขาหาดใหญ่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๒๙ และยังไม่ได้มีการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามคำขอแต่อย่างใด ซึ่งใช้เวลานานประมาณ ๑๒ ปี ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) และเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา สาขาหาดใหญ่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ประมวลกฎหมายที่ดินกำหนดให้ปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร เนื่องจากการที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ไม่ได้ตรวจสอบให้รอบคอบตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด และได้ออกโฉนดที่ดิน เลขที่ ๒๑๓๙๑ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๘๔๑๑ ทับที่ดิน น.ส. ๓ ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยประมาทเลินเล่อ และเมื่อผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินและร้องเรียนให้ทำการเพิกถอนโฉนดที่ดินดังกล่าวที่ออกทับที่ดินของผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ มีหน้าที่ในการตรวจสอบว่า ได้มีการออกโฉนดที่ดินโดยผิดพลาดคลาดเคลื่อนหรือไม่ เพื่อเสนอให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาตามสายงานเสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลาออกคำสั่งเพิกถอนโฉนดที่ดินที่ออกโดยผิดพลาดคลาดเคลื่อนต่อไป แม้ว่ามาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น จะมิได้บัญญัติว่าจะต้องดำเนินการเพิกถอนโฉนดที่ดินที่ออกโดยผิดพลาดคลาดเคลื่อนให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาอันควร แต่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ก็ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาอันควร การที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่อออกโฉนดที่ดินทับที่ดินของผู้ฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร โดยเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ต้องใช้เวลาถึง ๔ ปี จึงสรุปการตรวจสอบได้ว่า ได้ออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๑๓๙๑ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๘๔๑๑ ทับที่ดิน น.ส. ๓ ของผู้ฟ้องคดี และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ต้องใช้เวลาถึง ๔ ปี จึงเสนอความเห็น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลามีคำสั่งเพิกถอนโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๑๓๙๑ และโฉนดที่ดิน เลขที่ ๒๘๔๑๑ ที่ออกโดยผิดพลาดคลาดเคลื่อนทับที่ดิน น.ส. ๓ ของผู้ฟ้องคดี จึงถือว่าเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) และเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา สาขาหาดใหญ่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) กระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี

ส่วนค่าเสียหายมีจำนวนเท่าใด ศาลปกครองสูงสุด เห็นว่า การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) และ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ เป็นการละเมิดแก่ผู้ฟ้องคดี ข้อกล่าวอ้างของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ไม่อาจรับฟังได้ ประกอบกับผู้ฟ้องคดีไม่ได้โต้แย้งเรื่องค่าเสียหาย จึงเห็นว่า ที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี จำนวน ๑๔,๕๐๐ บาท และคืนค่าธรรมเนียมศาลให้ผู้ฟ้องคดีจำนวน ๓๖๒.๕๐ บาท ทั้งนี้นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด ศาลปกครองสูงสุดจึงเห็นพ้องด้วยกับศาลปกครองชั้นต้น

● บทสรุป

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดได้วางหลักไว้ว่า อธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ในการออกคำสั่งเพิกถอนโฉนดที่ดิน ที่ออกโดยผิดพลาดคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับสำนวนการสอบสวนการเพิกถอนโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๑๓๙๑ และโฉนดเลขที่ ๒๘๔๑๑ จากผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา ซึ่งได้มีการดำเนินการ

ครบถ้วน ตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แล้ว แต่อธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ละเลยต่อหน้าที่ไม่ได้ออกคำสั่งเพิกถอนโฉนดที่ดิน ที่ออกโดยคลาดเคลื่อนทับที่ดินของผู้ฟ้องคดี ทำให้ไม่สามารถออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีต่อไปได้ จึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี

ส่วนการที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา และเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา สาขาหาดใหญ่ ใช้เวลาในการพิจารณาถึง ๑๒ ปี จึงเสนอคำสั่งความเห็นให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา มีคำสั่งเพิกถอนโฉนดที่ออกโดยผิดพลาดคลาดเคลื่อนทับที่ดินของผู้ฟ้องคดี จึงถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร แม้ว่ามาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น จะมิได้บัญญัติว่าจะต้องดำเนินการเพิกถอนโฉนดที่ดินที่ออกโดยผิดพลาดคลาดเคลื่อนให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาอันควร การกระทำของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา และเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา สาขาหาดใหญ่ เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี เมื่ออธิบดีกรมที่ดินเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา และเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา สาขาหาดใหญ่ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และเป็นเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ เป็นหน่วยงานทางปกครอง ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และเป็นหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๔ เมื่อการกระทำละเมิดเกิดจากการที่อธิบดีกรมที่ดิน ละเลยต่อหน้าที่ตามที่ประมวลกฎหมายที่ดินกำหนดให้ต้องปฏิบัติ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา และเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา สาขาหาดใหญ่ ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ประมวลกฎหมายที่ดินกำหนดให้ปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร กรมที่ดิน จึงต้องรับผิดต่อผู้ฟ้องคดีในผลแห่งละเมิดที่อธิบดีกรมที่ดิน เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา และเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา สาขาหาดใหญ่ ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

จึงเป็นกรณีที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่งว่าเมื่อศาลได้วางบรรทัดฐานในการปฏิบัติหน้าที่ราชการว่าการพิจารณาเรื่องใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริการประชาชนเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นเหตุให้ผู้ใดได้รับความเสียหาย เมื่อมีการฟ้องร้องและกรมที่ดินแพ้คดีกรมที่ดินในฐานะหน่วยงานของรัฐต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีและต้องมาใช้สิทธิไล่เบี้ยกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ก่อให้เกิดความเสียหาย ซึ่งเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณของแผ่นดินโดยใช่เหตุ ดังนั้น การปฏิบัติราชการเกี่ยวกับงานที่ดินต้องให้ความสำคัญและใส่ใจในงานพิจารณาที่ค้างมานานหลายๆ ปี เพื่อมิให้เกิดปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร หรือละเลยต่อหน้าที่ ตามที่ประมวลกฎหมายที่ดินกำหนดให้

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดได้ใช้ข้อกฎหมายและระเบียบในการวินิจฉัยตามประเด็นที่ว่าการที่อธิบดีกรมที่ดิน เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา และเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา สาขาหาดใหญ่ ไม่ดำเนินการออกโฉนดที่ดินตามหลักฐานหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) เลขที่ ๑๐๒๖ ของผู้ฟ้องคดี เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรหรือไม่และเป็นการกระทำละเมิดหรือไม่ โดยอาศัยหลักกฎหมาย ดังต่อไปนี้

๑. มาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งได้มีการแก้ไขโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า เมื่อความปรากฏว่าได้ออกโฉนดที่ดิน ... ให้แก่ผู้ใดคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้อธิบดีหรือรองอธิบดีผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจหน้าที่สั่งให้เพิกถอนหรือแก้ไขได้

วรรคเก้า บัญญัติว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน การสอบสวน การแจ้งให้ผู้มีส่วนได้เสียเพื่อให้โอกาสคัดค้าน และการพิจารณาเพิกถอนแก้ไขให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลามีความเห็นว่าต้องทำการเพิกถอนหรือแก้ไขโฉนดที่ดินและได้แจ้งให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบเพื่อให้โอกาสคัดค้านครบ ๖๐ วัน

๒. ข้อ ๔ ของระเบียบคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๓๒) ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๓๒ ออกตามความในประมวลกฎหมายที่ดิน กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหน้าที่ตรวจสอบอาณาเขต ระยะของแนวเขต และที่ดินข้างเคียงทุกด้านว่าถูกต้องตรงกับหลักฐานการแจ้งการครอบครอง หรือไม่ ถ้าระยะของแนวเขตที่ดินผิดพลาดคลาดเคลื่อน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกโฉนดที่ดิน เท่าจำนวนเนื้อที่ที่ได้ทำประโยชน์แล้ว เมื่อผู้มีสิทธิข้างเคียงได้ลงชื่อรับรองแนวเขตไว้ถูกต้องครบถ้วนทุกด้าน

๓. มาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย ให้เขาเสียหาย ถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่า ผู้นั้นทำละเมิด จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

●○●○●○●

ความสุขอยู่ที่ใจ
เมื่อเข้าใจถ่องแท้ว่า
“ความสุขนั้นอยู่ที่ใจ”
การรอคอยความสุข
จะสิ้นสุดลงทันที
ข้อมูล : สุขได้จากภายในไม่ต้องรอ
เข้าถึงได้จาก : https://www.bolggang.com/mainblog.php?id=momrew&month=27-10-2015&group=15&gblog=80

(สำเนา)

ที่ มท ๐๕๑๓.๒/ว ๒๔๙๗๔

กรมที่ดิน
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ
อาคารรัฐประศาสนภักดี ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง การส่งข้อมูลตามมาตรา ๑๐ พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.๒๕๖๒ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของสำนักงานที่ดินที่ใช้โปรแกรม Land ๒๐๑๒ ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด (ตามรายชื่อที่แนบ)

อ้างถึง ๑. พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒
๒. กฎกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๒ เรื่อง การดำเนินการตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย คู่มือการใช้งานโปรแกรมในการบริหารจัดการข้อมูลที่ดินตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๐ (สำนักงานที่ดิน)

ตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดให้กรมที่ดินต้องส่งข้อมูลที่ดินให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา ๙๒ และมาตรา ๑๐ และกรมที่ดิน (โดยสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ) ได้ส่งข้อมูลรูปแปลงที่ดินและข้อมูลเอกสารสิทธิของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ตามมาตรา ๙๒ ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อใช้ในการเตรียมการจัดเก็บภาษีภายใน ๖๐ วัน นับตั้งแต่พระราชบัญญัติบังคับใช้ เรียบร้อยแล้ว นั้น

กรมที่ดิน (โดยสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ) ได้จัดทำและติดตั้งโปรแกรมส่งออกข้อมูลที่ดินตามมาตรา ๑๐ ให้กับสำนักงานที่ดินที่ใช้โปรแกรม Land ๒๐๑๒ ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมแล้วเสร็จ เพื่อให้สำนักงานที่ดินใช้ในการส่งข้อมูลที่ดินให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกเดือน (ภายในวันที่สิบห้าของเดือนถัดไป)

กรมที่ดินจึงขอส่งคู่มือการใช้งานโปรแกรมในการบริหารจัดการข้อมูลที่ดินตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.๒๕๖๒ มาตรา ๑๐ (สำนักงานที่ดิน) (ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย) มาพร้อมนี้ เพื่อโปรดทราบและแจ้งสำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา/ส่วนแยก ที่ใช้งานโปรแกรม Land ๒๐๑๒ ทราบ เพื่อดำเนินการส่งข้อมูลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป โดยให้เริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๒ เป็นต้นไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) **วราพงษ์ เกียรตินิยมรุ่ง**
(นายวราพงษ์ เกียรตินิยมรุ่ง)
ที่ปรึกษาด้านวิศวกรรมสำรวจ ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมที่ดิน

สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๒๕๐๓-๓๖๓๗-๘

(สำเนา)

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง การดำเนินการตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๐ มาตรา ๒๘ วรรคสาม มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๔๔ วรรคสอง มาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง มาตรา ๕๔ วรรคสอง และมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงออกประกาศไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ ในกรณีที่มีการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองหรือการจดทะเบียนเช่าในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างใดตามมาตรา ๑๐ ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสำนักงานที่ดินจังหวัดสาขาแจ้งการโอนหรือการจดทะเบียนการเช่าดังกล่าวต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่เป็นรายเดือนภายในวันที่สิบห้าของเดือนถัดไป ตามรายการที่กำหนด ดังนี้

(๑) กรณีการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครอง

(ก) การโอนที่ดิน ประกอบด้วย

๑) รูปแปลงที่ดินในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงจำนวนเนื้อที่ดิน

๒) เลขที่หนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน เลขหน้าสำรวจ และเลขที่ดิน

๓) ที่ตั้งที่ดิน ประกอบด้วย ระวาง ตำบล อำเภอ จังหวัด และมาตราส่วนในระวาง

๔) เนื้อที่ (ไร่/งาน/ตารางวา)

๕) ชื่อของผู้ถือกรรมสิทธิ์หรือผู้มีสิทธิครอบครอง

๖) เลขประจำตัวประชาชน หรือหมายเลขหนังสือเดินทาง หรือเลขทะเบียนนิติบุคคลของผู้ถือกรรมสิทธิ์หรือผู้มีสิทธิครอบครอง แล้วแต่กรณี

๗) ที่อยู่ของผู้ถือกรรมสิทธิ์หรือผู้มีสิทธิครอบครอง

(ข) การโอนสิ่งปลูกสร้าง ประกอบด้วย

๑) เลขที่หนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน เลขหน้าสำรวจ และเลขที่ดินที่สิ่งปลูกสร้างนั้นตั้งอยู่

๒) ที่ตั้งที่ดินที่สิ่งปลูกสร้างนั้นตั้งอยู่ ประกอบด้วย ระวาง ตำบล อำเภอ และจังหวัด

๓) ประเภทสิ่งปลูกสร้าง

๔) ชื่อของเจ้าของสิ่งปลูกสร้าง

๕) เลขประจำตัวประชาชน หรือหมายเลขหนังสือเดินทาง หรือเลขทะเบียนนิติบุคคลของเจ้าของสิ่งปลูกสร้าง แล้วแต่กรณี

๖) ที่อยู่ของเจ้าของสิ่งปลูกสร้าง

(ค) การโอนห้องชุด ประกอบด้วย

๑) ชื่ออาคารชุด เลขทะเบียนอาคารชุด และที่ตั้งอาคารชุด ประกอบด้วย โฉนดที่ดิน เลขที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด

๒) เลขที่ของห้องชุด ชั้นที่ และชื่ออาคารหรือเลขที่อาคาร

๓) เนื้อที่ห้องชุด

๔) ชื่อของผู้ถือกรรมสิทธิ์

๕) เลขประจำตัวประชาชน หรือหมายเลขหนังสือเดินทาง หรือเลขทะเบียนนิติบุคคลของผู้ถือกรรมสิทธิ์ แล้วแต่กรณี

๖) ที่อยู่ของผู้ถือกรรมสิทธิ์

(๒) กรณีการจดทะเบียนการเช่า

(ก) ข้อมูลที่ดิน สิ่งปลูกสร้างหรือห้องชุดที่ให้เช่าตามข้อ (๑)

(ข) ข้อมูลของผู้ให้เช่าและผู้เช่า

๑) ชื่อของผู้ให้เช่าและผู้เช่า

๒) เลขประจำตัวประชาชน หรือหมายเลขหนังสือเดินทาง หรือเลขทะเบียนนิติบุคคลของผู้ให้เช่าและผู้เช่า

๓) ที่อยู่ของผู้ให้เช่าและผู้เช่า

(ค) ข้อมูลเกี่ยวกับการเช่า

๑) วันทำสัญญาเช่า และระยะเวลาการทำสัญญาเช่า

๒) วัตถุประสงค์ของการเช่า เช่น เพื่อเกษตรกรรม อยู่อาศัย พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม หรืออื่นๆ

ข้อ ๓ ให้ผู้บริหารท้องถิ่นเป็นผู้ออกบัตรประจำตัวพนักงานสำรวจตามมาตรา ๒๘ วรรคสาม โดยกำหนดอายุการใช้งานบัตรประจำตัวพนักงานสำรวจ ดังนี้

(๑) กรณีเป็นข้าราชการ ลูกจ้างประจำ หรือพนักงานจ้างสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีอายุการใช้งานสี่ปีนับแต่วันที่ออกบัตร

(๒) กรณีไม่ได้เป็นบุคคลตาม (๑) ให้มีอายุการใช้งานไม่เกินกำหนดระยะเวลาตามที่ประกาศกำหนดระยะเวลาที่จะทำการสำรวจที่ดินและสิ่งปลูกสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อ ๔ ในกรณีที่การใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างเปลี่ยนแปลงไป ไม่ว่าด้วยเหตุใดอันมีผลทำให้ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างต้องเสียภาษีในอัตราที่สูงขึ้นหรือลดลง ให้ผู้เสียภาษีแจ้งการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ดังกล่าว โดยยื่นแบบต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างหรือวันที่ผู้เสียภาษีรู้ถึงเหตุดังกล่าวตามมาตรา ๓๓ เฉพาะกรณี ดังนี้

(๑) กรณีเปลี่ยนแปลงจากการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม เป็นการใช้ประโยชน์เป็นที่อยู่อาศัย หรือใช้ประโยชน์อื่นนอกจากเป็นที่อยู่อาศัย หรือทิ้งไว้ว่างเปล่าหรือไม่ได้ทำประโยชน์ตามควรแก่สภาพ

(๒) กรณีเปลี่ยนแปลงจากการใช้ประโยชน์เป็นที่อยู่อาศัย เป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม หรือใช้ประโยชน์อื่นนอกจากการประกอบเกษตรกรรม หรือทิ้งไว้ว่างเปล่าหรือไม่ได้ทำประโยชน์ตามควรแก่สภาพ

(๓) กรณีเปลี่ยนแปลงจากการใช้ประโยชน์อื่นนอกจากการประกอบเกษตรกรรม หรือเป็นที่อยู่อาศัย เป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม หรือเป็นที่อยู่อาศัย หรือทิ้งไว้ว่างเปล่าหรือไม่ได้ทำประโยชน์ตามควรแก่สภาพ

(๔) กรณีเปลี่ยนแปลงจากการทิ้งไว้ว่างเปล่าหรือไม่ได้ทำประโยชน์ตามควรแก่สภาพ เป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม หรือเป็นที่อยู่อาศัย หรือใช้ประโยชน์อื่นนอกจากการประกอบเกษตรกรรมหรือเป็นที่อยู่อาศัย

เมื่อได้รับแจ้งการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์จากผู้เสียภาษีแล้ว ให้ผู้บริหารท้องถิ่นตรวจสอบและมีคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้างและบัญชีราคาประเมินทุนทรัพย์เพื่อประเมินภาษีตามการใช้ประโยชน์ในปีถัดไป

ข้อ ๕ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจแจ้งประกาศกำหนดระยะเวลาที่จะทำการสำรวจที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง จัดส่งข้อมูลของผู้เสียภาษีแต่ละรายตามบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง แจ้งผลการดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงในกรณีที่ผู้เสียภาษีเห็นว่าบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ได้จัดทำขึ้นไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง และแจ้งการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ในที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามมาตรา ๓๔ ทางโทรสาร จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ หรือจัดทำเป็นรูปแบบแอปพลิเคชั่นการรับส่งข้อความผ่านสื่อคอมพิวเตอร์หรือโทรศัพท์เคลื่อนที่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัลก็ได้ โดยจัดทำเป็นประกาศปิดไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานหรือที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเผยแพร่ประกาศดังกล่าวให้ประชาชนทราบทางเว็บไซต์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ

ข้อ ๖ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งการประเมินภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นหนังสือให้แก่ผู้เสียภาษีทราบภายในเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปีตามมาตรา ๔๔ วรรคสอง

ข้อ ๗ การชำระภาษีผ่านธนาคาร หมายความว่า การชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างผ่านธนาคารที่ได้ทำบันทึกข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำระบบการรับชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างผ่านธนาคารบนระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรียกโดยย่อว่าระบบ e-LAAS และให้หมายความรวมถึงระบบอื่นที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นพัฒนาขึ้น เพื่อให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ผู้เสียภาษี ตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง

การชำระภาษีผ่านธนาคารให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

(๑) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบฐานข้อมูลผู้เสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างบนระบบ e-LAAS กรณียังไม่ได้บันทึกฐานข้อมูลผู้เสียภาษี ให้เพิ่มฐานข้อมูลผู้เสียภาษีบนระบบ e-LAAS

(๒) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นติดต่อธนาคารเพื่อแจ้งความประสงค์ขอใช้บริการระบบสำหรับชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างผ่านธนาคาร โดยใช้บัญชีเงินฝากประเภทกระแสรายวันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสมัครใช้บริการโอนเงินระหว่างบัญชีอัตโนมัติสำหรับโอนเงินจากบัญชีเงินฝากกระแสรายวันไปบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร เมื่อธนาคารตรวจสอบข้อมูลเรียบร้อยแล้ว จะแจ้งรหัสสำหรับการใช้บริการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างผ่านธนาคาร

(๓) การชำระภาษีผ่านธนาคารให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำรหัส Company Code สำหรับการใช้บริการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างมากำหนดข้อมูลการรับชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างผ่านธนาคาร เพื่อสร้างรหัสบาร์โค้ดในการรับชำระภาษีผ่านธนาคารบนระบบ e-LAAS และพิมพ์แบบทดสอบรหัสบาร์โค้ด เพื่อนำไปทดสอบที่ธนาคาร เมื่อผ่านการทดสอบ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดใช้งานการรับชำระภาษีผ่านธนาคารบนระบบ e-LAAS

(๔) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำเอกสารแจ้งการประเมินภาษี และพิมพ์แบบฟอร์มการชำระเงินผ่านธนาคารจากระบบ e-LAAS

(๕) ให้ผู้เสียภาษีนำเอกสารแจ้งการประเมินภาษี และแบบฟอร์มการชำระเงินผ่านธนาคารจากระบบ e-LAAS ไปชำระภาษีที่ธนาคาร เพื่อนำเงินภาษีดังกล่าวฝากเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทันที

(๖) ให้ธนาคารส่งข้อมูลการรับชำระภาษีผ่านธนาคารให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผ่านระบบ e-LAAS ทุกสิ้นวัน เพื่อให้ระบบประมวลผลข้อมูลภายในวันรุ่งขึ้น

(๗) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิมพ์ใบเสร็จรับเงินจากระบบ e-LAAS เพื่อส่งให้กับผู้เสียภาษี พร้อมจัดทำใบนำส่งเงิน และใบสำคัญสรุปใบนำส่งเงินเพื่อบันทึกบัญชีบนระบบ e-LAAS

ข้อ ๘ การชำระภาษีโดยวิธีการอื่น หมายความว่า การชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างผ่านนิติบุคคลที่ได้ทำบันทึกข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำระบบการรับชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างผ่านการให้บริการของนิติบุคคลบนระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรียกโดยย่อว่า ระบบ e-LAAS และให้หมายความรวมถึงระบบอื่นที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นพัฒนาขึ้นเพื่อให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ผู้เสียภาษี ตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง

การชำระภาษีโดยวิธีการอื่นให้นำวิธีการชำระภาษีผ่านธนาคารตามข้อ ๗ วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๙ แบบบัตรประจำตัวพนักงานสำรวจตามมาตรา ๒๘ วรรคสาม แบบแจ้งการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างตามมาตรา ๓๓ แบบแจ้งการประเมินภาษีตามมาตรา ๔๔ วรรคสอง แบบคำร้องขอรับเงินภาษีคืนตามมาตรา ๕๔ วรรคสอง แบบคำร้องคัดค้านการประเมินภาษี หรือการเรียกเก็บภาษีตามมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง และแบบใบเสร็จรับเงินภาษี ให้เป็นไปตามแบบท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒
พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖ ตอนพิเศษ ๒๓๑ ง ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๒)

(สำเนา)

ที่ มท ๐๕๒๗.๓/ว ๒๕๖๕๘

กรมที่ดิน
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ
อาคารรัฐประศาสนภักดี ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง แนวทางการดำเนินการเรื่องทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาในความรับผิดชอบของสำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา/ส่วนแยก

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกรมที่ดิน ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๒๗.๓/ว ๒๐๒๐๘ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๒๐๕.๓/ว ๕๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๒
๒. สำเนาหนังสือสำนักงานองคมนตรี ที่ รล ๐๐๐๗.๖/๒๒๔๐ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๒
๓. ตัวอย่างรูปแบบการจัดส่งเอกสารที่ราษฎรทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายฎีกา

ตามที่อ้างถึง กรมที่ดินได้ขอความร่วมมือจังหวัดกำชับให้เจ้าพนักงานที่ดิน/สาขา ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และแนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับการทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายฎีกาอย่างเคร่งครัด และตรวจสอบเรื่องทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา ในความรับผิดชอบที่ค้างดำเนินการเกินกำหนด พร้อมทั้งรายงานให้กรมที่ดินทราบ ภายในวันที่ ๒๕ ของทุกเดือน เพื่อจะได้รวบรวมรายงานสำนักงานองคมนตรีและกระทรวงมหาดไทยตามกำหนด นั้น

บัดนี้ กระทรวงมหาดไทย ได้มีหนังสือตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ แจ้งว่า สำนักงานองคมนตรีได้มีหนังสือตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ กำหนดรูปแบบการจัดส่งเอกสารการทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาขอพระราชทานความเป็นธรรมและฎีกาขอพระราชทานความช่วยเหลือแก่ส่วนราชการเพื่อพิจารณาดำเนินการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้หน่วยงานต่างๆ ในการรับเอกสารฎีกา การตรวจสอบและการติดตามเรื่อง

กรมที่ดินพิจารณาแล้วเห็นว่า การดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา ขอพระราชทานความเป็นธรรมและฎีกาขอพระราชทานความช่วยเหลือ ถือเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องพิจารณาดำเนินการโดยเร่งด่วนหรือหาข้อยุติให้ได้โดยเร็ว และต้องถือปฏิบัติตามรูปแบบ แนวทาง และกรอบระยะเวลาตามที่สำนักงานองคมนตรีกำหนดอย่างเคร่งครัด ดังนั้น เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายหรือผิดพลาดขึ้น จึงขอความร่วมมือกำชับและสั่งการให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดดำเนินการ ดังนี้

๑. ถือปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๒๐๕.๓/ว ๕๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๒ เรื่อง การแจ้งรูปแบบการจัดส่งเอกสารฎีกาขอพระราชทานความเป็นธรรมและฎีกาขอพระราชทานความช่วยเหลือแก่ส่วนราชการเพื่อพิจารณาดำเนินการ

๒. ให้สำรวจเรื่องทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา ที่มีอยู่ทั้งหมดว่ามีจำนวนเท่าใด ค้างอยู่ในขั้นตอนใด พิจารณาให้ความช่วยเหลือแล้วอย่างไร รวบรวมรายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและอธิบดีกรมที่ดินทราบ และแจ้งผลการพิจารณาดำเนินการให้ผู้ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา ทราบด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และกำชับเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) **นิสิต จันทร์สมวงศ์**
(นายนิสิต จันทร์สมวงศ์)
อธิบดีกรมที่ดิน

ศูนย์ดำรงธรรมกรมที่ดิน
โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๑๖๗๘ – ๘๑ โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๐๐๗

(สำเนา)

ด่วนที่สุด

ส่วนราชการ กระทรวงมหาดไทย สำนักงานปลัดกระทรวง (สตร.) โทร. ๐ ๒๒๒๑ ๑๑๓๓ (มท) ๕๐๘๘๒

ที่ มท ๐๒๐๕.๓/ว ๕๕๕๓ **วันที่** ๑๘ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง การแจ้งรูปแบบการจัดส่งเอกสารฎีกาขอพระราชทานความเป็นธรรมและฎีกาขอพระราชทานความช่วยเหลือแก่ส่วนราชการเพื่อพิจารณาดำเนินการ

เรียน อธิบดีกรมที่ดิน

ตามที่กระทรวงมหาดไทย ได้แจ้งให้กรมทุกกรม และรัฐวิสาหกิจทุกแห่งในสังกัดกระทรวงมหาดไทย ได้รับทราบและถือปฏิบัติเกี่ยวกับการพิจารณา กรณี ประชาชนทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายฎีกาขอพระราชทานขอความเป็นธรรม และฎีกาขอพระราชทานความช่วยเหลือ โดยให้ถือว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและจำเป็นเร่งด่วน ที่จะต้องเร่งดำเนินการพิจารณาให้ความช่วยเหลือและแก้ไข นั้น

กระทรวงมหาดไทยได้รับแจ้งจากสำนักงานองคมนตรีว่า ได้กำหนดรูปแบบการจัดส่งเอกสารการทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายฎีกาขอพระราชทานความเป็นธรรมและฎีกาขอพระราชทานความช่วยเหลือแก่ส่วนราชการเพื่อพิจารณาดำเนินการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้หน่วยงานต่างๆ ในการรับเอกสารฎีกาการตรวจสอบ และติดตามเรื่อง ทางสำนักงานองคมนตรีจึงได้ปรับปรุงรูปแบบการจัดส่งเอกสารที่ราษฎรทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายฎีกาให้แก่หน่วยงานต่างๆ โดยเมื่อได้รับเอกสารจากสำนักงานองคมนตรีแล้วขอให้ส่วนราชการจัดส่งใบตอบรับเอกสารคืนสำนักงานองคมนตรีทางไปรษณีย์หรือทางโทรสารหมายเลข ๐ ๒๒๒๐ ๗๔๐๗ ทันที รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

(ลงชื่อ) **ธนาคม จงจิระ**
(นายธนาคม จงจิระ)
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

สำนักงานปลัดกระทรวง
สำนักตรวจราชการและเรื่องราวร้องทุกข์
โทร. ๐ ๒๒๒๑ ๑๑๓๓
โทรสาร ๐ ๒๒๒๒ ๖๘๓๘

(สำเนา)

ที่ รล ๐๐๐๗.๖/๒๒๔๐ สำนักงานองคมนตรี

ทำเนียบองคมนตรี เขตพระนคร กทม. ๑๐๒๐๐

๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๒

เรื่อง การแจ้งรูปแบบการจัดส่งเอกสารฎีกาขอพระราชทานความเป็นธรรมและฎีกาขอพระราชทานความช่วยเหลือ แก่ส่วนราชการเพื่อพิจารณาดำเนินการ

เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑.รูปแบบการจัดส่งเอกสารที่ราษฎรทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายฎีกา

๒.สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๗/ว ๑๘๑ ลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๔๗

ตามที่ มีราษฎรทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายฎีกาขอพระราชทานความเป็นธรรมและฎีกาขอพระราชทานความช่วยเหลือ โดยสำนักงานองคมนตรีได้ประสานส่งเรื่องให้หน่วยงานต่างๆ ตรวจสอบข้อมูลและพิจารณาให้ความช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานของท่านด้วยดีตลอดมา นั้น

การนี้ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่หน่วยงานต่างๆ ในการรับเอกสารฎีกา การตรวจสอบ และการติดตามเรื่อง ทางสำนักงานองคมนตรีจึงได้ปรับปรุงรูปแบบการจัดส่งเอกสารที่ราษฎรทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายฎีกาให้แก่หน่วยงานต่างๆ โดยจัดทำซองเอกสารเป็น ๒ ชั้น ดังนี้

๑.ซองเอกสารชั้นที่ ๑ (ซองนอก) จะระบุชื่อผู้รับซึ่งเป็นหัวหน้าของหน่วยงานนั้นๆ

๒.ซองเอกสารชั้นที่ ๒ จะระบุข้อความว่า “เอกสารทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายฎีกา” ตัวอักษรสีแดง ซึ่งเอกสารภายในประกอบด้วย

๒.๑ เอกสารทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายฎีกาของราษฎร

๒.๒ ใบตอบรับเอกสารในเบื้องต้น

ซึ่งเมื่อหน่วยงานของท่านได้รับแล้ว ขอให้จัดส่งใบตอบรับเอกสารคืนสำนักงานองคมนตรีทางไปรษณีย์ หรือทางโทรสารหมายเลข ๐๒ ๒๒๐๗๔๐๗ ทันที และขอให้แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการรับส่งหนังสือภายในหน่วยงานท่านทราบและดำเนินการ

อนึ่ง สำนักงานองคมนตรีมีหน้าที่จะต้องดำเนินการรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง และผลการพิจารณาให้ความช่วยเหลือของหน่วยงานต่างๆ เพื่อนำความกราบบังทูลพระกรุณาทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท จึงขอความร่วมมือให้หน่วยงานของท่านกำชับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติให้รายงานแจ้งผลการให้ความช่วยเหลือ ข้อมูล หรือข้อคิดเห็น เพื่อประกอบการพิจารณาให้สำนักงานองคมนตรีทราบภายในกำหนดเวลา ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ หากไม่สามารถดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา หรือหาข้อยุติเพื่อนำเสนอข้อมูล หรือข้อคิดเห็นให้สำนักงานองคมนตรีทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ขอให้หน่วยงานของท่านแจ้งรายงานการดำเนินการให้สำนักงานองคมนตรีทราบเป็นระยะทุก ๓๐ วัน จนกว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จ ซึ่งไม่ควรใช้ระยะเวลาในการดำเนินการเกิน ๑ ปี ยกเว้นเป็นเรื่องที่จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้มีข้อยุติที่สมบูรณ์ ทั้งนี้เป็นไปตามนัยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๗/ว ๑๘๑ ลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๔๗ ความละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก ไพบูลย์ คุ้มฉายา

(ไพบูลย์ คุ้มฉายา)

องคมนตรี

กองนิติการ โทร. ๐๒ ๒๒๐๗๔๐๐ ต่อ ๔๐๑๗

ตัวอย่างรูปแบบการจัดส่งเอกสารที่ราษฎรทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายฎีกา

ในราชการสำนักงานองคมนตรี

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาต ที่ 22/2521
หน้าพระลาน

สำนักงานองคมนตรี
ทำเนียบองคมนตรี เขตพระนคร กทม. ๑๐๒๐๐
ที่ รล___ _____

เรียน (หัวหน้าส่วนราชการ)
(ที่อยู่หน่วยงาน)

ซองเอกสารชั้นที่ ๑ (ซองนอก)

เอกสารทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายฎีกา

ใบตอบรับ
เอกสารทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายฎีกา

ข้าพเจ้า (ยศ, ชื่อ - นามสกุล)_____

ตำแหน่ง_____โทรศัพท์หมายเลข_____

ได้รับเอกสารทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายฎีกาพร้อมใบตอบรับ เลขที่หนังสือ_____

ลงวันที่_____จาก_____เลขาธิการองคมนตรี_____

ถึง____(หัวหน้าส่วนราชการ)_____

ไว้เรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่_____เดือน_____พ.ศ._____เวลา_____น.

ลงชื่อ _____ ผู้รับ

(เขียนชื่อผู้รับตัวบรรจง)

หมายเหตุ ๑. เมื่อได้รับเอกสารกรุณานำส่งใบตอบรับ***กลับคืนทันที*** โดยวิธีการ ดังนี้

๑.๑ ส่งไปรษณีย์มาที่ สำนักงานองคมนตรี ทำเนียบองคมนตรี เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐ หรือ

๑.๒ โทรสารหมายเลข ๐๒ ๒๒๐๗๔๐๗

๒. หากมีข้อขัดข้องหรือต้องการทราบข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนางสาวนุชนาถ จันทร์ถนอม โทรศัพท์หมายเลข ๐๒ ๒๒๐๗๔๐๐ ต่อ ๔๐๐๖

ใบตอบรับ (ด้านหน้า)

เรียน เลขาธิการองคมนตรี
สำนักงานองคมนตรี
ทำเนียบองคมนตรี
เขตพระนคร
กรุงเทพมหานคร

๑	๐	๒	๐	๐

ใบตอบรับ (ด้านหลัง)

สามารถจัดส่งใบตอบรับคืนทางไปรษณีย์ หรือโทรสารหมายเลข ๐๒ ๒๒๐๗๔๐๗

(สำเนา)

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๕๑๗.๒/ว ๒๙๒๔๙

กรมที่ดิน
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ
อาคารรัฐประศาสนภักดี ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง การขออนุญาตทำการจัดสรรที่ดิน โครงการจัดสรรที่ดินขนาดเล็ก (พิเศษ)

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ประกาศคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง เรื่อง กำหนดนโยบายการจัดพื้นที่ให้เป็นที่ตั้งสำนักงานของนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรหรือนิติบุคคลตามกฎหมายอื่น ในการจัดสรรที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรม การจัดสรรที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และการจัดสรรที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒

๒. ประกาศคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง เรื่อง กำหนดนโยบายการจัดสรรที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรม (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๖๒

ด้วยคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง ได้กำหนดนโยบายการจัดสรรที่ดินเพื่อให้คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกรุงเทพมหานคร และคณะกรรมการจัดสรรที่ดินจังหวัด ใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาเกี่ยวกับคำขออนุญาตทำการจัดสรรที่ดิน โดยได้มีประกาศคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง เรื่อง กำหนดนโยบายการจัดพื้นที่ให้เป็นที่ตั้งสำนักงานของนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรหรือนิติบุคคลตามกฎหมายอื่น ในการจัดสรรที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรม การจัดสรรที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และการจัดสรรที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๒ และประกาศคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง เรื่อง กำหนดนโยบายการจัดสรรที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรม (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๒ โดยให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้คณะกรรมการจัดสรรที่ดินจังหวัดและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) **นิสิต จันทร์สมวงศ์**
(นายนิสิต จันทร์สมวงศ์)
อธิบดีกรมที่ดิน

สำนักส่งเสริมธุรกิจอสังหาริมทรัพย์
โทร. ๐-๒๑๔๑-๕๘๑๐
โทรสาร. ๐-๒๑๔๓-๙๐๕๓

(สำเนา)

ประกาศคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง
เรื่อง กำหนดนโยบายการจัดพื้นที่ให้เป็นที่ตั้งสำนักงานของนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร หรือนิติบุคคลตามกฎหมายอื่น ในการจัดสรรที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรม การจัดสรรที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และการจัดสรรที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ และเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง จึงกำหนดนโยบายการจัดสรรที่ดินเพื่อให้คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกรุงเทพมหานคร และคณะกรรมการจัดสรรที่ดินจังหวัดใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาเกี่ยวกับคำขออนุญาตทำการจัดสรรที่ดิน ดังนี้

ข้อ ๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๓ ของประกาศคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง เรื่อง กำหนดนโยบายการจัดพื้นที่ให้เป็นที่ตั้งสำนักงานของนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร หรือนิติบุคคลตามกฎหมายอื่น ในการจัดสรรที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรม การจัดสรรที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และการจัดสรรที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรม ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๘

"ข้อ ๓ โครงการจัดสรรที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัย และพาณิชยกรรมขนาดเล็กที่ตั้งอยู่ในพื้นที่

(๑) ในเขตกรุงเทพมหานคร เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล หรือเมืองพัทยา ที่มีจำนวนแปลงย่อยไม่เกิน ๓๒ แปลง และเนื้อที่เพื่อการจำหน่ายไม่เกิน ๒ ไร่ เว้นแต่เป็นการจัดสรรที่ดินเพื่อการจำหน่ายพร้อมอาคารประเภทอาคารพาณิชย์ให้มีจำนวนแปลงย่อยไม่เกิน ๒๐ แปลง และเนื้อที่เพื่อการจำหน่ายไม่เกิน ๒ ไร่

(๒) ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีจำนวนแปลงย่อยไม่เกิน ๔๐ แปลง และเนื้อที่เพื่อการจำหน่ายไม่เกิน ๔ ไร่

ให้โครงการจัดสรรที่ดินดังกล่าว ผู้ขออนุญาตทำการจัดสรรที่ดินไม่ต้องจัดพื้นที่ให้เป็นที่ตั้งสำนักงานของนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร หรือนิติบุคคลตามกฎหมายอื่น

ทั้งนี้ โครงการจัดสรรที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรมดังกล่าวต้องไม่ใช่โครงการต่อเนื่องเป็นหลายโครงการ ซึ่งเมื่อรวมกันแล้วมีจำนวนแปลงหรือเนื้อที่เกินกว่าที่กำหนดไว้"

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓ จนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(ลงชื่อ) **ปวิณ ชำนิประศาสน์**
(นายปวิณ ชำนิประศาสน์)
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน
ประธานกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง

(สำเนา)

ประกาศคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง
เรื่อง กำหนดนโยบายการจัดสรรที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรม
(ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๖๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ และเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางจึงกำหนดนโยบายการจัดสรรที่ดินเพื่อให้คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกรุงเทพมหานคร และคณะกรรมการจัดสรรที่ดินจังหวัดใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาเกี่ยวกับคำขออนุญาตทำการจัดสรรที่ดิน ดังนี้

ข้อ ๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๘ ของประกาศคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง เรื่อง กำหนดนโยบายการจัดสรรที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรม ลงวันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๔

"ข้อ ๘ โครงการจัดสรรที่ดินที่ตั้งอยู่ในพื้นที่

๘.๑ ในเขตกรุงเทพมหานคร เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล หรือเมืองพัทยา ที่มีจำนวนแปลงย่อยไม่เกิน ๓๒ แปลง และเนื้อที่เพื่อการจำหน่ายไม่เกิน ๒ ไร่ เว้นแต่เป็นการจัดสรรที่ดินเพื่อการจำหน่ายพร้อมอาคารประเภทอาคารพาณิชย์ให้มีจำนวนแปลงย่อยไม่เกิน ๒๐ แปลง และเนื้อที่เพื่อการจำหน่ายไม่เกิน ๒ ไร่

๘.๒ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีจำนวนแปลงย่อยไม่เกิน ๔๐ แปลง และเนื้อที่เพื่อการจำหน่ายไม่เกิน ๔ ไร่

ให้โครงการจัดสรรที่ดินดังกล่าวทำการจัดสรรที่ดินได้โดย

(๑) ไม่ต้องกันพื้นที่ไว้เพื่อจัดทำสาธารณูปโภคประเภทสวน สนามเด็กเล่น หรือสนามกีฬา

(๒) ขนาดของถนนที่ใช้เป็นทางเข้าออกสู่ที่ดินแปลงย่อย ให้มีความกว้างของเขตทางไม่ต่ำกว่า ๘.๐๐ เมตร โดยมีความกว้างของผิวจราจรไม่ต่ำกว่า ๖.๐๐ เมตร

(๓) ในกรณีที่ดินจัดสรรตั้งอยู่ในบริเวณที่การประปานครหลวง การประปาส่วนภูมิภาค หรือการประปาส่วนท้องถิ่นแล้วแต่กรณี ไม่สามารถให้บริการได้ ให้ผู้จัดสรรที่ดินใช้ระบบประปาอื่นได้ โดยให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการจัดสรรที่ดิน

ทั้งนี้ โครงการจัดสรรที่ดินดังกล่าวต้องไม่ใช่โครงการต่อเนื่องเป็นหลายโครงการ ซึ่งเมื่อรวมกันแล้วมีจำนวนแปลงหรือเนื้อที่เกินกว่าที่กำหนดไว้

อนึ่ง ในกรณีที่ข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดินของจังหวัด ได้กำหนดมาตรฐานของสาธารณูปโภคต่างๆ ไว้สูงกว่าที่คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางประกาศ หากคณะกรรมการจัดสรรที่ดินพิจารณาแล้วเห็นว่า การจัดทำสาธารณูปโภคดังกล่าวแม้จะไม่เป็นไปตามข้อกำหนด แต่ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานตามประกาศของคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง หากไม่เกิดความเสียหาย คณะกรรมการจัดสรรที่ดินควรพิจารณาผ่อนผันการปฏิบัติตามข้อกำหนดเพื่อเป็นการสนับสนุนนโยบายดังกล่าวข้างต้น"

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓ จนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(ลงชื่อ) **ปวิณ ชำนิประศาสน์**

(นายปวิณ ชำนิประศาสน์)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน

ประธานกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง

สงขลา

ครั้งล่องใต้ไปเที่ยวเมืองสงขลา ความเป็นมาของถิ่นแดนสถาน
ที่งดงามรุ่งเรืองมายาวนาน มีสถานที่เที่ยวงามสบาย
เป็นเมืองใหญ่ตอนล่างของภาคใต้ ผองชนได้ชื่นชมกันมากหลาย
ได้พบสุขสดชื่นทั้งใจกาย จึงเชิญให้ไปเที่ยวทัศนา

ความเป็นมาแต่เดิมเขาบอกกล่าว มีเรื่องราวเล่าไว้นานหนักหนา
มีเจ้าชายองค์หนึ่งจากชวา ล่องเรือใบแล่นมาในทะเล
พระนามนั้นชื่อว่า “เจ้าชายสง” เสด็จลงล่องเรือไม่หันเห
มาถึงฝั่งสงขลาริมทะเล เรือรวนเรชนหินจนแตกร้าว

ต้องขึ้นฝั่งหาไม้เอามาซ่อม จำใจยอมหลายเวลาและย่างก้าว
พบสาวสวยริมฝั่งดูแพรวพราว เสด็จเข้าชื่นชมได้สมใจ
จึงบอกว่าพี่เป็น “เจ้าฟ้าชาย” ให้นางได้หมดพะวงและสงสัย
ครองคู่กันซ่อมเรือเสร็จจะจากไป ยังอาลัยต้องไปและจากนาง

พอลงเรือบอกว่า “สามีลา” นางออกมายืนส่งเมื่อฟ้าสาง
ตะโกนเรียก “พี่สงขลา” พี่ปล่อยวาง พระจากนางออกเรือล่องทะเล
หาดยืนส่งต่อมาเรียก “สมิหลา” พี่สงขาเป็น “สงขลา” ไม่ห่างเห
เป็นเรื่องเก่าเล่าขานนานกาเล จึงถ่ายเทเพื่อทราบความเป็นมา

สมหมาย หนูช่วย

เขาล้อมหมวก เป็นสถานที่ท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่งที่ห้ามพลาดสำหรับนักท่องเที่ยวที่รักสัตว์และรักการผจญภัย เนื่องจากที่เขาล้อมหมวกมีจุดปีนเขาที่น่าขึ้นไปพิสูจน์ และยังมีสถานที่อนุรักษ์ค่างแว่นซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก เขาล้อมหมวกอยู่ในเขตของพื้นที่กองบิน ๕ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ การเดินทางนั้นจะต้องเข้าไปภายในกองบิน ๕ แล้วจะมีทางแยกไปเขาล้อมหมวกก่อนที่จะถึงอ่าวมะนาว เมื่อเลี้ยวเข้าทางแยกในกองบินก็ให้ขับตรงไปจนถึงตีนเขา ก็จะพบกับศาลเจ้าพ่อเขาล้อมหมวกและฝูงค่างแว่นจำนวนมาก

เขาล้อมหมวก เป็นจุดชมวิวที่สวยงามสามารถมองเห็นทะเลได้ถึง ๓ อ่าว คือ อ่าวน้อย อ่าวประจวบฯ และอ่าวมะนาว บรรยากาศข้างบนเขาลมพัดเย็นสบาย และมีรอยพระพุทธบาทเบื้องซ้ายให้กราบไหว้ ซึ่งพระพุทธบาทนี้สร้างในสมัยรัชกาลที่ ๔ และบริเวณเชิงเขามีศาลเจ้าพ่อเขาล้อมหมวกไว้ให้ท่านสักการะบูชา และมีค่างแว่นสามารถให้อาหารค่างแว่นได้ ค่างแว่นเมื่อเข้ามารับอาหารจะไม่แย่งชิงจากมือนักท่องเที่ยว และเลือกอาหารกินอย่างพิถีพิถันเป็นที่น่าประทับใจของนักท่องเที่ยว

เขาล้อมหมวก เป็นภูเขาอยู่ที่ยอดแหลมระหว่างอ่าวมะนาว และอ่าวประจวบคีรีขันธ์ ความสูง ๙๐๒ ฟุต เป็นภูเขาหินปูน ซึ่งเขาล้อมหมวกสามารถเปิดให้พิชิตยอดเขาล้อมหมวก **เฉพาะวันหยุดยาว ๓ วันขึ้นไป** เท่านั้น (ฟรีไม่มีค่าใช้จ่าย)

ข้อมูลการติดต่อ

ที่อยู่ : กองบิน ๕ ต.เกาะหลัก อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์ จ.ประจวบคีรีขันธ์ ๗๗๐๐๐

เบอร์ติดต่อ : ๐๓๒-๖๑๑๐๐๑๗

เว็บไซต์ : http://www.wing๕.rtaf.mi.th/

โรคที่พบบ่อยในประเทศไทยช่วงฤดูหนาว

ฤดูหนาวถึงแม้จะเป็นฤดูที่หลายๆ คนชอบแต่ก็เป็นฤดูที่อาจนำความเจ็บป่วยบางอย่างมาให้กับคนเราหลายอย่างโดยเฉพาะ ถ้าเราดูแลสุขภาพไม่ดี ถึงแม้ประเทศไทยอากาศจะไม่หนาวเท่ากับหลายๆ ประเทศ แต่อุณหภูมิในฤดูหนาวบางปีและ ในบางพื้นที่ก็สามารถทำให้เราเจ็บป่วยได้ ตัวอย่างโรคที่มาพร้อมฤดูหนาวได้แก่

● โรคไข้หวัด

ในโลกเรามีเชื้อไวรัสหวัดเป็นร้อยชนิดซึ่งเราสามารถติดต่อได้จากการสูดอากาศที่มีเชื้อโรคนี้ปนอยู่ อาการประกอบด้วยไอ จาม คัดจมูกน้ำมูกไหล ระคายคอ มีไข้ โดยทั่วไปจะหายไปภายใน ๑ สัปดาห์ โรคนี้จะหายได้เองโดยธรรมชาติไม่มีภาวะแทรกซ้อน การดูแลรักษาตอนที่ไม่สบายได้แก่ การพักผ่อนให้เพียงพอ หลีกเลี่ยงการออกกำลังหรือทำกิจกรรมบางอย่างที่ไม่จำเป็นดื่มน้ำมากๆ โดยเฉพาะน้ำผลไม้ รับประทานยาลดไข้พาราเซตตามอล ยาลดน้ำมูกและยาแก้ไอ อย่างไรก็ตาม การรับประทานยาเหล่านี้ไม่ได้ลดจำนวนวันของอาการไม่สบายลง

● โรคไข้หวัดใหญ่

โรคไข้หวัดใหญ่จะมีการระบาดใหญ่เป็นประจำในช่วงฤดูหนาว เกิดจากเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ (Influenza virus) ซึ่งมีอยู่ ๓ ชนิดด้วยกัน คือ ชนิดเอ บีและซี เชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ชนิดซีนั้นพบน้อยในวงแคบและไม่รุนแรง ส่วนชนิดบีพบเฉพาะในคน ไม่ค่อยทำให้เกิดอาการรุนแรง แต่ไวรัสไข้หวัดใหญ่ชนิดเอนั้นพบได้ในคนและสัตว์นานาชนิดสามารถก่อโรคได้รุนแรง และเป็นปัญหาของโลกเกือบทุกปี เพราะแพร่ระบาดในหลายพื้นที่ เชื้อเข้าสู่ร่างกายทางทางเดินหายใจ ซึ่งเชื้อโรคจะมาจากน้ำมูกน้ำลายหรือเสมหะของผู้ป่วย เมื่อมีการไอ จาม ทำให้เชื้อแพร่กระจายในอากาศ แล้วเราสูดเข้าไปในทางเดินหายใจและทำให้เกิดโรคภายใน ๑ – ๓ วัน นอกจากนั้นอาจติดต่อโดยการที่เราไปจับสิ่งของที่ปนเปื้อนน้ำมูกน้ำลายของผู้ป่วย เช่น ลูกบิดประตู ราวบันได แก้วน้ำ โทรศัพท์ เป็นต้น แล้วเรามาจับบริเวณใบหน้าเรา ทำให้เชื้อเข้าไปในร่างกายทางจมูกได้

โดยส่วนใหญ่โรคนี้ไม่ได้อันตรายร้ายแรงอันใดกับคนทั่วๆ ไป แต่ในผู้ป่วยบางกลุ่มเช่น ผู้สูงอายุ ผู้ที่มีโรคประจำตัวเรื้อรัง เช่น หอบหืด ถุงลมโป่งพอง โรคหัวใจวาย เบาหวาน โรคไตวาย ผู้ป่วยภูมิคุ้มกันบกพร่อง เป็นต้น อาจเกิดปัญหาแทรกซ้อนได้มาก เช่น เกิดปอดอักเสบติดเชื้อ ทั้งจากไวรัสไข้หวัดใหญ่เองหรือจากการติดเชื้อแบคทีเรียแทรกซ้อนตามมา ในประเทศไทยเองก็มีผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่ปีละ ๒๐,๐๐๐ – ๕๐,๐๐๐ ราย ทุกปี แต่อัตราการเสียชีวิตไม่ถึง ๑๐ รายต่อปี โดยส่วนใหญ่ผู้ที่เสียชีวิตมักเป็นผู้ป่วยสูงอายุ

อาการของไข้หวัดใหญ่ ได้แก่ ไข้ ปวดศีรษะ ปวดเมื่อยตามกล้ามเนื้อ ซึ่งมักมีอาการมากในช่วง ๓ – ๔ วันแรก หลังจากนั้นอาจมี เจ็บคอ ไอแห้งๆ คัดจมูกน้ำมูกไหล โดยทั่วไปมีอาการอยู่ประมาณ ๗ – ๑๐ วัน ผู้สูงอายุอาจมีอาการไม่ชัดเจน (atypical presentations) ได้บ่อย บางครั้งอาจมีไข้ อ่อนเพลีย ซึมสับสนหรือการช่วยเหลือตนเองได้ลดลง

การรักษาเมื่อมีอาการไม่สบายแล้วก็เหมือนกับการรักษาไข้หวัดดังกล่าวแล้ว ในเด็กควรหลีกเลี่ยงการรับประทานยาแอสไพรินลดไข้ เนื่องจากอาจทำให้เกิดกลุ่มอาการไรย์ (Rye syndrome) ได้ สำหรับยากดการเพิ่มจำนวนของไวรัส ได้แก่ Amantadine, Rimantadine และ Neuraminidase inhibitors (oseltamivir และ zanamivir) นั้นมักไม่ต้องใช้และไม่ค่อยมีในโรงพยาบาลทั่วไปอาจทำให้เกิดผลข้างเคียงได้ และปัจจุบันไวรัสมีการดื้อยามากขึ้น ส่วนใหญ่ใช้ในรายที่มีอาการแทรกซ้อนรุนแรง

อาการหอบหืดในผู้ป่วยโรคหอบหืดและโรคปอดเรื้อรังกำเริบ

ผู้ป่วยโรคหอบหืดและโรคปอดเรื้อรังบางรายอาจมีอาการกำเริบหอบเหนื่อยมากขึ้นในฤดูหนาวได้ โดยเฉพาะหากติดเชื้อไข้หวัด และไข้หวัดใหญ่ร่วมด้วย ดังนั้นในช่วงฤดูหนาวจึงต้องดูแลสุขภาพให้ดีเพื่อไม่ให้ติดไข้หวัดและไข้หวัดใหญ่ได้ มียาแก้หอบติดตัวและติดตามการรักษาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงควรฉีดวัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่ด้วย

● โรคภูมิแพ้

ช่วงฤดูหนาวคนที่มีโรคภูมิแพ้อากาศอยู่เดิมอาจมีอาการมากขึ้นได้ โดยเฉพาะช่วงอากาศเปลี่ยนใหม่ๆ หรือบางคนที่แพ้ตัวไรในฝุ่นซึ่งอยู่ตามที่นอน แพ้ควันบุหรี่ แพ้ขนสัตว์ ในช่วงฤดูหนาวอาจมีอาการมากขึ้น เนื่องจากเรามีโอกาสอยู่ในบ้านมากขึ้นร่วมกับคนที่สูบบุหรี่ และสัตว์เลี้ยง ซึ่งก็มักอยู่ในบ้านในช่วงฤดูหนาว ทำให้คนที่เป็นโรคภูมิแพ้อยู่เดิมมีโอกาสได้รับการกระตุ้นจากสิ่งที่แพ้มากขึ้น โดยอาจมีอาการคันจมูก คันตา จามมีน้ำมูกใสๆ คัดจมูกอยู่ตลอดได้ ผู้ป่วยบางรายมีผื่นนูน คันเวลาอากาศเย็น (cold–induced urticaria) โดยมักมีอาการในช่วงที่มีอากาศเปลี่ยน อาจมีตุ่มนูนคันขึ้นในบริเวณที่ถูกอากาศเย็นได้ ในช่วงนี้ควรดูแลสุขภาพให้ดี หลีกเลี่ยงอากาศที่หนาวจัด สวมใส่เครื่องนุ่งห่มที่อบอุ่น บางรายถ้ามีอาการมากอาจต้องรับประทานยาแก้แพ้อากาศ เพื่อลดอาการลง

อุณหภูมิในร่างกายต่ำเกินไป (Hypothermia)

ผู้สูงอายุเป็นกลุ่มผู้ป่วยที่อาจเกิดปัญหาอุณหภูมิในร่างกายต่ำเกินไป (hypothermia) ขึ้นได้ง่ายโดยเฉพาะในบางรายที่ช่วยเหลือตนเองได้น้อย ในบางพื้นที่ของประเทศที่มีอากาศหนาวมาก โดยเฉพาะถ้าต่ำกว่า ๑๕–๑๘ องศาเซลเซียส อาจทำให้เกิดภาวะนี้ได้ การดูแลป้องกัน คือ การพยายามรักษาความอบอุ่นของร่างกายสม่ำเสมอ รับประทานอาหารครบถ้วน และพยายามหลีกเลี่ยงการอยู่ในที่อากาศหนาวจัด

ผิวหนังแห้ง ลอกและคัน

ในช่วงอากาศหนาว ความชื้นในอากาศมักลดลง ความชื้นที่ผิวหนังของเราก็จะลดลงไปด้วย อาจทำให้ผิวแห้ง คันและลอกได้ ซึ่งมักก่อให้เกิดปัญหากับคนที่ผิวแห้งหรือผู้สูงอายุที่มีต่อมไขมันทำงานลดลง และความชื้นของชั้นผิวหนังน้อยอยู่แล้ว การป้องกันและแก้ไข คือ การใช้สบู่อ่อนๆ ไม่ขัดผิวมาก ไม่ควรแช่น้ำอุ่นนานๆ อาจอาบน้ำลดลงเป็นวันละครั้ง และทาครีมหรือน้ำมันทาผิวหลังอาบน้ำขณะที่ผิวยังหมาดๆ อยู่

จะเห็นได้ว่า ในฤดูหนาวนั้นอาจทำให้เกิดปัญหาต่อสุขภาพได้หลายอย่าง การดูแลสุขภาพให้แข็งแรงและการหลีกเลี่ยงจากปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเชื้อโรคหรือตัวกระตุ้นโรคภูมิแพ้ ดังกล่าวแล้ว เป็นสิ่งที่สามารถลดโอกาสความเจ็บป่วยลงได้

●○●○●○●

ข้อมูล : *ผศ.นพ.วีรศักดิ์ เมืองไพศาล (เวชศาสตร์ผู้สูงอายุ คณะแพทย์ศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล)*
เข้าถึงได้จาก : *https://www.si.mahidol.ac.th/project/geriatrics/knowledge_article/knowledge_healthy006.html*

อาหารช่วยต้านโรคในหน้าหนาว

แครอท

- อุดมไปด้วยสารอาหารจำพวกวิตามินที่ร่างกายต้องการหลายชนิด อุดมไปด้วยสารต้านอนุมูลอิสระ

โกโก้ร้อน

- มีสารฟลาโวนอยด์ที่ช่วยให้ร่างกายแข็งแรงขึ้น ระบบหมุนเวียนโลหิตดีขึ้น

ฝรั่ง

- ช่วยต้านไข้หวัด และยังมีสารแอนตี้ออกซิแดนท์ ที่ช่วยป้องกันโรคเกี่ยวกับหัวใจ และช่วยให้ผิวใสดูอ่อนกว่าวัย

ส้ม

- ใช้เสริมภูมิต้านทานไข้หวัด มีคุณสมบัติในการช่วยสร้างคอลลาเจน ทำให้ช่วยลดเลือนหรือชะลอการเกิดริ้วรอยแห่งวัยได้

ถั่วลิสง

- มีสารต้านเอนไซม์โปรติเอส ซึ่งมีฤทธิ์ต่อต้านโรคมะเร็งและยังประกอบไปด้วยสารจีเนสติน ซึ่งเป็นตัวการทำให้เส้นเลือดที่จะไปหล่อเลี้ยงเซลล์มะเร็งตีบเล็กลง

https://www.honestdocs.co/carrot-benefits

มองผ่านกระจก

มีเรื่องเล่าว่า สามีภรรยาคู่หนึ่งอาศัยอยู่ที่บ้านหลังหนึ่งในตัวเมือง ทุกๆ เช้า ผู้เป็นภรรยาจะแอบดูเพื่อนบ้าน ผ่านกระจกหน้าต่างชั้นบน และคอยรายงานให้สามีฟังเสมอๆ ว่าเพื่อนบ้านคนนี้ คนนั้น ซักผ้าไม่เป็นเลย เสื้อผ้าสกปรกเหลือเกิน ไม่รู้ว่าใช้ผงซักฟอกยี่ห้ออะไร หรือใช้วิธีซักอย่างไร ฝ่ายสามีก็มักจะกล่าวแก่ภรรยาเสมอๆ ว่า อย่าไปสนใจคนอื่นเลย เราซักผ้าของเราให้สะอาดก็แล้วกัน แต่ภรรยาก็ยังคอยแอบดูเพื่อนบ้านผ่านกระจกหน้าต่างชั้นบนอยู่ทุกเช้า และคอยรายงานให้สามีฟังทุกครั้งเช่นเคย

ต่อมาวันหนึ่ง ภรรยาได้วิ่งลงมารายงานสามีด้วยท่าทางประหลาดใจว่า วันนี้เกิดอะไรขึ้นไม่รู้ เสื้อผ้าของเพื่อนบ้านขาวสะอาดผิดปกติ อยากจะรู้เหลือเกินว่า เขาเปลี่ยนมาใช้ผงซักฟอกยี่ห้ออะไร หรือทำอย่างไร ฝ่ายสามีหัวเราะแล้วกล่าวว่า เมื่อเช้าฉันตื่นแต่เช้ามืดและไปเช็ดกระจกหน้าต่างชั้นบนจนใสสะอาด ก่อนหน้านี้กระจกมันสกปรก เมื่อเธอมองออกไปภายนอกเลยพลอยเห็นแต่ความสกปรกไปด้วย

ในแง่คิดทางธรรม คนเราจะมองคนอื่นผ่านกระจก คือ จิตใจตนเอง ถ้าจิตใจของเราใสสะอาด เราก็จะเห็นแต่ความดีความงามของคนอื่น และมองเห็นสิ่งรอบๆ ตัวดีงามไปด้วย แต่ถ้าจิตใจของเราขุ่นมัว เราก็จะเห็นแต่ความไม่ดีไม่งามของคนอื่น และมองเห็นสิ่งรอบๆ ตัว ไม่ดีไม่งามไปด้วย การที่เราได้เห็นความดีหรือความไม่ดีรอบๆ ตัวเรา แท้ที่จริงแล้ว สิ่งที่เราเห็นมันเกิดขึ้นในจิตใจของเรานี่เอง

ดังนั้น เราจะต้องพยายามฝึกจิตใจ ทำใจให้ใสสะอาด ปราศจากกิเลสให้มากที่สุด เพราะถ้าปล่อยให้จิตใจขุ่นมัว จะส่งผลให้เราคิดชั่ว ใช้อารมณ์ มองเห็นแต่สิ่งที่ไม่ดี ไม่งามอยู่ตลอดเวลา และเป็นทุกข์ติดตามมา แต่ถ้าฝึกจิต ทำใจให้สะอาดส่งผลให้เราคิดดีใช้ปัญญามองสิ่งต่างๆ ในแง่ดี จะมีความสุขในที่สุด

●○●○●○●

ข้อมูล : *นิทานคุณธรรม*
เข้าถึงได้จาก : *http://tammastory.blogspot.com/*

งานกาชาด ประจำปี ๒๕๖๒

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดงานกาชาด ประจำปี ๒๕๖๒
โดยมีนายนิสิต จันทร์สมวงศ์ อธิบดีกรมที่ดิน เข้าเฝ้าทูลเกล้าฯ ถวายเงิน

พิธีถวายผ้าพระกฐินพระราชทานกรมที่ดิน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒

นายนิสิต จันทร์สมวงศ์ อธิบดีกรมที่ดิน เป็นประธาน
ในพิธีถวายผ้าพระกฐินพระราชทานกรมที่ดิน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒
โดยมีผู้บริหารและข้าราชการกรมที่ดิน ร่วมในพิธี
ณ วัดป่าโมก ตำบลป่าโมก อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง
วันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ประชุมทบทวน/ปรับปรุง ผลผลิต/โครงการ กิจกรรม ตัวชี้วัดผลสำเร็จ และผลสัมฤทธิ์ เพื่อประกอบการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔

นายนิสิต จันทร์สมวงศ์ อธิบดีกรมที่ดิน
เป็นประธานการประชุมทบทวน/ปรับปรุง ผลผลิต/โครงการ กิจกรรม ตัวชี้วัดผลสำเร็จ และผลสัมฤทธิ์
เพื่อประกอบการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔
ณ ห้องประชุม ๑ ชั้น ๖ กรมที่ดิน วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

คณะจากสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ ศึกษาดูงาน อาคารรังวัดและทำแผนที่และสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาห้วยขวาง

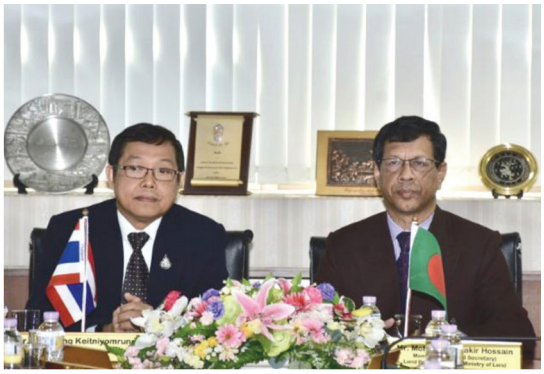

นายวราพงษ์ เกียรตินิยมรุ่ง ที่ปรึกษาด้านวิศวกรรมสำรวจ กรมที่ดิน
ให้การต้อนรับคณะจากสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ ศึกษาดูงาน
อาคารรังวัดและทำแผนที่ และสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาห้วยขวาง
วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ประชุมคณะกรรมการประเมินผลการควบคุมภายในกรมที่ดิน ครั้งที่๑/๒๕๖๒

นายชัยชาญ สิทธิวิรัชธรรม ที่ปรึกษาด้านประสิทธิภาพ กรมที่ดิน เป็นประธานประชุม
คณะกรรมการประเมินผลการควบคุมภายในกรมที่ดิน ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒
ณ ห้องประชุม ๑ ชั้น ๖ กรมที่ดิน วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

ประชุมมอบนโยบายเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโครงการออกและตรวจสอบหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

นายณรงค์ สืบตระกูล รองอธิบดีกรมที่ดิน
เป็นประธานการประชุมมอบนโยบายเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน
โครงการออกและตรวจสอบหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓
ณ ห้องประชุมสำนักจัดการที่ดินของรัฐ ชั้น ๔ วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น “แนวปฏิบัติที่ดีในการยกระดับค่าคะแนน การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส (ITA) ในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ”

นายเปลี่ยน แก้วฤทธิ์ รองอธิบดีกรมที่ดิน เป็นวิทยากรร่วมอภิปราย
แลกเปลี่ยนความคิดเห็น “แนวปฏิบัติที่ดีในการยกระดับค่าคะแนน
การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส (ITA) ในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ”
ณ ห้องจูปิเตอร์ ชั้น ๓ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ
วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒

ประชุมคณะทำงานพิจารณาปรับปรุงรูปแบบ
และคุณลักษณะเฉพาะแฟ้มสารบบของกรมที่ดิน ครั้งที่ ๑ /๒๕๖๒

นายสุรพล ศรีวิโรจน์ รองอธิบดีกรมที่ดิน
เป็นประธานประชุมคณะทำงานพิจารณาปรับปรุงรูปแบบ
และคุณลักษณะเฉพาะแฟ้มสารบบของกรมที่ดิน ครั้งที่ ๑ /๒๕๖๒
ณ ห้องประชุมกรมที่ดิน ๒ ชั้น ๕ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๒